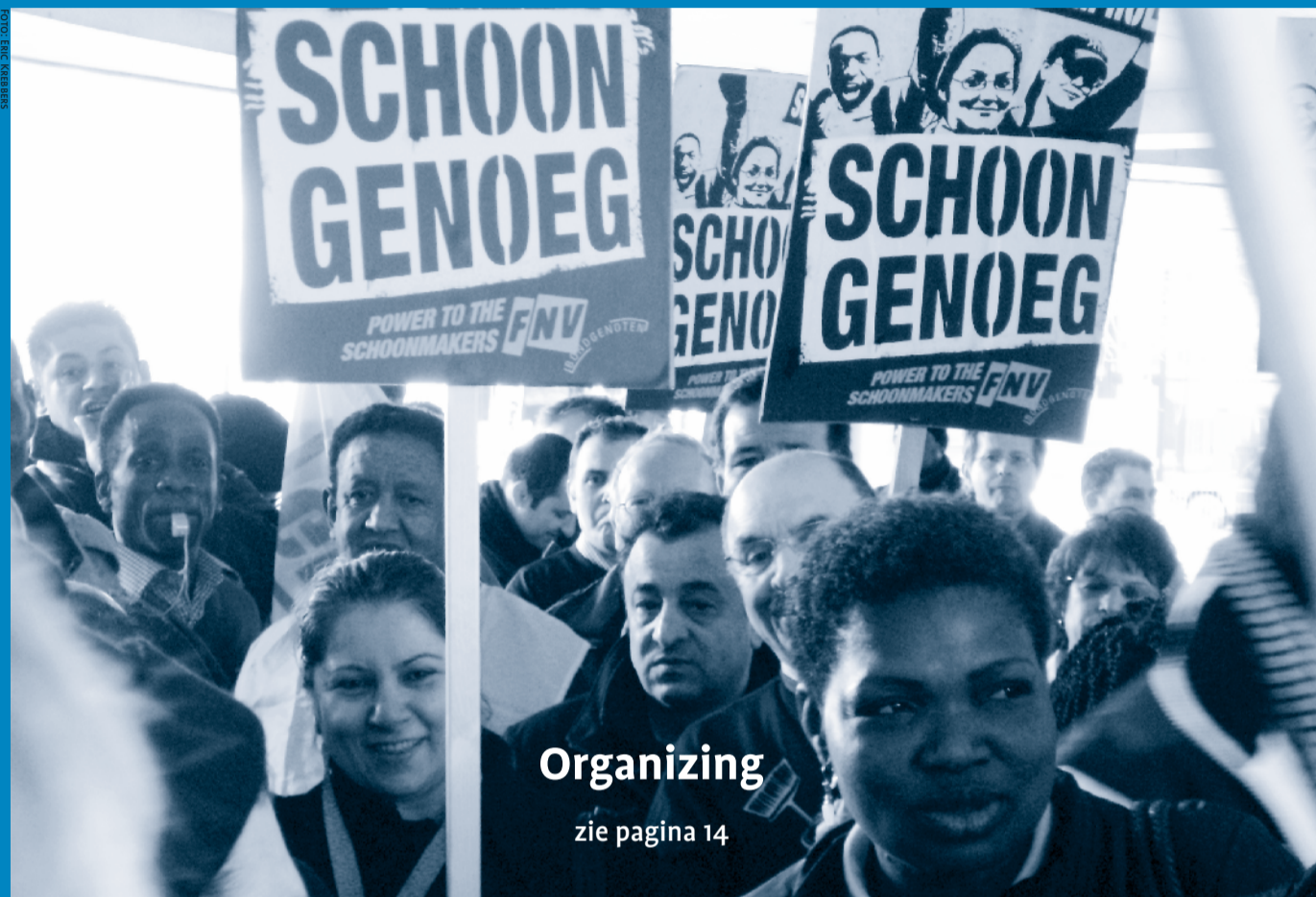

€ 3,00

april 2009

Word abonnee van Doorbraak zie achterpagina!

Organizing

zie pagina 14

PVV: asociaal en neo-liberaal

De PVV van Geert Wilders wordt terecht aangevallen op haar racistische en nationalistische standpunten, waar de partij zich het meest op profileert. Op sociaal-economisch vlak varen de rechts-populisten een gemengde neo-liberale en conservatieve koers, vooral in het belang van de middenklasse en het bedrijfsleven. Een kijkje in de PVV-keuken.

Wilders heeft zijn naam als showpoliticus opnieuw bewezen tijdens het Kamerdebat eind maart 2009 over de economische crisis. Toen de regeringspartijen CDA, PvdA en ChristenUnie hun maatregelen om de crisis te beteugelen aan de Tweede Kamer presenteerden, liep de hele PVV-fractie de zaal uit. Wilders weet het gebrek aan democratie in het parlementaire systeem waar hij zelf al jarenlang deel van uitmaakt, slim uit te buiten door voortdurend de underdog te spelen. Vaste doelwitten van zijn aanvallen vormen "de Haagse politieke elite" met zijn enorme bureaucratie en de multiculturele samenleving die de deur zou hebben opengezet voor "de Marokkaanse straatterroristen" en "de islamitische kolonisten".

Zoals wel vaker, leidde de weglompactie van Wilders en de zijnen tot verontwaardiging bij andere parlementariërs die hun eigen show gestolen zagen, en tot een vloedgolf aan media-aandacht. Wilders heeft een goed voorbereide tactiek van het creëren van relletjes waarmee hij zichzelf op kan werpen als de beschermheer van "de gewone burger". Uit allerlei polls blijkt hoe succesvol hij daarmee is. De aandacht gaat echter zelden uit naar de inhoud van zijn plannen.

VRIJE MARKT

Het economische programma van de PVV is neo-liberaal. Volgens neo-liberalen moet de economie zoveel mogelijk worden bepaald door "de vrije markt van vraag en aanbod". Neo-liberalen zijn tegen regulering van de economie door de staat. Staatsbedrijven als het openbaar vervoer en de post moeten zoveel mogelijk worden geprivatiseerd. Wilders streeft naar een kleine overheid die zo min mogelijk ingrijpt in de economie. Volgens hem is economische groei "vooral het resultaat van lage belastingen,

minimale regulering, en de aanwezigheid van hoogwaardige onderwijsinstellingen". Hij wil het ministerie van Economische Zaken voor tweederde wegbezuinigen en de helft van alle bestaande regelgeving afschaffen.

De burger waar Wilders voor op zegt te komen, heeft een hoop te verliezen als hij aan de macht zou komen. Hij wil een heleboel wetten schrappen die zijn bedoeld om arbeiders te beschermen. Die wetgeving doet afbreuk aan de positie van de bazen en daarmee aan "de vrijheid" van de markt. Als VVD-Kamerlid stelde hij al voor om de vakbonden buiten spel te zetten, omdat die een te klein deel van de werkende bevolking zouden vertegenwoordigen. Als PVV-leider belooft hij om cao's voortaan niet meer algemeen verbindend te verklaren, het ontslagrecht te versoepelen en het minimumloon af te schaffen.

Het opkomen voor "de gewone Nederlander" bestaat vooral uit holle populistische retoriek over graaibonussen en te hoge belastingen. "Lage belastingen en een kleinere overheid" zouden "de beste garantie voor economische groei" zijn. De PVV blijkt voornamelijk ondernemers en mensen met hogere en hoogste inkomens te willen bevoordelen. Als de loon- en inkomstenbelasting wordt verlaagd, gaat volgens de partij iedereen erop vooruit. Maar de hogere inkomens profiteren daar veel meer van dan de lagere, precies wat de PVV wil. Belastingverlaging zou op termijn namelijk moeten resulteren in een "vlaktaks". In plaats van hogere belasting voor de rijkere streeft de partij naar hetzelfde belastingtarief voor iedereen, waardoor de rijkere in verhouding minder gaan betalen en de armeren meer.

► ► ► Vervolg op pagina 2

Vraagtekens bij proefballonnetje tegen besnijdenis

Het kabinet wil een nieuwe impuls geven aan de bestrijding van vrouwelijke genitale verminking, beter bekend als meisjesbesnijdenis. Tot nu toe lijken pogingen daartoe weinig opgeleverd te hebben. Kamerleden roepen om harde maatregelen, waarbij zelfs het verblijfsrecht in de strijd wordt gegooid. Maar zicht ontbreekt op de werkelijke omvang van het probleem.

Op 6 februari 2009, ter gelegenheid van de internationale dag tegen vrouwelijke genitale verminking, stuurden de bewindslieden Jet Bussemaker en André Rouvoet een rapport naar de Tweede Kamer over besnijdenis.¹ Ze kondigden nieuwe maatregelen aan. In Nederland wonen zo'n 16 duizend meisjes uit "risicolanden". Per jaar worden er daarvan naar schatting tussen de 50 en 500 besneden. Dat zouden er veel meer kunnen zijn, maar er zijn geen registratiecijfers en dossiers om dat te staven.

STRAFFEN

Meisjesbesnijdenis is in een aantal West-Europese landen verboden, in Nederland sinds 1993. In 2006 is de wet uitgebreid met een verbod op besnijdenis van Nederlandse meisjes in het buitenland. Zowel de ouders als degene die de besnijdenis uitvoert kunnen celstraf krijgen. Onlangs is in Nederland voor het eerst iemand aangeklaagd vanwege besnijdenis.

Staatssecretaris Bussemaker wil daarom investeren in medici en hulpverleners die besnijdenis en het risico daarop moeten gaan signaleren en bespreekbaar maken met de ouders. Als de zorgen niet weggenomen worden, dan zou er gemeld moeten worden bij het Advies- en Meldpunt Kinder mishandeling. Die meldpunten krijgen 15 specialisten toegevoegd aan hun teams. Daarnaast heeft Bussemaker geopperd om ouders 'vrijwillig' een contract te laten ondertekenen dat zij hun dochters niet zullen laten besnijden. De vraag is natuurlijk welke ouders de staatssecretaris daarbij op het oog heeft. Gaat ze selecteren op etnische herkomst? Dat zou volkomen racistisch zijn. Daarbij is ook de vrijwilligheid van zo'n contract betwistbaar, want wie niet tekent is vanzelfsprekend direct verdacht. Ook al gaat het bijvoorbeeld om een weigering om anti-racistische redenen. Ouders die zo'n contract getekend hebben, en hun dochter toch laten besnijden, moeten van Bussemaker worden vervolgd. Maar besnijdenis is al strafbaar. Voor de rechts-populisten in de Tweede Kamer is de hele discussie aanleiding om weer eens te pleiten voor deportaties. Vluchtelingen die een verblijfsvergunning hebben gekregen om besnijdenis te kunnen ontlopen, moeten van hen namelijk uitgezet worden wanneer ze hun dochters laten besnijden.

► ► ► Vervolg op pagina 3

PVV: asociaal en neo-liberaal

► ► ► Vervolg van voorpagina

MINIMUMLOON

De economische crisis is het gevolg van ruim 30 jaar neo-liberalisme, de huisideologie van de PVV. De partij probeert nu aan de ene kant om met wat populistische ideetjes de indruk te wekken dat men ook wat tegen die crisis wil ondernemen. Aan de andere kant geeft de PVV met typisch zondebokdenken "allochtonen" en dan vooral moslims de schuld van een heleboel maatschappelijke problemen, ook economische. Andere door de partij bedachte zondebokken die de schuld krijgen van de crisis zijn "links Nederland" en "de politieke elite".

Hardcore neo-liberalen zijn absoluut tegen staatsingrijpen, maar de PVV weegt dat af tegen "het nationale belang". Zo lanceerde de partij in maart het voorstel om elke volwassene eenmalig 400 euro te geven. Met dat geld zou de vraag naar consumptiegoederen worden bevorderd en de economie uit het slop worden getrokken. De PVV probeert mooie sier te maken met wat smeergeld, maar ondertussen raast de crisis wereldwijd voort en zijn daardoor al tientallen miljoenen mensen ontslagen. Wilders gaat weliswaar tekeer tegen de hoge bonussen van topmanagers, maar ook zij zouden van hem die 400 euro cadeau krijgen. Dat soort stunts helpt de vele door de crisis getroffen en inmiddels ontslagen "gewone burgers" echt niet aan ander werk.

Ook bij de liberalisering van de postmarkt kiest de PVV voor een conservatieve en nationalistische visie ten koste van haar neo-liberale standpunten. Per 1 april 2009 mogen voortaan ook andere bedrijven dan de TPG brievenpost bezorgen, wat voor de TPG-bazen aanleiding is om te gaan herstructureren, dat wil zeggen: bezuinigen op de loonkosten. Tijdens een Kamerdebat over die liberalisering beweerde de PVV op te komen voor de postbezorgers die het slachtoffer zouden worden van bezuinigingsmaatregelen. De TPG-bazen dreigden vervolgens met massa-ontslagen als de postbezorgers niet akkoord zouden gaan met een loonsverlaging van 15 procent. Daarop stelde SP-Kamerlid Sharon Gesthuizen voor om postbezorgers tenminste het minimumloon te garanderen, wat echter werd weggestemd door de regeringspartijen, de VVD en, jawel, de PVV. Uit een door PVV-Kamerlid Dion Graus ingediend voorstel blijkt dat de partij zich vooral zorgen maakt om de concurrentiepositie van de Nederlandse TPG en niet zozeer om de afbraak van de verworvenheden van de postbezorgers.

DE-ISLAMISEREN

Op het gebied van zorg en sociale zaken is het PVV-programma juist conservatief en pleit men voor meer overheidsbemoeienis. Bijstandsgerechtigden zouden door de overheid gedwongen moeten worden om te werken voor hun uitkering. De uitkeringen zouden omlaag moeten, want het verschil met het minimumloon zou nu zo klein zijn dat werklozen daardoor niet zouden worden gemotiveerd om aan de slag te gaan. De partij wil ook nog eens de bijstandsuitkering afpakken van werklozen die zich volgens de overheid onvoldoende werkwilbig opstellen, en hen daarna aan hun lot overlaten. Wilders streeft naar een sterke staat die desnoods met inzet van het leger orde, tucht en fatsoen handhaaft. Hij is een voorstander van keiharde repressie, straffen vanaf een bepaald minimum en hogere straffen dan nu. Vervroegde vrijlating uit de gevangenis zou afgeschaft moeten worden.

Volgens de PVV is gezondheidszorg een van de speerpunten van haar sociale beleid. De partij haalt regelmatig voorbeelden aan van falende zorg, zoals het gebrek aan gekwalificeerd personeel voor bejaarden, die daardoor steeds slechter verzorgd kunnen worden. De PVV zoekt ook hier de oplossing in het bestrijden van de bureaucratie: meer handen aan het bed en minder managers. Ook de onderwaardering en onderbetaling van het zorgpersoneel klaagt men aan. Er zou meer geld vrijgemaakt moeten worden om de salarissen te verhogen.

Dat zijn op zich geen verkeerde voorstellen. Maar er is een flinke adder onder het gras. "Het gaat hier natuurlijk wel om verworven rechten van de ouderen die met bloed, zweet en tranen dit land vanaf de Tweede Wereldoorlog vanuit het puin weer hebben opgebouwd", aldus de PVV. "Die hun kinderen hebben grootgebracht en die zich scheel hebben betaald aan een spijzieke overheid en de rekening hebben moeten betalen voor het ideaal van de multiculturele samenleving." De "allochtonen" zijn volgens de PVV dus de oorzaak van de falende zorg aan bejaarden. Niet de privatisering en de voortdurende bezuinigingen ten koste van de armen, maar "de moslims" zouden het probleem vormen. Die zouden zo'n druk op de zorg leggen dat "onze" autochtone ouderen creperen in de verpleeghuizen.

De PVV pleit dan ook serieus voor het "de-islamiseren" van de zorg. Want: "Henk en Ria betalen voor Ali en Fatima". De nieuwe racistische spijzswam is dat "allochtoon" en "autochtoon" niet meer voor elkaar zouden willen zorgen. "De oudere en zorgbehoevende moslim is zeer veeleisend en heeft in grote mate de samenleving al veel geld gekost." Naast moslims maakt de partij ook illegalen en onverzekerden tot zondebok. Die betalen geen zorgpremies en daardoor zou de "autochtone" rest meer moeten betalen. "Uiteindelijk gaat wanbetaling ten koste van de minima. Als een groep mensen niet betaalt, gaat het nominale bedrag omhoog". Nu mogen de minima opdraven om de racistische onzin van de opportunistische PVV te rechtvaardigen.

MILIEU

De PVV wil ook meer geld voor het milieu, maar dan wel voor het verpesten ervan. De partij wil meer investeren in wegen en automobilititeit. Ook zou er een tweede nationale luchthaven in de Flevopolder of in zee moeten komen en zouden er meer kerncentrales moeten worden gebouwd. Onder de pakkende slogan "Van Groene Hart naar Kloppend Hart" wil de partij het laatste groen in de Randstad opofferen.

Evenals de economische crisis is ook de heersende ecologische crisis gevaarlijk. Toch mag volgens de PVV het bedrijfsleven op het gebied van het milieu geen strobreed in de weg worden gelegd. PVV-Kamerlid Barry Madlener heeft zelfs een motie ingediend tegen Europese afspraken om het broeikaseffect terug te dringen, want die zouden nadelig zijn voor het bedrijfsleven. In een andere motie ging hij tekeer tegen afspraken over luchtkwaliteit en volksgezondheid, omdat die niet ten koste zouden mogen gaan van de mobiliteit. En de uitstoot van kooldioxide? "Dat is helemaal geen probleem. De plantjes groeien er prima op", aldus 'natuurvriend' Madlener. Ook Graus liet van zich horen. Hij diende een motie in tegen subsidie op windmolens. In juli 2007 werd een voorlopig dieptepunt bereikt toen de PVV-Kamerleden Bosma en Madlener vragen stelden aan de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer "inzake de golf van propaganda voor een vermeende klimaatsverandering bij de publieke omroep". De PVV ontkent namelijk glashard dat het klimaat verandert als gevolg van de gigantische kooldioxide-uitstoot.

Het geld voor verbetering van de zorg, voor meer wegen, voor belastingverlaging en voor het crisispakket met de 400 euro zou uit bezuinigingen moeten komen. Volgens de PVV heeft het "linkse" kabinet-Balkenende een "feestbegroting" waarin "elke linkse hobby" in aanmerking komt voor een "feestsubsidie". Daar kan volgens de partij flink in worden bezuinigd, bijvoorbeeld op ontwikkelingshulp, de EU, immigratie, "klimaatgekte", actiegroepen, publieke omroep, de multiculturele samenleving, roetfilters, joint strike fighters, de oorlog in Afghanistan, "subsidiekunstenaars", Vogelarijken, de Nederlandse Antillen, reïntegratie, "allerlei regeltjes en vermeende voorrechten (de 'verworvenheden' van de vakbonden)", en niet te vergeten "de voornaamste knuffelgroep van links Nederland, allochtonen".

Sandor Schmits

Actie tegen de PVV in Waddinxveen op 16 februari 2009, georganiseerd door AFA, AAGU, Offensief en Doorbraak.

De aanhang van de PVV-bijeenkomst in Waddinxveen op 16 februari 2009 moest zich in verband met de strenge veiligheidsmaatregelen door een haag van politie wurmen. Ze moesten allen hun paspoort laten zien. Zo ook deze jongeman.

Strijdbaar protest tegen Wilders

Ongeveer 40 mensen hebben op 16 februari 2009 's avonds in Waddinxveen actie gevoerd tegen de komst van PVV-leider Geert Wilders. Er werd veel herrie gemaakt met oliedrums, gastoeters en fluitjes. Ook werden er leuzen geroepen als "Racisme is geen mening, maar een misdaad", en "Racisme, populisme, PVV: nee, nee, nee". Tussendoor waren er korte toespraakjes waarbij Wilders' neo-liberalisme centraal stond, evenals zijn haat tegen moslims en migranten, en zijn plannen om de toegang tot abortus te bemoeilijken.

Het was een zeer regenachtige avond. Bij aankomst moesten de activisten hun tassen en rugzakken laten doorzoeken door de politie, om vervolgens naar een grasveldje geleid te worden op een enorme afstand van de zaal waar Wilders zijn propaganda kwam maken. De ingang daarvan was vanaf dat grasveldje ternauwernood te zien. Er waren veel actieborden en spandoeken met teksten als "Wilders sluit ook jou uit!". Het luidruchtige protest kon rekenen op veel lokale aandacht. Niet iedereen kon de actie even goed waarderen, maar een aantal buurtbewoners schrok overduidelijk toch wel een beetje van Wilders' anti-abortus plannen en zijn voornemens om de sociale afbraak met grote kracht voort te zetten. Het protest duurde van ongeveer 18:30 uur tot 20:15 en heeft veel aandacht van de pers gekregen. De woordvoerder van AFA heeft een drukke avond gehad.

Voor meer informatie over het protest en de folder die werd uitgedeeld, zie: "Maandag 16 februari: protest tegen de PVV in Waddinxveen". Zie: <www.doorbraak.eu> bij thema anti-fascisme.

Eric Krebbers

Leven en strijd van Chinese arbeidsters

Op 19 november 1993 ontstond er een grote brand in een speelgoedfabriek in de Zuid-Chinese havenstad Shenzhen waarbij 87 arbeidsters om het leven kwamen. Vijftig anderen raakten ernstig verbrand en 20 vrouwen kwamen er met lichte verwondingen vanaf. De brand leidde tot grote opschudding in de media en vormde voor Pun Ngai aanleiding om een onderzoeksproject te starten naar de omstandigheden en de strijd van de Chinese arbeidsters.

Via haar werk in een elektronicafabriek leerde ze het leven van de jonge vrouwen kennen en in 1995 schreef ze haar proefschrift "Made in China. Women Factory Workers in a Global Workplace". Het jaar daarop organiseerde ze samen met anderen een netwerk om de arbeidsters te ondersteunen, het Chinese Working Women Network (CWWN).¹ Onderdeel van de strijd voor een beter bestaan voor de dagongmei (letterlijk: werkende zusters) is het bezoeken van de vrouwen in de woonkazernes bij de fabrieken waar ze veelal gedwongen zijn te leven. De vrouwen krijgen dan gezondheidszorg aangeboden en worden voorgelicht over hun arbeidsrechten. Ook worden ze gesteund bij het maken van een krant waarin ze reportages, gedichten en strips over hun ervaringen plaatsen. Het netwerk heeft tot doel de zelforganisatie van de arbeidsters te ondersteunen.

In 2001 zette Li Wanwei bij CWWN een interviewproject op dat leidde tot het boek "dagongmei". Dat had een direct praktisch belang, want uit de concrete actuele ervaringen van verzet die in het boek worden beschreven, valt veel te leren voor de strijd van de toekomst. De interviews met dagongmei werden gehouden in Shenzhen. De vrouwen vertellen over wat hen beweegt en met welke problemen ze te kampen hebben. Het is opzienbarend om te lezen hoe ze de grote problemen het hoofd bieden en hoe ze elkaar ondersteunen. De huidige tweede generatie vrouwen borduurt voort op de strijd van de arbeidsters die hen zijn voorgegaan. Ze zijn daardoor ook strijdbaarder geworden. Volgens officiële statistieken groeit het aantal stakingen sinds enige jaren met 20 procent per jaar. De dagongmei hebben daar een zeer groot aandeel in. Ze vormen namelijk meer dan 65 procent van de arbeidskrachten in de wereldmarktfabrieken.

De vrouwen gaan zwaar gebukt onder een drievoudige onderdrukking. Ze worden uitgebuit door het kapitaal, onderdrukt door de staat die de uitbuiting organiseert en mogelijk maakt, en ook nog eens door de patriarchale structuren. Veel vrouwen zijn na 10 jaar uitbuiting volkomen kapot en gaan dan terug naar hun dorpen van herkomst. De uit de Mao-tijd geldende beperkingen

voor dorpelingen van het verblijfsrecht in de steden zijn nog altijd van kracht. Uit de interviews in het boek blijkt heel duidelijk hoe de concrete arbeidsprocessen verlopen waarin de vrouwen gedwongen zijn te werken. Om daar ook een goede analyse van te kunnen bieden, heeft uitgeverij Assoziation A in 2008 in de Duitse uitgave van "dagongmei" het derde hoofdstuk van Ngai's proefschrift opgenomen. Daarnaast is er een website geopend waarop aanvullende informatie verschijnt.²

In het toegevoegde hoofdstuk beschrijft Ngai hoe de dagongmei de klok rond worden gecontroleerd, en hoe ze ertoe worden aangezet een maximale prestatie te leveren. Doordat ze uitgaat van het perspectief van de produktie-arbeidster maakt ze het karakter van het uitbuitingsregime en de disciplinerende macht van de fabriek voelbaar, en maakt ze duidelijk hoe de arbeidsters zich verzetten tegen hun opzichters en de lopende band.

Al geruime tijd is er in de media aandacht voor de economische ontwikkelingen in China. Het boek "dagongmei" maakt inzichtelijk hoe die ontwikkelingen concreet uitpakken voor de levensomstandigheden van jonge vrouwen in China. Die krijgen de hardste klappen, maar lijken desondanks ook steeds beter in staat zich succesvol te verzetten. Wanneer we verder bedenken dat een kwart van de wereldwijde arbeidersklasse zich in China bevindt, en dat daar volgens velen een zeer belangrijke rol ligt voor het oplossen van de huidige wereldcrisis, dan kan het belang van de strijd van de dagongmei niet genoeg aandacht krijgen. "Made in China. Women Factory Workers in a Global Workplace", Pun Ngai. Uitgeverij: Duke University Press, € 23,00. ISBN: 9781932643008. "dagongmei. Arbeiterinnen aus Chinas Weltmarktfabriken erzählen", Pun Ngai und Li Wanwei. Uitgeverij: Assoziation A, € 18,00. ISBN: 9783935936736.

Henk Zeldenrust

Noten

1. Chinese Working Women Network-website <www.cwwn.org>.
2. Gongchao-website <www.gongchao.org>.

Drie bijeenkomsten over strijd van Chinese arbeidsters

Doorbraak organiseert eind juni 2009 een drietal bijeenkomsten over de migratie, het leven, de onderdrukking en de strijd van de Chinese arbeidsters. Met beeldmateriaal uit China en een van de makers van de brochure "Unruhen in China". Zie: Gongchao-website <www.gongchao.org>. De bijeenkomsten vinden waarschijnlijk plaats in Amsterdam, Nijmegen en Groningen. Voertaal: Engels. Meer informatie volgt in Doorbraak-krant nr. 2 en op de Doorbraak-website <www.doorbraak.eu>.

Vraagtekens bij proefballonnetje tegen besnijdenis

► ► ► Vervolg van voorpagina

BETEUGELLEN

Achter de verhullende term meisjesbesnijdenis schuilen een aantal gruwelijke varianten van genitale verminking, die gewoonlijk plaatsvinden bij meisjes tussen hun vierde en twaalfde jaar, voor de eerste menstruatie. De lichtste variant is een snee in de clitoris, de ernstigste het wegsnijden van de clitoris en schaamlippen en het dichtnaaien van de vagina, op een kleine opening na voor urine en menstruatiebloed. Besnijdenis moet de vrouwelijke lustgevoelens en seksualiteit beteugelen. Of zoals NRC Handelsblad in zijn redactioneel commentaar van 6 februari 2009 stelde: "De smoes is dat onbesneden vrouwen seksueel onverzadigbaar zouden zijn, dus onbekwaam tot een kuis huwelijk". Twijfelende ouders staan onder grote druk. Laten ze niet besnijden, dan gaat dat ten koste van de eer van de familie en de huwelijkskansen van hun dochters.

Veel van de meisjes en vrouwen die besneden zijn, kampen met grote medische problemen. Ze zijn letterlijk verminkt. In veel gevallen vindt de besnijdenis plaats zonder verdoving, soms met een simpel

scheermesje, onder niet erg hygiënische omstandigheden. Gevolg: ontstekingen, littekenvorming, en lichamelijke beperkingen bij plassen, seks en bevalling, waarbij de dichtgenaaide vrouwen opengesneden moeten worden. Het trauma en de verstikkende seksuele moraal veroorzaken psychische problemen. Maar ook als de besnijdenis in een ziekenhuis en onder verdoving plaatsvindt, zullen meisjes en vrouwen voor altijd beschadigd worden.

Genitale verminking overkomt per jaar zo'n 3 miljoen meisjes, in Koerdistan en in een brede band van Afrikaanse landen ten noorden van de evenaar, vooral in Egypte, Soedan, Somalië, Sierra Leone en Guinee Bissau. Het gaat om een eeuwenoude en voorchristelijke patriarchale traditie die nu zowel bij christenen als moslims voorkomt. Het is dus geen islamitisch fenomeen, zoals conservatieven en rechts-populisten wel beweren. Door migratie worden ook Europese landen er nu mee geconfronteerd. Gynaecologen behandelen volwassen vrouwen die zwanger zijn en gaan bevallen, psychotherapeuten vrouwen met ernstige seksuele problemen, en huis-, kinder- en schoolartsen onderzoeken jonge meisjes.

MENTALITEIT

Besnijdenis is een ernstige vorm van kindermishandeling. Maar het is de vraag of strafbaarstelling voldoende is. In een aantal van de landen waar besnijdenis veel voorkomt is het inmiddels ook verboden, maar tot strafvervolgning komt het nauwelijks. Onmisbaar zijn daarom intensieve bewustwordingscampagnes. Die kunnen veel succes hebben. In Senegal zal besnijdenis bijvoorbeeld over een jaar of vijf waarschijnlijk vrijwel verleden tijd zijn. Activisten werken er jarenlang in dezelfde dorpen tot iedereen ervan overtuigd is dat besnijdenis niet goed is voor vrouwen. Op 23 november 2008 verklaarden zo maar liefst 650 dorpen in Oost-Senegal tegelijk te zullen breken met deze patriarchale praktijk. Ook in Soedan zou de laatste 30 jaar enorme vooruitgang zijn geboekt. Maar toch heeft de regering onlangs afgezien van een algeheel besnijdenisverbod.

Ook in Nederland wordt gericht voorlichting gegeven onder de "risicogroepen", met name door mensen met dezelfde herkomst. Die richten zich vooral op de ouders, maar ook op geestelijk leiders die genitale verminking rechtvaardigen op grond van traditie of religie. Een grote rol is ook weggelegd

voor artsen die ouders moeten aanspreken op de gezondheidsrisico's en de strafbaarheid.

Besnijdenis is een zeer ernstig probleem, maar staat in Nederland qua aantallen in geen verhouding tot kindermishandeling. Tussen de 107 en 160 duizend kinderen zijn jaarlijks het slachtoffer van een of andere vorm van kindermishandeling.³ Bij velen van hen werkt de mishandeling door in de relaties die ze aangaan met anderen. Investeren in liefdevolle opvoeding en gezonde relaties moet daarom niet onderschat worden, en heeft een veel groter bereik dan het onevenredig inzoomen op bepaalde extreme vormen van geweld. Dat laat onverlet dat meisjesbesnijdenis een gruwelijke vorm van verminking is die krachtig bestreden moet worden.

Ellen de Waard

Noten

1. "Opvolging geven aan meldingen van VGV". Zie: Ministerie van VWS-website <www.minvws.nl>.
2. "Factsheet huiselijk geweld". Zie: Movisie-website <www.movisie.nl>.

Marktwerving in de gevangenisindustrie

In 2010 wordt met illegalenbajes Zestienhoven in Rotterdam de eerste geprivatiseerde gevangenis van Nederland opgeleverd. Daarna zullen ook private strafgevangenis in gebruik worden genomen. Het privatiseringsconcept wordt eerst uitgetest op illegalen, zoals eerder gebeurde met het versoberde regime en de meerpersoonscel die nu allebei overal zijn ingevoerd.

Het nieuwe Zestienhoven wordt ontworpen, gebouwd, onderhouden en geëxploiteerd door het Consortium DC16, een samenwerkingsverband tussen EGM-architecten, Strukton, Ballast Nedam, ISS, en Smits van Burgst. De contractwaarde is 100 miljoen, de looptijd 25 jaar. Deze manier van werken heet "publiek-private samenwerking" (pps). De overheid betaalt voor het gebruik van de gevangenis. De bedrijven exploiteren de bajes en lopen dus zelf de risico's, maar mogen ook de winst opstrijken. Zo wordt de gevangenissector overgeleverd aan de kapitalistische marktwerving. Het ministerie van Financiën is enthousiast. In een rapport uit 2003¹ dringt men erop aan om "op de kortst mogelijke termijn onomkeerbare stappen op weg naar de realisatie van een pps-gevangenis" te zetten.

Doorbraak goes international

Op uitnodiging van de Parijse zelforganisatie Assemblée van burgers afkomstig uit Turkije (LACORT) heeft Doorbraak onlangs deelgenomen aan een symposium over "Turken in Europa en Frankrijk. Verschillen en overeenkomsten in integratiestrategieën". Het symposium in de Franse hoofdstad werd door ruim 100 mensen bezocht. Zij kwamen overwegend uit kringen van migrantenorganisaties, vakbonden en de wetenschappelijke wereld. De vertegenwoordiger van Doorbraak hield een toespraak over het negatieve politieke klimaat in Nederland ten aanzien van migranten en "allochtonen", de opkomst van populistisch rechts en het repressieve integratie- en migratiebeleid van de Nederlandse overheid. Zo deed het voorbeeld van de verplichte inburgering op straffe van boetes de toehoorders huiveren.

De spreker van Doorbraak twijfelde of men in Europa kan spreken van het bestaan van een "Europees-Turkse identiteit", aangezien er niets zo moeilijk is als het definiëren of beschrijven van een "identiteit". Bovendien zijn identiteiten niet statisch en voortdurend aan verandering onderhevig. Maar dat in Nederland, en ook in steeds meer andere Europese landen, de verscheidenheid en de vrijheid om één of meerdere eigen identiteiten te creëren en te omarmen onder grote druk staan door het nationalistische beleid van integratiedwang, dat stond voor de Doorbraak-vertegenwoordiger buiten kijf. De spreker van Doorbraak riep op tot een actieve strijd tegen het repressieve en nationalistische integratie- en migratiebeleid in Europa en benadrukte daarbij dat daarvoor nieuwe strategieën, bondgenootschappen en organisatievormen onontkoombaar zijn. De apathie van zelforganisaties ten tijde van de forse aanvallen van de Nederlandse overheid op de rechten en verworvenheden van migranten en "allochtonen" in de periode 2004-2007 toonde volgens de Doorbraak-spreker aan dat het klassieke recept van organisatie puur op basis van ethnische herkomst niet meer voldoet.

Doorbraak

SCHRIKBEWIND

Vroeger werden alleen bij de bouw van gevangenis particuliere bedrijven ingeschakeld. Maar de laatste jaren worden ook steeds meer diensten in gevangenis overgedragen aan bedrijven. Zo is tegenwoordig vaak een deel van de gevangenisbewaking niet meer in dienst van de overheid, maar van Group 4 Securicor, een internationaal beveiligingsbedrijf. In geval van pps wordt de hele exploitatie van de gevangenis geprivatiseerd, uitgezonderd het initiatief voor de bajes, het toezicht op "het product", en het toewijzen en disciplinair straffen van de gevangenen. Dat blijven namelijk overheidstaken. Een "bewindvoerder" van het ministerie van Justitie is verantwoordelijk voor het bajesregime en de geweldsuitoefening door de staat. Een private directeur draagt zorg voor de bedrijfsvoering. Het rapport uit 2003 erkent dat dat tot problemen kan leiden: "Regime en bedrijfsvoering hangen echter sterk samen en een dergelijke manier van werken zal daardoor mogelijk leiden tot conflicten." Volgens het rapport is het de bedoeling om de bewaking volledig over te geven aan private partijen. Daarmee zou de uitvoering van de "regime-activiteiten" onder verantwoordelijkheid van particuliere bewaking komen te liggen.

Dat de staat haar eigen geweldsmonopolie overdraagt aan de private sector, wordt "door sommige mensen aarzelend" ontvangen, aldus het rapport. Dat zouden echter "emotionele overwegingen" zijn, gevoed door "beelden en misvattingen". Een "schrikbewind" zou in Nederland niet kunnen voorkomen, omdat een pps-gevangenis "onmogelijk een gesloten systeem kan zijn". Gevangenen zouden bijvoorbeeld de media kunnen inlichten over misstanden. In de meeste bajes is het voor hen echter verboden om met media contact te leggen. In de regel worden gevangenen die contact zoeken met media in een isoleercel gegooid, zo hebben illegalensteungroepen ervaren.

Het rapport verwijst naar particuliere tbs-instellingen en jeugdinstellingen, waar alle bewakingstaken door niet-ambtenaren worden uitgevoerd. Dat zou daar "niet bezwaarlijk gebleken" zijn. Maar in een twee jaar oud rapport² zei hetzelfde ministerie nog dat deze instellingen nadrukkelijk niet op één lijn gesteld mochten worden met illegalenbajes en strafgevangenis. Tbs-instellingen en jeugdinstellingen zouden namelijk "ideeël" zijn, en "niet aan marktwerving onderhevig. De particuliere instellingen hebben geen winstoogmerk en kennen geen prijsconcurrentie." In dat eerdere rapport van 2001 zag men marktwerving overigens ook al als "een van de meest bepalende elementen in de te behalen voordelen van pps." Dat zou een financieel voordeel geven van 20 procent, terwijl het "niet per definitie in een algehele kwaliteitsvermindering" zou ontaarden.

SMEERGELD

Volgens EGM-architect Eric Fokkema is het criterium voor het selecteren van een consortium van bedrijven "de economisch meest voordelige inschrijving", en "niet het ontwerp, de ontwerpvisie, de stedenbouwkundige inpassing, de logistiek of de functionaliteit".³ In de concurrentiestrijd om het contract kunnen bedrijven van wie de prijsopgave duurder uitvalt dat niet meer inhalen met kwaliteit. "Minimum = maximum", meent Fokkema, "geld is leidend". Als warm voorstander van pps maakt zijn architectenbureau deel uit van het Consortium DC16. De architecten willen graag geld verdienen aan het Nederlandse opsluitbeleid tegen illegalen. Eerder ontwierp EGM al het huidige en het nieuwe Kamp Zeist en de Zaanse bajesboten. Maar het bedrijf probeert de publieke opinie wijs te maken dat het goede bedoelingen heeft. EGM-architect Arnold Sikkels beweert bijvoorbeeld dat het ontwerp van deportatiebajes Zestienhoven een "verblijfsruimte voor uitgeprocedeerde moeders met kinderen betreft. Op dit moment verblijven deze moeders nog in deplorabele loodsen". Hij vermeldt er wijselijk niet bij dat EGM die "deplorabele loodsen" zelf ontworpen heeft.

Geld verdienen aan het opsluiten van mensen. Marktwerving en winst als leidende motieven kunnen gruwelijke gevolgen hebben. Dat bewijst het verhaal van een private jeugdgevangenis in de Amerikaanse staat Pennsylvania. Die betaalde smeergeld aan twee rechters

om hen te bewegen tot meer veroordelingen en hogere straffen. Per gevangene kreeg de bajes een bepaald bedrag aan overheidssubsidie. Meer dan 2.000 jongeren zijn daarvan de dupe geworden. De twee rechters verdienden zo 2,8 miljoen dollar en het bedrijf kreeg een contract ter waarde van 58 miljoen.⁴

ACTIEGROEPEN

De grotere betrokkenheid van bedrijven bij het opsluiten van illegalen trekt ook de aandacht van actiegroepen. De Werkgroep Stop Deportaties (WSD) voerde al drie keer actie bij de EGM-kantoren in Rotterdam en Dordrecht. "Het is een misvatting dat die gevangenis er persé moeten zijn", aldus een WSD-activist. "Als geen enkel bedrijf mee zou doen, dan zouden ze er ook niet komen." Eerder blokkeerde de actiegroep tal van illegalenbajes. Nu probeert de WSD te voorkomen dat dergelijke gevangenis überhaupt worden gebouwd. Het EGM-bureau is volgens de actiegroep "de spil in het ontwerpen" ervan. Met de campagne Stop DC16 richt de groep zich ook op andere bedrijven die bezig zijn met het nieuwe Zestienhoven. De kritische informatie op de campagnesite⁵ zette het consortium zo onder druk dat men zich gedwongen zag om de eigen site over Zestienhoven van het net te halen.

Niet alleen de WSD heeft haar actierein verlegd. De Anarchistische Anti-deportatie Groep Utrecht (AAGU) eiste in een brief aan bedrijven die bij Kamp Zeist zijn betrokken dat ze hun samenwerking met die illegalenbajes beëindigen.⁶ AAGU hield ook al drie keer een folderactie bij uitzendbureaus die bewakers voor illegalenbajes ronselen.⁷ Andere activisten publiceerden een overzicht van alle bedrijven die "helpen met het gevangen zetten van mensen zonder papieren".⁸

Tegen het opsluiten van illegalen in publieke en private gevangenis moet principieel stelling worden genomen. De vercommercialisering van de gevangenisindustrie hangt samen met de privatisering van de hele samenleving. De filosofie van de allesbepalende marktwerving is kil en harteloos. Menselijke behoeften worden volkomen ondergeschikt gemaakt aan het streven naar winst. Voor illegalen betekent marktwerving een verdere verslechtering van hun positie. Als uiterste onderlaag van de samenleving zijn zij vaak de eersten die de klappen krijgen.

Mariët van Bommel

Noten

- ¹ "De toepassing van publiek-private samenwerking op een Nederlandse gevangenis", ministerie van Financiën en Kenniscentrum PPS. Zie: Ministerie van Financiën-website <www.minfin.nl>.
- ² "Public private comperator gevangenis", Dienst Justitiële Inrichtingen van ministerie van Justitie, Kenniscentrum PPS en ministerie van Financiën. Zie: Ministerie van Financiën-website <www.minfin.nl>.
- ³ "Nederlandse ervaringen met DBFMO contracten en veranderingen voor de architect", Eric Fokkema. Zie: Vereniging Vlaamse steden en gemeenten-website <www.vvsg.be>.
- ⁴ "Jailed for a MySpace parody, the student who exposed America's cash for kids scandal", Ed Pilkington. Zie: Guardian-website <www.guardian.co.uk>.
- ⁵ Stop DC16-website <www.dc-16.nl>.
- ⁶ "Brief aan private bedrijven die zich bezig houden met Kamp Zeist". Zie: AAGU-website <www.aagu.nl>.
- ⁷ "Verslag van picketline in Amsterdam bij Adecco en Randstad". Zie: Indymedia-website <www.indymedia.nl>.
- ⁸ "Aan de schandpaal". Zie: Vrije Boeken-website <www.vrijeboeken.nl>.

*Praatjes maker=

... linkse

De geassimileerde ...

"Jah, vroeger was het anders. Vroeger was mijn leven politiek. Ik was veel op straat. Veel demo's, veel acties. Ik geloofde er in. Ik geloof er nog steeds in. Maar nu gebeurt er niets. Kijk maar om je heen. Alle rechten worden afgepakt van mensen, mensen worden ontslagen. Maar niemand gaat de straat op. Jah, ik inderdaad ook niet. Maar ik ga niet in mijn eentje. Vroeger gingen we massaal de straat op. Vroeger was het zo anders. Nu zijn de mensen te passief. Iedereen heeft een baan en kinderen. Jah, ik heb ook een baan. Ik moet toch eten."

De klassieke ...

"Het volk moet bewust gemaakt worden. De mens is vervreemd. Mensen zijn a-politiek. We moeten het proletariaat mobiliseren tegen de bourgeoisie. Het proletariaat moet in opstand komen en uiteindelijk de macht overnemen. Alleen dan zal de mens gelukkig zijn. Dat is het doel van mijn beweging. Wij vergaderen één keer in de week met z'n allen, zes man, over hoe we de revolutie kunnen bereiken. Ik merk de laatste tijd dat Hans en ik in sommige gevallen andere opvattingen hebben dan de andere vier. Misschien dat Hans en ik een beweging voor onszelf gaan beginnen."

De snelle ...

"Hé, je moet je bij ons aansluiten. Je moet lid worden. Wij zijn de enige linkse beweging die ook echt wat doet. We zijn actief op straat. Morgen hebben we een actie tegen de minister-president. Je moet daar bij zijn. Het is belangrijk dat we daar massaal bij zijn. Kom morgen ook. Neem ook anderen mee. Sluit je bij ons aan. Wij zijn de enigen die ook echt revolutionair zijn. We groeien snel. Weg met deze overheid. We strijden hand in hand. We willen revolutie. Dat is de enige oplossing. Weg met het kapitalisme. Kapitalisme is de oorzaak van alle ellende, van alle oorlogen, van alle slechte dingen op aarde. We moeten vechten tegen het kapitalisme, tegen onze vijanden. Alles moet van iedereen zijn. Maar dat kan alleen als jij je bij ons aansluit. Dus word lid. Kom op."

De luie ...

"Wie maakt de notulen?", werd er dan gevraagd. En dan viel er een stilte. Ik ging altijd net doen of ik iets aan het schrijven was. Maar ja, volgens mij had iedereen me wel door. Boeien. De pijnlijke stilte werd meestal na een tijdje voor een van ons net iets te veel, waarna hij zich maar opofferde. Niet omdat hij zo sociaal was, of zo lief. Nee hoor. Gewoon omdat de pijnlijke stilte niet meer draaglijk was. We vergaderden, vergaderden en vergaderden. En steeds was het onderwerp: wat moeten we doen, waarom doen we niets? 'We moeten meer activiteiten hebben, meer acties, vaker de straat op', zei iemand dan. Ja, ja, dat weten we nu wel. Het heeft geen zin om dat elke keer maar weer te zeggen. En als iemand iets had beloofd en niet gedaan, dan voelde hij toch een schaamte. Hij werd een beetje rood. En die schaamte, die rode kleur op de wangen, gaf mij nog hoop. Stel dat dat ook niet meer bestond."

Bedenklijke methoden om inburgeringsplichtigen op te sporen

Inburgeringsplichtigen moeten "de Nederlandse cultuur" leren waarderen.

De inburgeringsmachine loopt niet bepaald op rolletjes. De klassen blijven vrij leeg en de grote steden ruzieden met de minister van Wonen, Wijken en Integratie over wie voor de schulden moet opdraaien. Gemeenten komen intussen met steeds opmerkelijker acties om toch te gaan voldoen aan de Wet Inburgering (WI) van oud-minister Rita Verdonk. Zo biedt Alphen aan den Rijn 50 euro tipgeld voor wie een inburgeraar aanbrengt. Wageningen zet de welzijnsorganisatie Welvada in om mogelijke inburgerplichtigen thuis te bezoeken. Den Haag linkt "het nieuwe inburgeren" aan consumeren via grote postercampagnes. En een Moergestelse docente weigert principieel om na 36 jaar in Nederland nog aan de inburgeringsplicht te voldoen.

In Haagse tramhokjes zijn posters te zien met daarop een witte man, een zwarte vrouw en een kind met de tekst "Winkelen vinden wij gezellig". Met daaronder: "Het nieuwe inburgeren is van ons allemaal". De bekrompenheid en de idiotie waarmee het "Nederlandschap" wordt gepresenteerd, met de klassieke mythe van het onvertaalbare woord "gezellig" voorop. Op een andere poster staat: "Even uitwaaien op het strand". Het zal toch niet zo zijn dat je straks alleen nog naar het strand mag als je bent "ingeburgerd"? Waarom men het heeft over "het nieuwe inburgeren", is volledig onduidelijk.

Inburgeren moet van de overheid, zoveel is duidelijk. Dat het echt moet, dat de inburgerplichtigen het examen moeten halen binnen een bepaalde tijd en dat ze verplicht zijn om te komen op gesprekken met de gemeente is voor velen van hen de reden waarom ze op een inburgeringscursus zitten. Inburgeraars moeten onder meer leren hoe een bank- of girorekening te openen of oefenen hoe ze een kind bij de burgerlijke stand

moeten aangeven. Van het baliepersoneel moeten ze dan een handtekening vragen dat ze het goed gedaan hebben. "Dat voelt vernederend", zegt een inburgeraar. Het nut van de inburgeringscursus valt nogal eens te betwijfelen. "Mijn startniveau is getest (250 euro betaalt de gemeente daarvoor aan De Gelder Groep) en mijn examenniveau moet hetzelfde zijn. Toch moet ik 3 maanden naar cursus (1.630 euro betaalt de gemeente daarvoor aan bureau Nieuwland of Agens) voor ik examen kan doen." "Bij mij in de klas zit zeker de helft er overbodig. Net als ik spreken ze Nederlands, weten ze al wat een strippenkaart is, hebben ze girorekeningen en vaak ook werk." "Maar je kunt het niet weigeren", zegt een Wageningse inburgeraar uit het Midden-Oosten. Wie niet op de oproep verschijnt voor een gesprek, riskeert 250 euro boete. Wie het examen niet binnen de gestelde tijd haalt, riskeert maar liefst 1.000 euro boete.

In Alphen aan den Rijn trekt wethouder Hub van Wersch alles uit de kast om Alphenaren die nog geen inburgeringscursus hebben gevolgd, maar de lessen wel kunnen gebruiken, over de streep te trekken. Wie de gemeente tipt en een kandidaat "aanbrengt", krijgt 50 euro beloning, meldt het Leidsch Dagblad. Volgens de wethouder zijn de inburgeraars pas echt ingeburgerd als ze hun diploma hebben gehaald. Waar het aanbieden van een I-Pod om meisjes te lokken voor een prik tegen baarmoederhalskanker het wantrouwen tegen deze vaccinatie sterk vergrootte, lijkt nauwelijks iemand zich druk te maken om het belonen van burgers die veronderstelde niet-ingeburgerden aangeven. In Wageningen pakken ze het heel anders aan. Hoewel? Daar worden instanties met vertrouwen bij de "allochtone" inwoners ingezet om inburgeraars op te sporen. Welzijnsorganisatie Welvada gaat met een lijst van de gemeente "op de koffie" bij mogelijke inburgeringsplichtigen die niet reageerden op de oproepbrief van de gemeente. Wie echter geen koffie schenkt en de welzijnsmeneer of -mevrouw niet belooft alsnog aan de oproep van de gemeente te voldoen, zou wel eens in aanmerking kunnen komen voor de eerste boete van 250 euro.

Openlijke principiële weigeraars zijn er dan ook weinig, voorzover althans bekend bij Doorbraak. Een Amerikaanse vrouw uit Moergestel weigert echter wel om principiële redenen aan de inburgeringsplicht te voldoen, meldt het Brabants Dagblad.¹ De al 36 jaar met verblijfsvergunning in Nederland wonende docent tandverzorging aan de Hogeschool Utrecht moet van de gemeente examen doen, of desnoods een verkorte toets. Ze kan, zegt het college van B&W na overleg met de Informatie Beheer Groep, niet de juiste diploma's of certificaten tonen waaruit blijkt dat ze over voldoende kennis van de Nederlandse taal beschikt. "Ik ben er principieel op tegen dat ik een toets moet doen", zegt de Amerikaanse. Een oom van haar vader werd uit Nederland weggevoerd en in de gaskamers van de nazi's gedood. "Mede door de punctuele regelgeving van de Nederlandse ambtenaren."

Willem Slaapmaat

Noot

1. "Naomi moet na 36 jaar inburgeren", Hein Eikenaar. In: Brabants Dagblad, 18.02.2009.

Frontex jaagt vluchtelingen de dood in

Sinds 2005 jaagt het EU-agentschap Frontex aan de Europese buitengrenzen op vluchtelingen en migranten. Daarbij vallen veel doden, maar geen politicus die daar om maalt. Ook de Koninklijke Marechaussee werkt mee aan de operaties en de Nederlandse regering heeft zelfs een marinefregat ter beschikking gesteld. Dat schip moet in het Middellandse Zeegebied vluchtelingen gaan weren.

Om de Europese grensbewaking te harmoniseren besloot de Europese ministerraad in oktober 2004 tot de oprichting van Frontex, het Europese agentschap ter bewaking van de buitengrenzen. De naam is afgeleid van het Franse "frontière extérieures". In 2005 werd Frontex operationeel. Het hoofdkwartier is gevestigd in het Poolse Warschau. Al snel groeide het aantal vaste medewerkers tot meer dan 200 en de begroting bedraagt ondertussen zo'n 100 miljoen euro, grotendeels bekostigd door de EU.

De belangrijkste taak van Frontex is het versterken van de Europese grenscontroles. Daartoe coördineert men gezamenlijke operaties ter land, ter zee en in de lucht, bovenop de grenscontroles die de afzonderlijke landen zelf al sinds jaar en dag ondernemen. Voor de operaties krijgt Frontex tegen betaling materiaal en personeel geleverd door de Europese lidstaten. Het agentschap kan daarbij putten uit een centraal register, CRATE geheten, met daarin meer dan 100 schepen, 20 vliegtuigen, 25 helikopters, mobiele radars, voertuigen, thermocamera's en mobiele detectoren. Nederland stelde in 2008 een marinefregat en een helikopter aan Frontex ter beschikking.

OPERATIES

Het aantal Frontex-operaties aan de Europese buitengrenzen nam de laatste jaren sterk toe. Zo waren er in 2007 zes gezamenlijke missies aan de zee grenzen, tien aan de landgrenzen en zes aan de luchtgrenzen. Alle lidstaten namen deel aan een of meerdere operaties die luisteren naar namen als "Minerva", "Poseidon" en "Hera". In 2007 werden door het agentschap maar liefst 35.260 vluchtelingen en migranten onderschept, aangehouden of teruggestuurd. De cijfers over 2008 zijn nog niet bekend gemaakt.

Een aantal Frontex-zeemissies was gericht op het weren van de duizenden vluchtelingen die jaarlijks in bootjes de Spaanse Canarische Eilanden probeerden te bereiken. Daarbij hadden volgens de regionale regering van de vakantie-eilanden al zo'n 6 duizend migranten de dood gevonden door hongersnood, uitputting en het zinken van de overvolle gammele bootjes. Bij de missies werden patrouilleschepen, helikopters en vliegtuigen ingezet, zowel in Europese als in Afrikaanse wateren. Op de schepen voeren speciale teams van Frontex mee. Nederland leverde bij een van die missies leden van de Koninklijke Marechaussee. Die werden ingezet bij de screening van Afrikaanse migranten die ondanks alle controles toch de Canarische Eilanden wisten te bereiken. De marechaussee stelde de herkomst van de bootvluchtelingen vast en beoordeelde hun asielaanvraag. Volgens Frontex waren de operaties bij de Canarische Eilanden "succesvol". De "migratiestroom" werd in vergelijking met 2006 beperkt met zo'n 70 procent. Tegelijkertijd, en mede vanwege de extra controles bij de Canarische Eilanden, steeg het aantal vluchtelingen dat over zee Griekenland en Italië probeerde te bereiken.

MENSENRECHTEN

Er zijn legio verhalen bekend dat Europese landen zich schuldig maken aan het schenden van mensenrechten bij het weren van bootvluchtelingen. De boten worden door de patrouilleschepen beschoten en geramd, en de vluchtelingen worden mishandeld. Ook wordt met regelmaat brandstof en voedsel van bootvluchtelingen in beslag genomen om hen zo te dwingen weer terug te keren naar het Afrikaanse vasteland. Vooral Duitse Frontex-eenheden zouden zich daaraan schuldig maken. Volgens Amnesty International zijn de Frontex-operaties in strijd met het internationale vluchtelingenverdrag. Er blijft immers niets van de Europese asielprocedure over als opvarenden onderschept en collectief teruggestuurd worden, zonder individueel gehoord te zijn over hun vluchtrelaas. Ook hekelt Amnesty het terugzenden van vluchtelingen naar Afrikaanse landen. Daar worden ze veelal onder erbarmelijke omstandigheden opgesloten.

Het aantal bootvluchtelingen is de laatste jaren sterk toegenomen doordat de Spaanse overheid een IJzeren Gordijn met hekken en camera's oprichtte rond de Spaanse enclaves Ceuta en Melilla in het noorden van Marokko. Daarmee werd een belangrijke landroute voor vluchtelingen afgesneden. Na de extra controles in het Middellandse zeegebied en voor de Noord-Afrikaanse kust vangen veel bootvluchtelingen hun reis nu aan in zuidelijker gelegen West-Afrikaanse landen als Mauritanië en Senegal. Nadat Frontex ook in die kustgebieden ging patrouilleren, begonnen bootvluchtelingen zelfs te vertrekken vanuit landen als Liberia, Sierra Leone en Ghana, op duizenden kilometers afstand van Europa. Een overtocht kan daardoor wel tot 20 dagen duren, met alle risico's en doden van dien.

Europa verstrekt aan Afrikaanse landen ook militaire middelen voor grenscontroles en financiering voor vluchtelingendetentiecentra. Ook zetten sommige Afrikaanse landen onder druk van de EU de eigen kustbewaking in om bootvluchtelingen tegen te houden en sluit men overeenkomsten over de terugname van afgewezen migranten. De landen fungeren hiermee als vooruitgeschoven grensposten van Fort Europa. In ruil daarvoor krijgen ze politieke en economische voordelen.

RABITS

Naast het bewaken van de zee organiseert Frontex ook missies bij de EU-landgrenzen. Zo werden in landen als Roemenië en Polen in 2007 operaties gestart om Moldavische burgers te weren. Deskundigen uit allerlei lidstaten werden hierbij ingezet om paspoortcontroles te houden. Verder voert Frontex controles uit bij Europese lucht- en zeehavens. Ook richtte het agentschap in 2007 zogeheten "Rapid Border Intervention Teams" (RABITS) op. Die snelle interventieteams kunnen lidstaten steun verlenen "in uitzonderlijke en dringende situaties", zoals een toename van het aantal vluchtelingen. Frontex kan voor die RABITS een beroep doen op zo'n 600 Europese grenswachten die op het grondgebied van elke lidstaat mogen opereren. Leden van RABITS zijn gewapend en herkenbaar aan een armband met het symbool van de EU erop. Nederlandse marechaussees deden in november 2007 op het vliegveld van het Portugese Porto mee aan de eerste oefening van de interventieteams. In de naaste toekomst moeten de RABITS daadwerkelijk ingezet gaan worden.

Frontex biedt lidstaten ook ondersteuning bij gezamenlijke deportatieoperaties. Zo coördineerde het agentschap in november 2007 de uitzetting van 71 migranten uit 11 lidstaten, inclusief Nederland, via een EU-charter naar Nigeria en Gambia. Vanuit de verschillende landen waren er 185 agenten aanwezig op de vlucht van een Airbus 330-300. De migranten werden geboeid het vliegtuig ingeleid. De operatie werd uit angst voor protesten in het geheim uitgevoerd. Frontex vergoedde de kosten van de deportatie, zo'n 570 duizend euro, en gaf lidstaten advies over het verkrijgen van reisdocumenten voor deportees. In 2007 coördineerde Frontex in totaal 9 Europese groepsuitzettingen. Twee daarvan vertrokken uit Nederland.

ONDERZOEK

Frontex doet verder onderzoek naar allerlei moderne technologieën, zoals onbemande vliegtuigjes die ingezet kunnen worden bij de grensbewaking. Die kennis deelt men met de lidstaten. Frontex maakt ook "risicoanalyses" in samenwerking met Interpol, de internationale politieorganisatie. Daarin staan "de zwakke plekken" in de Europese buitengrenzen beschreven. Het agentschap biedt alle lidstaten voorts een gestandaardiseerde basisopleiding voor grenswachten aan en een training voor hun honden.

Vluchtelingen en migranten laten zich niet weerhouden door zeeblokkades en prikkeldraadversperringen, maar wel vinden er steeds meer de dood bij het omzeilen ervan. In veel Afrikaanse landen zijn armoede, uitzichtloosheid en gewapende conflicten aan de orde van de dag. Democratie is er ver te zoeken. Klimaatveranderingen zullen de kwetsbare ecosystemen in Afrika verder verzwakken. Liberalisering van de wereldhandel, wurgverdragen met de Wereldbank en de schuldproblematiek staan economische ontwikkeling in de weg. De EU heeft een belangrijk aandeel in al die problemen. Zolang die situatie niet verandert, zullen migranten en vluchtelingen hun leven blijven wagen om in Europa te komen.

Gerrit de Wit

Gewikt, gewogen en gemeten door de migratiemachine

Bij de technologie om migratie te beheersen gaat het niet om een alziend apparaat op een bepaalde vaste plaats, ergens in een kantoorgebouw van de overheid. Uit het boek "De migratiemachine" blijkt dat die technieken juist zijn doorgedrongen tot alle hoeken en gaten van de maatschappij. Migranten worden door de migratiemachine aan de lopende band gesorteerd, gecategoriseerd en geselecteerd.

+ Boek

In "De migratiemachine" zijn artikelen van diverse auteurs bijeengebracht. Hun bijdragen gaan niet zozeer over de vormen van technologie waarmee migranten fysiek worden tegengehouden aan de Europese buitengrenzen. Ze draaien veel meer om de steeds geavanceerdere technieken voor het identificeren van migranten, het verifiëren van hun migratieverhalen en het automatiseren van de toelatingsprocedures. Niet de schepen, vliegtuigen en helikopters van het EU-agentschap Frontex aan de buitenkant van Europa vormen de migratiemachine, maar registratie-, identificatie- en controlemiddelen als biometrie, leeftijdsonderzoek door botanalyse, spraaktechnologie in het inburgeringsexamen op ambassades, dna-technologie in het kader van gezinshereniging, en vooral ook de uitwisseling van informatie via het Schengen Informatie Systeem (SIS), vingerafdruksysteem Eurodac, de Basisvoorziening Vreemdelingen (BVV), en het Beslis- en Ondersteunend Systeem (BOS) van de IND. De grens tussen binnen en buiten, tussen meedoen en uitgesloten worden, is niet langer meer aan de fysieke landsgrens gebonden. Het is een "verfijnde zeef" geworden, aldus Dennis Broeders, een van de auteurs van het boek. Daarmee kan de overheid de migranten overal in de samenleving in de gaten houden, uitkiezen en zo nodig uitsluiten.

De auteurs Irma van der Ploeg en Isolde Sprenkels geven in hun bijdrage over biometrie ("Migratie en het machine-leesbare lichaam") aan dat bij "beheer en beheersing van migratiestromen" informatie- en communicatietechnologie wordt beschouwd als het belangrijkste instrument. "Ontvangende landen zijn actief in 'migranten en vluchtelingen genererende landen' om daar al zoveel mogelijk restricties en selecties door te voeren en internationale organisaties zoals de OESO, IOM en de VN proberen actief beleid mee tot stand te brengen en uit te voeren. Dit brengt een sterke impuls mee om meer informatie te delen, de communicatie te intensiveren en identificatie- en verificatieprocedures te standaardiseren." Bij de totstandkoming van internationale verdragen besteden landen veel tijd aan het opstellen van gezamenlijke protocollen om tot standaardprocedures rond verificatietechnologie te komen.

VLEES EN BLOED

Men zou technologie als objectiever kunnen aanmerken dan een ambtenaar van vlees en bloed. De techniek is geen mens die net met zijn of haar partner ruzie heeft gehad over hun kinderen. De techniek heeft niet slecht geslapen. Maar de personen die met de technologie werken, zijn vaak niet geïnteresseerd in de mogelijkheden om een zo goed en eerlijk mogelijke beslissing te nemen. Broeders noemt een van de redenen waarom hij van een migratiemachine spreekt "de dubbele depersonalisering". De toepassing van technologie maakt het individuele element in het migratieproces "tot op zekere hoogte irrelevant. Waarom een migrant vragen wie hij is en wat zijn verhaal is, als je zijn vingerafdrucken in de computer kan invoeren om het 'antwoord' te krijgen? Nadenken over een migrant van wie het SIS bepaalt dat die aan de grens geweigerd moet worden, dient geen enkel doel, aangezien de te nemen actie al besloten is." Waarbij Broeders er vanuit lijkt te gaan dat overheidspersoneel sowieso geïnteresseerd zou zijn in het verhaal van de migrant. Dat valt in de meeste gevallen te betwijfelen.

Bij de IND speelt het geautomatiseerde BOS een grote rol. Dat systeem werkt gestandaardiseerd en voorgekookt naar beslissingen toe op aanvragen voor verblijfsrecht. Officieel adviseert het systeem de beslisambtenaren slechts, maar in de praktijk heeft het advies een sturend karakter. De auteur Albert Meijer sprak daarover met IND-medewerkers die dat beaamden: "Het BOS is vaak adviserend, maar soms is het dwingend.

Je wordt direct in de goede beslisstraat gezet. De beslisambtenaar krijgt dan de vraag: wilt u deze zaak afdoen met BOS? Iedereen zegt dan "ja!" Op basis van dat systeem wordt ook de tekst van de beschikking opgemaakt. Het BOS heeft ook flinke invloed op de gespreksverslagen met migranten, ook wel "minuten" geheten. "Het minuut wordt geschreven op basis van het dossier, maar is al afgestemd op de vragen die zullen worden gesteld vanuit het BOS." De BOS-structuur is bij beslisambtenaren niet bekend. "Beslisambtenaren hebben nooit de beslisboom gezien. Het BOS is zeven niveaus diep en dat is heel ingewikkeld", aldus Meijer.

MELDPlicht

Alle migranten naar en binnen de EU krijgen te maken met dit soort controle- en beslissystemen. Zo moeten visa worden voorzien van biometrische kenmerken. Ook EU-burgers die naar de VS reizen dienen biometrische en andere gegevens af te staan ter registratie in Amerikaanse systemen die reisbewegingen vastleggen. Omgekeerd geldt dat eveneens voor Amerikanen en andere "derdelanders" zonder visumplicht die de EU willen binnenkomen. Naar verwachting wordt in 2009 binnen de EU het Visa Informatie Systeem (VIS) operatief, waarin men 70 miljoen visa-aanvragers denkt op te gaan slaan. Om voor gewenste migranten de rompslomp met visa te verminderen is het idee van een "border package" voorgesteld. Bepaalde "bonafide derdelanders" zouden de status van "geregistreerde reiziger" moeten krijgen om zo makkelijker de EU-grenzen te kunnen overschrijden. Gewenste migranten zouden deze status dan op de Nederlandse ambassade in hun eigen land krijgen toegekend aan de hand van een controle vooraf op onder meer verblijfsdoel, risico voor de openbare orde, middelen van bestaan, biometrisch paspoort, en betrouwbare reisgeschiedenis. Dat maakt geautomatiseerde grenscontrole voor deze groep mogelijk. Een ander plan is de oprichting van het European Electronic System of Travel Authorisation (ESTA), een systeem voor reisvergunningen. "Derdelanders" zonder visumplicht worden daarmee verplicht om voor hun reis toestemming te vragen door hun reis- en paspoortgegevens, inclusief de daarin vastgelegde biometrische gegevens, elektronisch beschikbaar te stellen. Wanneer die gegevens zijn vergeleken met diverse databanken, kan "reisautorisatie" worden toegekend.

Van asielaanvragers worden in Nederland van alle 10 vingers afdrukken genomen die naar de Dienst Nationale Recherche Informatie gaan. Een scan van de afdrukken gaat samen met een digitale gezichtsfoto en persoonsgegevens naar de BVV, ter registratie of verificatie. Deze gegevens komen de overheid goed van pas tijdens de hele asielprocedure. De wettelijke meldplicht voor vluchtelingen vindt nu plaats door het verblijfsdocument in een apparaat te steken. Dat leest het vreemdelingsnummer op het document en controleert dan of elke vinger die de vluchteling op de verificatieplaat legt wel bij het vreemdelingsnummer hoort. Dat wordt gecheckt met het biometrieregister van de BVV.

Het boek maakt duidelijk dat overheden niet alleen zoveel mogelijk willen controleren, maar ook selecteren. Het beleid wordt niet alleen restrictiever, schrijft Huub Dijkstra ("De raderen van de migratiemachine"), "ook bij het soort migranten wordt scherper gekeken aan welke arbeidskrachten Nederland het meeste behoefte heeft". Daarbij is het migratiebeleid verstrengd met het integratiebeleid en het veiligheidsbeleid.

INBURGERING

Vroeger vergeleken grensbewakers paspoortfoto's met het gezicht van de persoon die voor hen stond. Nu wordt die verificatie steeds meer verricht door geautomatiseerde vergelijking met

behelp van gedigitaliseerde vingerafdrucken, gezichtsfoto's en irisscans. Biometrie maakt het lichaam zelf tot het identificatiemiddel bij uitstek. In een controlesamenleving wordt het lichaam een wachtwoord. "Het lichaam liegt niet" is daarbij het motto. Maar volgens Van der Ploeg en Sprenkels is dat een mythe. Biometrie is zeker niet ongevoelig voor fouten. De auteurs ontmaskeren het onaantastbare imago dat biometrie omringt en wijzen op racisme en toenemende machtsverschillen.

Biometrie wordt ook in de inburgeringspraktijk gebruikt. Sinds de Wet Inburgering Buitenland moeten niet-EU burgers een inburgeringsexamen halen op de Nederlandse ambassade in hun eigen land als ze bij hun partner in Nederland willen gaan leven. Inburgeringskandidaten moeten zich legitimeren en worden gefouilleerd. Een kopie van hun legitimatiebewijs en hun vingerafdrucken en gezichtsfoto's worden opgenomen in het InburgeringsExamen Biometrie Systeem (IEBS). Daarna moeten ze de inburgeringsexamen doen door met een computer te communiceren die is uitgerust met spraaktechnologie. Over de kwaliteit daarvan waren deskundigen het langdurig met elkaar oneens, maar niettemin nam de toenmalige minister Rita Verdonk op 15 maart 2006 het omstreden inburgeringsexamen in gebruik. De auteur Willemine Willems toont in haar bijdrage daarover ("De politiek aan de knoppen van de machine") aan dat het officiële doel van het inburgeringsexamen buitenland, namelijk om migranten op hun bereidheid tot inburgeren te testen, "meer en meer een instrument wordt voor het selecteren en inperken van gezinsmigratie".

De migratiemachinerie produceert 94 verschillende categorieën om migranten in te delen. Veel categorieën zijn gericht op uitsluiting van de migrant. De uitsluiting kan twee verschillende en in essentie tegenstrijdige vormen aannemen: uitsluiting van documentatie en uitsluiting met documentatie. Broeders zet dat mooi neer in zijn bijdrage over "surveillance". De Koppelingswet sluit mensen zonder verblijfsrecht uit van de toegang tot basisvoorzieningen, waarmee ze uit het overheidssysteem zijn gestoten. Maar de illegalen moeten ook weer in dat systeem opgenomen worden om hen uitgezet te krijgen. De overheid moet dan documentatie over hen verkrijgen en hen "re-identificeren".

"De migratiemachine" bevat allerlei boeiende bijdragen om te begrijpen hoe de overheid nieuwe vormen van technologie gebruikt om migratie te beheersen. Het is wel jammer dat in het boek alleen die technologie wordt beschreven en niet de migranten die in de migratiemachine verzeild raken. De lezer komt zo helaas niet te weten hoe die de machine ervaren en in hoeverre ze zich er individueel of collectief tegen verzetten. Niettemin is het boek een aanrader voor iedereen die kritiek heeft op het keiharde migratiebeleid. "De migratiemachine. De rol van technologie in het migratiebeleid", Huub Dijkstra en Albert Meijer (red.). Uitgeverij: Van Gennep, € 24,90. ISBN: 978905159543.

Jeroen Breekveldt

Extreem-rechts op de bres voor dierenrechten?

In juni 2008 demonstreerden wat aanhangers van MDTB tegen een circus in Beverwijk. Links op de foto staat Pieter van Rhijn en rechts staat Martijn de Zeeuw.

Extreem-rechts in Nederland pleit de laatste jaren steeds meer voor een nationalistische dierenstrijd. De bruinhemden demonstreren tegen islamitisch slachten, McDonald's en vooral circussen met wilde dieren. In februari 2009 was het weer raak in Alphen aan den Rijn. Daar demonstreerden leden van de extreem-rechtse actiegroep Met de Dieren Tegen de Beesten (MDTB)¹ bij de ingang van het Staatscircus van Moskou.

Al voordat het circus de tenten had opgezet, ontstond er een rel. De lokale VVD-wethouder beschouwt het gebruik van wilde dieren namelijk als onnodig dierenleed en verbodde het gebruik van een olifant en tijgers. Anders zou een dwangsom volgen. Het verbod leidde tot de nodige media-aandacht. MDTB zag die ontwikkelingen met plezier aan en kondigde voor 4 februari een demonstratie aan bij de avondvoorstelling. Voorafgaand werden, zoals gebruikelijk, de promotieborden van het circus in de stad beplakt met de mededeling "afgelast wegens dierenleed". Bij de demonstratie werd rekening gehouden met een opkomst van 20 medestanders, maar uiteindelijk deelde slechts een handjevol extreem-rechtsen folders uit. Ook ontrolden ze een spandoek tegen dierenleed en tetterden ze leuzen door een megafoon. Met een geluidswagen probeerde het circus de boel te overstemmen. De demonstratie verliep verder rustig. Bij de middagvoorstelling was er overigens ook al gedemonstreerd, maar dan door wat aanhangers van de Partij voor de Dieren. Eén van hen verklaarde het "prima" te vinden dat ook extreem-rechts zou demonstreren.

ACTIES

Het is niet de eerste keer dat MDTB demonstreert tegen het misbruik van dieren in een circus. In 2003 plakten MDTB-ers al posters van een circus in Katwijk over met leuzen als "afgelast wegens dierenmishandeling" en "circusdieren = dierenleed". Vooral na medio 2006 gaat men los, al dan niet in samenwerking met de fascistische organisatie Voorpost² waarmee een grote personele overloop bestaat. Men plakt regelmatig posters, ontvreemdt promotieborden en demonstreert bij circussen in IJsselstein, Noordwijk, Den Haag, Haarlem, Beverwijk, Katwijk, Sassenheim, Emmeloord, Zoetermeer en Soest. Meteen na de actie in Soest, medio 2008, trekt men een wijk in waar een moskee gepland is, om daar naar eigen zeggen 1.500 folders tegen te verspreiden. Enkele demonstraties lopen overigens uit op vechtpartijen met circusmedewerkers en ingrijpen van de politie. Met de acties tegen circussen probeert extreem-rechts sympathie onder de bevolking te winnen. Maar de acties sluiten ook aan bij het extreem-rechtse gedachtengoed. Het gebruik van wilde dieren zou namelijk "onnatuurlijk" zijn. Volgens MDTB horen wilde dieren thuis in het wild. Net zo goed als dat pinguïns thuis zouden horen op de Noordpool, "negers" in Afrika en Antillianen op de Antillen. En zo is de cirkel voor extreem-rechts weer rond.

Ondanks alle acties weet MDTB weinig nieuwe medestanders aan zich te binden. De opkomst bij demonstraties beperkt zich veelal tot een handvol deelnemers, onder wie natuurlijk MDTB-roerganger Tim Mudde. Die was voorheen bestuurslid van de CP'86. Andere demonstranten zijn onder meer Bernard Baardscheer en Pieter van Rhijn van de Leidse extreem-rechtse band De Ruyter Korps, Martijn de Zeeuw die voorheen in die band speelde en Paul Peters en Wietse van Dijken van Voorpost. De opkomst bij de rechtse dierendemonstraties valt in het niet bij de aanhang die dierenrechtenorganisaties als Respect voor Dieren weten te mobiliseren. Die actiegroep verwerpt in haar uitgangspunten nadrukkelijk ook seksisme, homofobie en racisme. Zo nu en dan pogen extreem-rechtsen zich toch aan te sluiten bij acties van Respect voor Dieren, maar die worden met succes geweerd.

RITUEEL SLACHTEN

Extreem-rechts keert zich ook tegen ritueel slachten. In 1999 demonstreert Voorpost, met Mudde in de gelederen, tegen Edah-filialen die ook islamitisch geslacht vlees verkopen. En eind 2001 staat MDTB voor de deuren van de Chicken Cottage in Leiden. Ook dat bedrijf verkoopt ritueel geslacht vlees. Een tiental extreem-rechtsen blokkeert met een spandoek de toegang en er wordt een racistisch toneelstukje opgevoerd. Zo is een van de demonstranten verkleed als een stereotype moslim, met een lang wit gewaad, een tulband op het hoofd en een opgeplakte baard. Die slacht zogenaamd met een kromzwaard een kip. Een paar weken later wordt het raam van de kippenzaak beklad met de leus "Stop halal, dierenmartelaars!" en worden er meerdere Keltische kruizen in de stad gespoten. Met acties tegen ritueel slachten misbruikt extreem-rechts de dierenstrijd om moslims in het bijzonder en migranten in het algemeen in een kwaad daglicht te stellen. Ook in de jaren 80 en 90 protesteerde extreem-rechts al tegen ritueel slachten.³ Partijen als de CD en CP'86 schreven er in hun verkiezingsprogramma stevast een paragraaf over.

Ook McDonald's is de laatste jaren een geliefd actiedoelwit van extreem-rechts. Vooral op of rond de internationale Wereldvoedseldag op 16 oktober betogen aanhangers van MDTB en Voorpost voor de deuren van de voedselgigant. McDonald's zou volgens de extreem-rechtsen lokale eetgewoonten kapot maken. Ook zou het bedrijf symbool staan voor de "veramerikanisering" van Nederland die zou leiden tot een "verstikkende eenheidsconsumptiecultuur". Daarbij zijn ze tegen McDonald's, omdat die reclame in het Engels maakt, en dat is tegen het zere been van de bekrompen ultra-nationalisten. Kortom, extreem-rechts protesteert vooral tegen McDonald's om het eigen nationalistische gedachtengoed te promoten. Daarbij onthouden ze zich van platte racistische uitspraken, omdat ze weten dat die afstotend kunnen werken. Dat extreem-rechts zich de laatste jaren actiever bemoeit met het thema dierenrechten betekent geenszins dat progressieve mensen dat strijdterrein links moeten laten liggen. Wel toont het aan dat de bevrijding van dieren hand in hand moet gaan met die van mensen en dat het gebruik van platte anti-Amerikaanse ressentimenten extreem-rechts in de kaart speelt.

Gerrit de Wit

Noten

- ¹ "Extreem-rechtse dierenvrienden tegen moslims", Gerrit de Wit. Zie: <www.gebladerte.nl>, Fabel-krant 49.
- ² "Fascistisch Voorpost hervat de activiteiten", Gerrit de Wit. Zie: <www.gebladerte.nl>, zie: Fabel-krant 79.
- ³ "Dierenbevrijding en veganisme: niet 'van nature' links", Eric Krebbers. Zie: <www.gebladerte.nl>, Lokaal Kabaal 24.

=Beter
weter>
Vogelvrij

De geur van het groenere gras aan de overkant kwam met de wind uit het Noorden. Waar eerder de haviken met hun nieuwe pikorde vandaan kwamen. En als eksters pikten ze! Alles dat blonk als goud en stonk naar gedwongen zweet verdween richting de noorderzon. Deze schijflijsters, als de dood voor de ander, kwetterden zo luid over zogenaamde rare vogels dat ze zichzelf als wijze uilen begonnen te zien in plaats van als de aasgieren die ze waren. Al het kroost dat wel eerlijk in de spiegel keek en daar op wees werd voor nestbevuiler uitgemaakt.

Maar de wind draaide en het seizoen van migratie naar het Noorden begon. De vroegste vogels, gevoed door hoop, overleefden door vakkundig te laveren op de gevaarlijke winden in het koude politieke klimaat. Daarmee openden ze de deur voor een bonte stoet van opvolgers, die als meeuwen overleefden van het restafval terwijl ze ongezien de nesten van de haviken bouwden, hun eieren uitbroedden en hun kuikens voedden. Vaak vroegen de haviken waar de bonte vogels vandaan kwamen, of eigenlijk, wanneer ze weer terug gingen. Daar was maar één antwoord op:

"Wij gaan niet weg. Dank je de koekoek. Wij zijn hier omdat jullie dáár waren, dove kwartels. En als jullie niet weten wáár dat is, trek die struisvogelkop eens uit de grond en leer je geschiedenis kennen. We zijn hier niet neergestreken om gekortwiek te worden, noch om eruit te vliegen. Wij zijn geen papegaaien die jullie stomweg napraten, omdat jullie dat zo graag willen. En we zijn al helemaal geen vreemde eenden in de bijt.

Nee, wij zijn vogelvrij. Niks te verliezen en alles te winnen. We zijn trots als een pauw en kraaien gerechtigheid als een rode haan, waar we ook gaan of staan. Vogels zijn tenslotte een migrerende soort. We zijn net mensen!"

Bob ter Weter

Albayrak weigert slachtoffers van vrouwenhandel verblijfsrecht te geven

De door de overheid ingestelde Adviescommissie voor Vreemdelingenzaken wil meer bescherming voor slachtoffers van mensenhandel. Maar staatssecretaris van Justitie Nebahat Albayrak wijst dat af en laat potentiële slachtoffers bij wijze van proef zelfs opsluiten in “een besloten opvanghuis”. Onder het mom van het aanpakken van vrouwenhandel bestrijdt de overheid vooral de ongewenste migratie van vrouwen zonder toekomstperspectief.

De mondiale machtsverhoudingen veroorzaken in grote delen van de wereld extreme armoede, vooral onder vrouwen. Ze worden beschouwd als tweederangs burgers, en krijgen minder scholing en inkomen. Voor veel vrouwen is er alleen werk in de huishouding of in de prostitutie. Velen willen naar bijvoorbeeld Europa migreren om een beter leven op te bouwen. Hier creëert de patriarchale en racistische beeldvorming over migrantenvrouwen een voortdurende vraag naar hun vermeende seksuele beschikbaarheid en andere zogenaamd vrouwelijke eigenschappen, tegen een zo laag mogelijke prijs. Maar vraag en aanbod van “exotische” vrouwen kunnen moeilijk bij elkaar komen omdat Europa de grenzen gesloten houdt. En daar spelen nietsontziende mensenhandelaren op in.

Van mensenhandel is sprake wanneer handelaren geld verdienen met het werven van mensen voor uitbuiting of misbruik. Het gaat daarbij om gedwongen werk in mensonterende omstandigheden, waaraan de voornamelijk vrouwelijke slachtoffers nauwelijks geld overhouden. Mensenhandelaren halen vrouwen onder valse voorwendselen naar Nederland, bieden hen te koop of te huur aan, en buiten hen financieel, lichamelijk en geestelijk uit. Jaarlijks worden er naar schatting over de hele wereld tussen de 700 duizend en 2 miljoen vrouwen en kinderen verhandeld. In Europa zouden tussen de 500 en 700 duizend vrouwen verhandeld worden en als slaaf in de seksindustrie werken. Ze worden gedwongen tot prostitutie via misleiding, manipulatie, emotionele chantage, het opzadelen met schulden, bedreiging, geweld, isolatie, opsluiting, en permanente controle.

BESCHERMINGSPLICHT

Mensenhandel is een vorm van georganiseerde misdaad die alleen succesvol bestreden kan worden als de slachtoffers ervan blijvend bescherming krijgen. Justitie heeft uitgebreide veiligheidsprogramma's voor mensen die uit de school klappen over criminele organisaties en daardoor gevaar lopen. Voor hen wordt relatief goed gezorgd. Zulke getuigen kunnen een andere identiteit krijgen en worden intensief bijgestaan bij het opbouwen van een compleet nieuw leven. Maar als het gaat om vrouwen die getuigen tegen mensenhandelaren houdt de overheid er opeens heel andere normen op na. Slachtoffers van vrouwenhandel die aangifte doen tegen hun handelaren, krijgen op grond van een zogeheten B9-regeling een tijdelijke verblijfsvergunning. Maar na afloop van de rechtszaak worden ze uitgezet. Ze mogen dan nog wel een verblijfsvergunning wegens humanitaire redenen aanvragen, maar dan moeten ze wel kunnen aantonen dat terugkeer naar eigen land niet mogelijk is. In de praktijk is dat erg lastig en het lukt vrouwen dan ook zelden om zo'n verblijfsvergunning te krijgen. Omdat ze vaak ontzettend bang en afhankelijk zijn van hun handelaren, durven veel slachtoffers sowieso geen aangifte te doen en ook niet terug te keren. Zo blijven ze illegaal en lopen ze voortdurend het risico te worden opgepakt en opgesloten.

In het onlangs verschenen advies “De mens beschermd en de handel bestreden” pleit de in officiële kringen gezaghebbende Adviescommissie voor Vreemdelingenzaken (ACVZ) ervoor om alle vrouwen die mogelijk het slachtoffer zijn geworden van mensenhandel tijdelijk verblijfsrecht te geven, ook als ze niet meewerken aan de opsporing en vervolging van mensenhandelaren. Volgens het Mensenhandelverdrag van de Raad van Europa mag de hulpverlening aan verhandelde vrouwen namelijk niet afhankelijk zijn van hun bereidheid om mee te werken aan rechtszaken tegen de handelaren. Daarom moet volgens de ACVZ niet het opsporingsbelang van de huidige regeling voorop staan, maar de plicht van de overheid om de vrouwen te beschermen.

De ACVZ stelt in haar advies voor om vermoedelijke slachtoffers bij “een geringste aanwijzing van mensenhandel” meteen een verblijfsvergunning te geven voor een half jaar. In die periode zou het slachtoffer tot rust kunnen komen en kunnen overwegen om mee te werken aan de vervolging van de handelaren. Na een half jaar zou de IND moeten beoordelen of de vrouw ook daadwerkelijk

slachtoffer is. Is de IND daarvan overtuigd, dan zou het slachtoffer een tweede tijdelijke verblijfsvergunning moeten krijgen, voor één jaar. Meewerken met de overheid is voor beide vergunningen geen vereiste. “Om slachtoffers te motiveren toch mee te werken” adviseert de ACVZ ook nog om alleen erkende slachtoffers die met de overheid meewerken, voortgezet verblijfsrecht te geven. De uitkomst van het strafrechtelijk onderzoek tegen de handelaren is daarbij niet van belang. Slachtoffers die niet meewerken, zouden na afloop van hun tijdelijke verblijfsvergunning illegaal worden en moeten terugkeren naar eigen land, “tenzij hun persoonlijke situatie of de situatie in het land van herkomst hieraan in de weg staat”. Ook in deze volgens de ACVZ “evenwichtige” regeling hangt blijvende bescherming van de slachtoffers dus af van hun bruikbaarheid voor het onderzoek tegen de handelaren.

ACTIETEAM

Het ACVZ-voorstel lijkt een voorzichtige stap richting bescherming voor alle slachtoffers van mensenhandel. Maar Albayrak vindt zo'n regeling “te ver” gaan, wegens de “sterk aanzuigende werking” die het zou hebben “in de landen waar de vrouwen vandaan komen”.¹ Daarmee lijkt ze te suggereren dat overall ter wereld vrouwen staan te trappelen van ongeduld om zich te laten misbruiken en verhandelen in de hoop hier verblijfsrecht te bemachtigen. De staatssecretaris wil vrouwenhandel alleen bestrijden als ze tegelijk de migratie van arme gelukzoekende vrouwen kan tegengaan.

Mensenhandelaren beperken zich overigens niet tot vrouwen uit arme landen. Ook kwetsbare groepen meiden en jonge vrouwen in Nederland vallen in hun handen. Begin 2008 begon Albayrak daarom een proefproject waarbij meiden die het risico lopen om verhandeld te worden, onder toezicht van voogdij-instelling Nidos in “een besloten opvanghuis” worden gestopt. Het gaat om een oude boerderij ergens in Noord-Nederland. De deuren daarvan zitten op slot, in de tuin lopen particuliere beveiligers rond en er hangen camera's. De meiden ervaren de plek als een regelrechte gevangenis. Dat komt hun bereidheid om aangifte te doen tegen hun handelaren bepaald niet ten goede. “Ik ben er een keer of drie gaan kijken. Het is een bron van frustratie voor de meisjes. Ze worden 24 uur per dag in de gaten gehouden”, aldus Albayrak. Maar er is volgens haar “geen keus”. Een verblijfsvergunning zou “geen oplossing” zijn, want dat zou “het probleem groter, niet kleiner” maken. Maar voor slachtoffers van vrouwenhandel is verblijfsrecht juist de oplossing.

Jarenlang dwongen Nigeriaanse mensenhandelaren honderden of misschien zelfs wel duizenden Nigeriaanse jonge vrouwen om in Nederland of elders in Europa als prostituee te werken.¹ Enige tijd geleden werd zo'n mensenhandelbende opgerold en vervolgd. Om mensenhandel vanuit Nigeria verder te bestrijden pakt Albayrak niet alleen de daders aan, maar vooral ook de potentiële slachtoffers. In 2008 zond ze een “Snelle Actie Team” van IND-ers naar Nigeria om jonge Nigeriaanse vrouwen tegen te houden die met het vliegtuig naar Nederland wilden reizen. Het actieteam controleerde een maand lang rechtstreekse KLM-vluchten van Nigeria naar Nederland op potentiële slachtoffers. Als een Nigeriaans meisje alleen reist, zonder retourticket of met een vals paspoort, dan zou dat duiden op vrouwenhandel. Zo'n meisje wordt dan door de IND-ers tegengehouden en teruggestuurd naar haar familie. Zolang het beleid blijft om de Europese grenzen dicht te houden voor arme vrouwen op zoek naar een betere toekomst zullen vrouwenhandelaren kunnen blijven profiteren van makkelijk uit te buiten arbeidskrachten voor de seksindustrie. Een beleid tegen migratie bevordert bedoeld of onbedoeld de vrouwenhandel.

Harry Westerink

Noot

1. “Nigeriaanse meisjes verhandeld en gecriminaliseerd”, *Ellen de Waard*. Zie: <www.gebladerte.nl>, *Fabel-krant* 38/39.

+Boek*

Tropenlevens

In het boek “Tropenlevens” beschrijven een reeks wetenschappers de levens van 10 vooraanstaande personen uit de geschiedenis van de Nederlandse koloniën in “de Oost” (Nederlands-Indië) en “de West” (Suriname). Verreweg de meeste geportretteerden stelden zich kritisch op tegen het Nederlandse kolonialisme. Het gaat om de Surinaamse activiste Grace Schneiders-Howard, die als eerste en enige vrouw in 1938 in de Koloniale Staten werd gekozen, Tjalie Robinson, de grondlegger van het Indische culturele leven in Nederland, de KNIL-militair Frederik Hirschmann, de Surinaamse auteur, journalist en anti-fascist Albert Helman, de Indonesische communist Tan Malaka, de romanschrijfster Madelon Lulofs, de Surinaamse dichter en politicus Robin Raveles, de Indonesische sociaal-democratische nationalist Sutan Sjahrir, de politicus Henck Arron, die Suriname in 1975 naar de onafhankelijkheid leidde, en de in Nederlands-Indië levende islamitische geleerde en opiniemaker Sayyid Uthman.

Aan het einde van het boek wordt een vergelijking gemaakt tussen heldenverering in Indonesië en Suriname. In Indonesië probeert vooral de overheid dat te stimuleren. Er verschijnen daar veel boeken over nationale helden, maar die zijn weinig populair. In Suriname ligt het initiatief voor de heldenverering meer bij particulieren. Surinaamse en Indonesische helden hebben bijgedragen aan de vorming van een nationale identiteit en aan de opbouw van Surinaams en Indonesisch nationalisme. Vooral de machthebbers in die landen hebben daar belang bij. Nationale helden mogen daarom niet controversieel zijn of de scheve machtsverhoudingen tussen klassen, etnische afkomsten of mannen en vrouwen op scherp zetten.

“Tropenlevens” laat een heel ander type held zien dan de koloniale zeeroovers die vanouds in Nederland worden vereerd, zoals Michiel de Ruyter en Piet Hein. Opvallend is verder dat in Surinaamse en Indonesische kringen zeer populaire personen als de anti-fascistische verzetsstrijder Anton de Kom en de anti-koloniale auteur Pramoedya Ananta Toer in het boek veel minder aan bod komen.

“Tropenlevens. De (post)koloniale biografie”, Rosemarijn Hoeft, Peter Meel en Hans Renders. Uitgeverij: Boom, € 24,50. ISBN: 9789085065524.

Roel Nagel

De boeman van een antisemitisch complotdenker

De menselijke geschiedenis van de laatste eeuwen is één groot complot. De joodse familie Rothschild en de Verlichtingsdenkers van de Illuminati hebben meer dan 200 jaar geleden alle nu bekende politieke ideologieën bedacht en drie wereldoorlogen voorbereid om bevolkingsgroepen tegen elkaar uit te spelen en zo de macht naar zich toe te trekken. Aldus de samenzweringsfantast, wereldzeiler, avonturier en veelschrijver Peter Stuijvenberg in zijn recente boek "De boogeyman".

+BOEGEYMAN

“De boogeyman is het monster onder het bed of in de kast, loerend op zijn kans om u te pakken te nemen”, schrijft Stuijvenberg. “Hij is afschuwelijk angstaanjagend, onberekenbaar en werkelijk levensbedreigend. Hij is de verpersoonlijking van de god-vader, die de wereldmacht naar zich toe trekt en de basis legt van een nieuwe wereldorde, ook wel aangeduid als een wereldregering. En dat laatste klinkt plotseling bekend in de oren omdat het wordt geassocieerd met globalisering: alle economieën en regeringen zijn met elkaar verbonden.” Nogal wat mensen zijn in hun jeugd door hun ouders bang gemaakt met de boeman, die hen zou komen halen als ze stout zouden zijn. Stuijvenberg lijkt die irrationele schrik uit de kindertijd nooit voldoende verwerkt te hebben. De boogeyman, de boeman, is in zijn ogen de boosdoener die achter de schermen de touwtjes in handen heeft, de goede onschuldige mensheid om de tuin leidt en de hele wereld in het verderf stort. Net als de samenzweringsfantasieën van veel andere complotdenkers levert Stuijvenbergs boek een onnavolgbaar samenraapsel op van hele en halve waarheden, absurde verzinsels en regelrechte leugens. Origineel is hij daarbij niet. Hij herkaut vooral het complotdenken van andere conspiracy-freaks. In zo'n 15 jaar tijd schreef Stuijvenberg honderden artikelen en ook een flink aantal boeken over onder meer zeilen en criminaliteit, die evenals "De boogeyman" in de reguliere boekhandel verkrijgbaar zijn.

PARANOÏDE

Volgens Stuijvenberg gaat het bij de boogeyman om "een groepering die aast op een nieuwe wereldorde door relletjes te schoppen, regeringen omver te gooien, oorlogen te starten en grondstoffen in te pikken. De club bestaat uit invloedrijke mensen uit de politieke, financiële en industriële arena. Als gereedschap gebruiken zij de politieke en militaire infrastructuur van de Verenigde Staten, hun opperstalmeester is de Amerikaanse president en het bestuurlijk centrum wordt ondergebracht in de Verenigde Naties met zijn Wereldbank, Internationaal Monetair Fonds en Wereld Handels Organisatie." Iedere revolutie, wereldoorlog en etnische zuivering zou "bewust" hebben plaatsgevonden "om bankiers en industriële vreselijk veel geld te laten verdienen en om een nieuwe wereldmacht te vestigen".

Als "het Amerikaanse papiergeld in de zak van de boogeyman ofwel de nieuwe wereldorde verdwijnt, haalt hij de ismen van de plank", kletst Stuijvenberg uit zijn nek. Volkomen a-historisch beschouwt hij ideologieën als blikken hapklare brokken die in de supermarkt op de schappen staan. Ze zouden allemaal onderdeel vormen van de verdeel- en heerspolitiek van de boogeyman, die daarmee steeds allerlei bevolkingsgroepen tegen elkaar zou opzetten om zelf steenrijk en almachtig te worden. "Deze ismen - communisme, socialisme, democratisme, fascisme, zionisme, antisemitisme, racisme, kapitalisme, pacifisme, terrorisme enz. - moeten elkaar in de haren vliegen. De heersende kapitalistische klasse zet tegenover het communisme met zijn arbeidersbeweging het fascisme en het nazisme. En om te voorkomen dat het nog prille en zwakke communisme onder de voet wordt gelopen, wordt deze beweging heftig gesteund door het Amerikaanse kapitalistische bedrijfsleven dat tegelijkertijd de sociale democratie beschermt. Het nazisme leidt weer tot racisme, antisemitisme en jodenhaat en dat stimuleert vanzelfsprekend het zionisme. Uiteraard word je van al dat vechten moe en dat leidt tot pacifisme. U snapt de truc. Er moet bloed vloeien, terreurgroepen moeten lieve en aardige mensen in puin slaan, opstandjes en relletjes moeten uitbreken en uiteindelijk moeten er oorlogen over de wereldbol razen. Met een oorlog verdient de boogeyman goed geld en uit de rokende puinhopen staat een alles controlerende fascistische wereldstaat op waarin u en ik niets hebben in te brengen." Stuijvenbergs verwarde en

paranoïde wereldbeeld van de alles en iedereen overheersende boeman maakt mensen volstrekt machteloos en biedt geen enkel perspectief op verzet tegen de heersende kapitalistische en patriarchale machtsverhoudingen.

ZIONISME

Het wereldbeeld van complotdenkers lijkt qua structuur sterk op dat van antisemieten. Veel complotdenkers verzinnen eerst een groep geheimzinnige samenzweerders zonder duidelijke identiteit, zoals de Illuminati¹ of buitenaardsen die met hun ufo's de aarde zouden bezoeken om de mensheid te overheersen. Die zouden vervolgens "de Joden" als instrument inzetten bij hun streven naar de wereldheerschappij. Dit soort fantasieën zijn antisemitisch, want de bestaande onvrede over de maatschappelijke verhoudingen wordt daarmee gestuurd in de richting van Joden. Die worden door de complotdenkers verantwoordelijk gemaakt voor alle ellende in de wereld. Ook Stuijvenberg maakt zich daar schuldig aan. "De boogeyman gebruikt de Ashkenazi-joden om zijn nieuwe wereldorde te vestigen. Vraag niet waarom, het komt hem gewoon goed uit. Eerst laat hij in 1880 twee miljoen opgejaagde Ashkenazi-joden naar de Verenigde Staten emigreren, om een democraat tot president te kiezen. Daarna moeten de Ashkenazi-joden de tsaar vermoorden en een bloedige Russische revolutie op touw zetten." Daarna zouden "de Joden" de Russische concentratiekampen hebben bedacht en zo "de grootste moordpartij uit de geschiedenis" hebben uitgevoerd. Stuijvenberg geeft Joden dus de schuld van de misdaden van het stalinisme, zoals hij hen zijn hele boek door als zondebok gebruikt.

"Nadat de Ashkenazi-joden hun bloedige werk hebben gedaan, werkt de boogeyman ze uit de Russische overheidsfuncties, creëert hij in Duitsland een hyperinflatie die door de joodse handelsgeest wordt uitgebuit en zet hij Hitler in het zadel die zijn gruwelijke pesthekel aan de joden kenbaar maakt. De boogeyman financiert vervolgens de Duitse, Russische en Amerikaanse oorlogsindustrie en verbiedt het emigreren van joden naar de Verenigde Staten. Zij worden voor het blok gezet: of door de nazi's worden opgepakt of naar Palestina emigreren. Wanneer de Duitsers verliezen, krijgen zij de holocaust in de schoenen geschoven. Een holocaust die noodzakelijk is om het zionisme op gang te brengen, hetgeen uiteindelijk moet leiden tot een Israëliëse staat op Arabisch grondgebied, wat op zich weer een belofte inhoudt voor een Derde Wereldoorlog." Volgens Stuijvenberg wilde de boogeyman de Tweede Wereldoorlog "uitlokken om het zionisme op gang te brengen". Hitler was "voor een kwart of zo u wilt voor de helft een rasechte Rothschild", laat hij ook nog weten. Zo schuift Stuijvenberg zelfs de Tweede Wereldoorlog in de schoenen van Joden.

Stuijvenberg stelt daarnaast ook nog eens het bestaan van de shoah ter discussie. Hij neemt het op voor tientallen holocaust-ontkenners, onder wie de beruchte Siegfried Verbeke, Robert Faurisson, David Irving, Ernst Zündel en Roger Garaudy. Dat is volgens hem "een categorie mensen op wie sterk wordt gejaagd". Ze worden financieel uitgedaagd en naar de gevangenis gestuurd, jammert hij, in een schaamteloze poging om medelijden op te wekken voor politiek zwaar foute mensen.

HOLOCAUST-ONTKENNERS

Stuijvenberg doet steeds alsof het antisemitische verzinsel "De protocollen van de wijzen van Zion" echt is. Instemmend citeert hij de invloedrijke complotdenker William Guy Carr. "De protocollen" zouden "een langlopend plan" zijn "om de wereldheerschappij te veroveren, zoals in 1773 Amschel Rothschild aan zijn vrienden, bekenden en zakenpartners voorstelt. Los van de vraag waar het oorspronkelijke document vandaan komt, kan niemand ontkennen dat de gebeurtenissen die

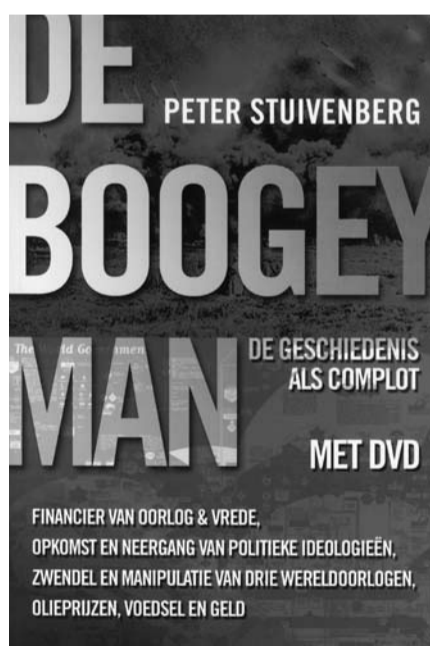
in de wereld plaatsvinden dit scenario volgen." In feite geloven alleen antisemieten dat "De protocollen" niet zijn verzonden. Stuijvenberg heeft "De protocollen" integraal op zijn website gezet en ook op een dvd, die boordevol conspiracy staat. De dvd zit achterin zijn boek. Net als veel antisemieten die hem voorgingen, verspreidt hij daarbij de leugen dat het "de notulen" betreft "van een aantal vergaderingen van de zogeheten Learned Elders of Zion, de binnenste cirkel van de destijds in Rusland 'regerende' joden. Het is een plan om de macht in de wereld te grijpen, niet zozeer om de staat Israël in Palestina te vestigen. De Protocols zijn - naar men vermoedt - in 1897 uitgegeven tijdens het Eerste Zionistische Congres in Basel, dat plaatsvond onder voorzitterschap van Theodore Herzl." "Joodse bronnen spreken van een vervalsing", schrijft hij, alsof de rest van de mensheid er inmiddels van is overtuigd dat Joden samenzweren om de wereld te veroveren.

De Amerikaanse autofabrikant en antisemiet Henry Ford schreef "als tweede ter wereld (Karl Marx is de eerste) nogal kritisch over het joodse volk", raaskalt Stuijvenberg, die zo 2000 jaar jodenhaat in woord en daad wegmoffelt. Het nationaal-socialisme zou "op Marx-achtige standpunten" over Joden zijn gebouwd. Net als veel tijdgenoten koesterde Marx inderdaad enkele antisemitische denkbeelden.² Maar het is politiek volkomen onzinnig om in de eerste plaats Marx de schuld te geven van het antisemitisme van de nazi's. Stuijvenberg zelf maakt in elk geval open en bloot reclame voor jodenhaat. "In 'A World without Jews' wijst Marx niet naar een joodse samenzwering tegen - laten we zeggen - de mensheid. Het werkje mist de abstracte duidelijkheid van 'The protocols of the learned elders of Zion', maar dat is dan ook het enige verschil. Beide manuscripten stemmen in met een joodse mammonistische benadering van de wereldbevolking. In beide werkjes zien wij dat judaïsme een vorm is van geldverafgoding en dat hun pseudo-cultuur alleen maar op zoek is naar materieel gewin", aldus de antisemiet Stuijvenberg. "Zelfs de relatie tussen man en vrouw wordt een zakelijke overeenkomst, waarbij aan de vrouw een zekere handelswaarde wordt toegekend. In feite wordt de gehele wereld bekeken door het vergrootglas van geld verdienen. Een schilderij is pas waanzinnig goed als het een formidabele prijs opbrengt. Een opera, een film of een musical wordt beoordeeld op basis van omzetcijfers. Boeken en gedichten worden gezien in het licht van een marktpotentieel, niet vanwege de lyriek of boodschap. Een pornografisch werk scoort hoger dan een geniale creatie wanneer het meer geld inbrengt en kunst die niet verkoopt is geen kunst. Er worden goedkope en platvloerse normen en waarden geïntroduceerd." Stuijvenberg maakt zich hiermee schuldig aan klassiek economisch antisemitisme: terechte kritiek op het kapitalisme wordt omgebogen tot de leugen dat "de Joden" verantwoordelijk zijn voor dat moorddadige economische systeem.³ Wegens het virulente antisemitisme in Stuijvenbergs boek heeft de anti-racistische organisatie De Fabel van de illegaal⁴ een klacht ingediend bij het Bureau Discriminatiezaken Hollands Midden en Haaglanden.

Harry Westerink

Noten

1. "Complotdenkers promoten antisemitische Illuminati-protocollen", Harry Westerink. Zie: <www.gebladerte.nl>, Fabel-krant 85/86.
2. "Antisemitisme, een oude bekende van links", Koen Haegens. Zie: <www.gebladerte.nl>, Fabel-krant 58.
3. "Structureel antisemitisme en kort-door-de-bocht kritiek op kapitalisme", Thomas Schmidinger. Zie: <www.gebladerte.nl>, Gebladerte-reeks 21.
4. Fabel-website <www.defabel.nl>.

Breed Brits protest tegen Zwarte Piet-racisme

De Golliwog in de winkel.

De Golliwog.

De omgang in westerse landen met de eeuwenoude koloniale beeldvorming van zwarte mensen loopt sterk uiteen. In Nederland worden protesten tegen de racistische karikatuur Zwarte Piet nog steeds massaal weggehoond. Maar in Groot-Brittannië nemen velen juist stelling tegen Zwarte Piet-achtige Golliwog-poppen.

In februari 2009 noemde verslaggeefster Carol Thatcher, dochter van de beruchte voormalige Britse premier Margaret Thatcher, de Frans-Congolese tennisspeler Jo-Wilfried Tsonga een "Golliwog". Dat racistische scheldwoord gebruikte ze tijdens een borrel na afloop van het lifestyle tv-programma "The One Show". Het was niet op tv te zien en kon dus ook geen publieke beroering veroorzaken. Toch nam de BBC de zaak terecht hoog op. Thatcher werd ontslagen. Een nationale rel was het gevolg. Een enkeling nam het voor Thatcher op. Zoals de Londense corpsbal-burgemeester Boris Johnson die zelf inwoners van de voormalige Britse koloniën eens betitelde als "piccanninies" en van Congolezen zei dat ze "watermelon smiles" hadden. Koningin Elizabeth voelde zich door alle ophef gedwongen om haar verontschuldiging aan te bieden omdat de winkel op haar landgoed Sandringham de Golliwog-poppen ook bleek te verkopen. Die werden daarop meteen uit de schappen gehaald.

MASCOTTE

De Golliwog is een lappen "negerpop" uit de Victoriaanse tijd en komt net als Zwarte Piet voort uit het Europese kolonialisme en de slavernij. Ook uiterlijk doet de Golliwog sterk denken aan de knecht van Sinterklaas. De geschiedenis van de Golliwog gaat terug tot eind negentiende eeuw. De illustratrice Florence Kate Upton zocht in 1893 naar een hoofdpersoon voor haar kinderboek, toen een tante haar een zwarte minstrelpop liet zien. Minstrels waren komisch bedoelde racistische shows van witte acteurs met zwartgeschminkte gezichten. De acteurs beeldden onwetende, luie, kinderlijke, primitieve en bijgelovige zwarte mensen uit. Van 1830 tot 1960 waren de blackface-shows in de VS zeer populair. Upton besloot haar hoofdpersoon te modelleren naar de lappen pop van haar tante en noemde hem Golliwog. Hij zag het levenslicht in Uptons in 1895 verschenen boek "The Adventures of Two Dutch Dolls and a Golliwog". Later publiceerde ze nog 12 andere boeken met de Golliwog in de hoofdrol.

De Golliwog werd een enorm succes in Groot-Brittannië. De pop groeide uit tot het meest geliefde speelgoed na de teddybeer en werd in de eerste helft van de twintigste eeuw een bekend handelsmerk. Zo koos jamfabrikant Robertson de Golliwog-figuur als bedrijfsmascotte. In de populaire cultuur waren Golliwogs aanvankelijk brave goedmoedige "Uncle Tom"-achtige verschijningen, maar later werden ze steeds meer neergezet als min of meer kwaadaardige figuren. Na de Tweede Wereldoorlog kwamen er steeds meer zwarte migranten Groot-Brittannië binnen en die werden keihard geconfronteerd met het Golliwog-racisme. Naar aanleiding van de Thatcher-affaire beschrijven zwarte columnisten hoe ze in die tijd als kind veelvuldig werden uitgemaakt voor "fucking Golliwog" en hoe klasgenoten stiekem Golliwog-stickers op hun jas plakten. In de jaren 80 was het niet anders. "Na school kochten we vaak flapjack-repen met Golliwogs erop en aten we brood met jam uit potten met Golliwogs erop. Mijn klasgenoten gooiden de flapjacks dan naar mij, terwijl ze 'Golliwog' scandeerden. Als ik klaagde, zeiden ze dat het maar voor de grap was", aldus een wat jongere zwarte auteur.

Pas in de jaren 60 kwam de strijd tegen het racisme en de Golliwogs goed op gang. Later probeerde de anti-racisme beweging de Golliwog volledig uit te bannen, en allerlei bekende politici en opiniemakers spraken zich ertegen uit. Er ontstond een intensief debat tussen voor- en tegenstanders van de pop. Voorstanders beweren nog steeds dat het slechts om onschuldig kinderspeelgoed gaat dat niets met racisme van doen heeft. Precies zoals Zwarte Piet-liefhebbers in Nederland roepen dat Sinterklaas slechts een gezellig kinderfeest is. Maar tegenstanders wijzen erop dat Golliwogs nu eenmaal een historisch bepaalde racistische betekenis hebben. Wie dat ontkent, veegt de racistische realiteit en de beleving van veel zwarte Britten van tafel. Alsof racisme niet meer voorkomt en iets van het verre verleden is. De afgelopen 10 jaar is de discussie regelmatig fel opgelaaid, maar critici hebben wel steeds meer terrein gewonnen. Zo werden in 2007 Golliwogs door de politie verwijderd uit een etalage in Wrightington omdat ze beledigend werden geacht.

BEATRIX

Volgens het bedrijf Trendle International, dat de poppen nog steeds produceert, gaat de geschiedenis van de Golliwog verder terug dan de boeken van Upton. De pop zou in werkelijkheid gebaseerd zijn op "de zwarte Moorse helpers die Sint Nicolaas bijstaan en die een populair onderdeel van de Nederlandse folklore vormden". Opvallend daarbij is het gebruik van de verleden tijd. Kennelijk kan men zich bij Trendle niet voorstellen dat Nederlanders het koloniale feest nog steeds vieren.

Maar vandaag de dag is Nederland het enige land ter wereld waar witte mensen de blackface-traditie in volle hevigheid voortzetten. Tijdens het Sinterklaasfeest schminken ze hun gezicht zwart, kleden ze zich om tot een soort huisknecht en spelen ze de karikaturale rol van de domme olijke "neger"². Vergeleken met de Britse aanpak van het Golliwog-racisme loopt Nederland een ontzettend eind achter in de bestrijding van koloniale beeldvorming. Het is immers moeilijk voorstelbaar dat een dochter van een voormalige Nederlandse minister-president zou worden ontslagen omdat ze op haar werk in een informele sfeer een zwarte persoon denigrerend een Zwarte Piet zou hebben genoemd. Ook is ondenkbaar dat koningin Beatrix publiekelijk haar excuses zou aanbieden omdat onder haar verantwoordelijkheid Zwarte Piet-poppen zouden worden verkocht. Nederlandse politici van welke partij dan ook hebben nooit publiekelijk stelling genomen tegen het koloniale karakter van het Sinterklaasfeest. In tegenstelling tot Groot-Brittannië hebben Nederlandse beleids- en opiniemakers de Zwarte Piet-figuur vrijwel altijd een warm hart toegedragen, als een gewaardeerd onderdeel van "de Nederlandse cultuur". De media en het bedrijfsleven promoten die racistische karikatuur naar hartelust via de steeds weer terugkerende beeldvorming van de vrolijk rondspringende "neger" met de dikke lippen, het kroeshaar en de grote oorringen. Elk jaar rond 5 december reproduceren verreweg de meeste Nederlanders in volle glorie de aloude koloniale relatie tussen de witte baas en de zwarte knecht. De weinige Zwarte Piet-critici daarentegen worden maatschappelijk geïsoleerd en verbaal en fysiek bedreigd. En de zeldzame straatacties tegen de Nederlandse Golliwog worden de kop ingedrukt, zoals bleek in de aanloop naar de uiteindelijk afgelaste ludieke protestmars tegen Zwarte Piet in augustus 2008 in Eindhoven.

Voor meer informatie over die Zwarte Piet-mars zie: "Actie tegen Zwarte Piet eenzijdig afgelast door Van Abbemuseum" en "Gescheld van rechts-populistische Zwarte Piet-fans". Zie: <www.doorbraak.eu>, thema kolonialisme.

En: "Debat over Zwarte Piet-racisme opengebrouwen", Harry Westerink. Zie: <www.gebladerte.nl>, Fabel-krant 95/96.

Harry Westerink

Noten

1. "Piccaninny". Zie: Engelstalige Wikipedia-website.
2. "Een achterlijke cultuur met Zwarte Pieten, negerzoenen en VOC-fans", Jan Tas. Zie: <www.gebladerte.nl>, Fabel-krant 80/81.

Doorbraak en de SP

De Socialistische Partij is inmiddels zo groot dat niemand ter linker zijde feitelijk nog om de partij heen kan. Ook Doorbraak komt in de praktijk voortdurend en op allerlei manieren in contact met de SP, haar leden en haar ideeën. En van de Doorbraak-leden is een deel lid van de SP, een klein aantal van hen ook actief. Hoe stelt Doorbraak zich op tegenover die partij?

Hoe kijkt Doorbraak naar de politieke opvattingen bij de SP? De SP heeft sinds haar oprichting eind jaren 60, begin jaren 70 een sterke groei doorgemaakt, eerst nog langzaam, daarna steeds sneller. Een deel van de traditionele achterban van de PvdA is overgestapt naar de SP, en ook vanuit allerlei andere politieke stromingen zijn de leden toegestroomd, net als vanuit buitenparlementair links. Inmiddels is de SP zonder concurrentie de grootste linkse politieke organisatie van Nederland. Een partij die echter wel steeds meer wil overgaan tot het meebesturen van de kapitalistische BV Nederland. De partij is daarnaast ook buitenparlementair actief, maar die activiteiten staan helaas toch meestal uiteindelijk in dienst van het parlementaire werk.

Oorspronkelijk was de SP maoïstisch georiënteerd, maar tegenwoordig streeft de partij niet meer naar fundamentele veranderingen en bezet ze de linkervleugel van de sociaal-democratie. De SP is vooral belangrijk omdat het de laatste partij is in het parlement die zich serieus probeert te verzetten tegen het oprukkende neo-liberalisme en de aanvallen op de publieke sector. Dat verklaart waarom de SP zo populair is onder werkers in onder meer onderwijs, openbaar vervoer en gezondheidszorg. Een aantal linkse basisideeën is helaas echter met het oog op eventuele toekomstige regeringsverantwoordelijkheid de deur uit gedaan, zoals bijvoorbeeld de oorspronkelijke principiële stellingnamen tegen de NAVO en de monarchie.

Begin jaren 80 publiceerde de partij twee reactionaire nota's, een tegen gastarbeiders en een tegen het feminisme. Met name het racisme in de gastarbeidersnota leidde tot veel kritiek uit vrijwel alle andere linkse hoeken. De SP heeft nooit echt afstand genomen van die nota's. Integendeel, soms roepen SP-politici trots dat hun partij in de gastarbeidersnota als eerste in Nederland aan de bel trok over "de problemen met de integratie". Maar heel veel andere SP-ers willen gelukkig liever niet meer herinnerd worden aan de nota's, die overigens via de officiële SP-kanalen niet meer verkrijgbaar zijn. Als het gaat om migratiebeheersing, neemt de SP tegenwoordig een enkele keer een wat progressievere positie in, zoals bij de grote inzet voor het vluchtelingenpardon, terwijl men in veel andere gevallen juist voorop loopt met pleidooien voor de invoering van nieuwe repressieve maatregelen, zoals bijvoorbeeld de gedwongen inburgering. Mogelijk kan het binnenstromen van grote hoeveelheden nieuwe leden, waaronder een groeiend aantal "allochtonen", er op termijn toe leiden dat er meer progressieve migratiestandpunten vanuit de SP gaan komen. Dat zou een ontwikkeling zijn die Doorbraak erg zou toejuichen en zeker waar mogelijk zou willen steunen en stimuleren. Hoopgevend is in

ieder geval dat de SP lokaal vaak al veel progressievere geluiden laat horen rond migratie en anti-racisme.

Sommige afdelingen zijn dus wat linkser. Maar er zitten bij de SP ook heel wat niet zo erg linkse types, en bepaalde afdelingen schijnen geen toonbeeld te zijn van kameraadschappelijkheid en progressiviteit. De top heeft de touwtjes stevig in handen. Er is weliswaar formeel een democratische partijstructuur, maar de praktijk en de partijcultuur zijn behoorlijk autoritair. Er wordt intern wel geroepen om meer democratie, maar het gros van de leden is niet erg vatbaar voor kritiek op de partijleiding omdat ze - terecht - veel respect hebben voor die mensen die de SP van de grond af aan hebben opgebouwd via tientallen jaren van keihard werken. Sympathie bij de basis heeft de partijleiding ook opgebouwd door het systematisch meegaan in de denkwereld van het armere deel van de Nederlandse bevolking. Helaas heeft men zich daarbij tot op heden voornamelijk beperkt tot het "autochtone" en soms enigszins racistische deel daarvan. Dat verklaart wellicht ook waarom de partij pertinent weigert om deel te nemen aan een breed maatschappelijk anti-racistisch protest tegen racistische rechts-populisten als Wilders.

Hoe gaat Doorbraak om met de SP en haar leden?

Doorbraak wil een bijdrage leveren aan het opbouwen van een krachtige revolutionair-linkse beweging. Naast het opzetten van een sterke eigen basisdemocratische organisatie met een helder links ideeëngoed (anti-kapitalistisch, anti-patriarchaal en anti-racistisch), is het daartoe vooral ook nodig om goede contacten te ontwikkelen met andere progressieve organisaties en individuen, en dan vooral natuurlijk met diegene met duidelijk linkse ideeën. Een deel daarvan zit tegenwoordig bij de SP. Door nadrukkelijk politiek aanwezig te zijn, kan Doorbraak mogelijk een steun in de rug vormen voor kritische SP-ers die ijveren voor meer interne democratie en die hun partij naar links willen duwen. En hun aantal lijkt groeiende: want steeds meer lokale afdelingen en kritische werkgroepen roeren zich binnen de partij. Dat wordt helaas door de partijtop niet altijd gewaardeerd, getuige de recente uitsluiting van Offensief.¹ Maar dat het her en der broeit is duidelijk, getuige ook onder meer de ideeën op het platform Rosa.² Doorbraak heeft vanzelfsprekend niet de illusie dat de SP ooit een revolutionaire partij zal worden, maar als zo'n grote partij ook maar een klein beetje in linkse richting zou gaan opschuiven, dan zou dat zeer zeker al grote gevolgen hebben voor de leden van de partij en voor de samenleving van waaruit Doorbraak moet opereren. Een klein aantal van die kritische SP-ers zit bij Doorbraak, en de deur staat altijd open voor anderen die samen willen denken over de opbouw van zo'n brede linkse tegenmacht van onderop. Waarbij Doorbraak er nadrukkelijk niet op uit is dat ze de SP de rug toekeren.

Doorbraak is een onafhankelijke organisatie, met een eigen politieke agenda en strategie, en is zeker niet uitsluitend gericht op de SP of op SP-leden. Doorbraak zoekt overal in de samenleving naar kansen voor de opbouw van zo'n gezamenlijke linkse tegenmacht, naar ontevreden linkse en kritische mensen. In eerste instantie vooral ook op plekken waar links traditioneel niet zo erg aanwezig is, zoals bijvoorbeeld aan de geflexibiliseerde onderkant van de arbeidsmarkt, in kringen van migranten die slachtoffer zijn van gedwongen inburgering, onder Surinamers, Antillianen, Afrikanen en anderen die zich boos maken over de groeiende populariteit van het neo-koloniale gedachtegoed, en onder anti-fascisten die zich teweest stellen tegen nationalisme en fundamentalisme van Nederlandse én buitenlandse herkomst. Maar de SP is inmiddels - zoals gezegd - zo groot, belangrijk en nadrukkelijk aanwezig dat die partij niet genegeerd mag worden. Tegenwoordig zijn grotere landelijke campagnes, demonstraties en acties eigenlijk nauwelijks nog denkbaar zonder steun van de partij. Van Harte Pardon was mede een succes vanwege de goede inzet van de SP, terwijl de landelijke anti-racisme manifestatie van 22 maart 2008 niet erg druk bezocht werd mede vanwege de actieve boycot door de SP (en GroenLinks).

Diepgaande samenwerking met partijen als de SP en GroenLinks is voor Doorbraak nauwelijks denkbaar, niet alleen op inhoudelijke gronden, maar ook omdat Doorbraak nog slechts een kleine beginnende organisatie is met hooguit 30 leden. Wel voorstelbaar is een incidentele samenwerking bij de organisatie van een demonstratie, en zeker op lokaal niveau valt er her en der prima samen iets te regelen. In uitzonderlijke gevallen is de partij zelfs misschien toch nog zover te krijgen dat men mobiliseert voor activiteiten die buitenparlementair opgezet zijn. Omgekeerd heeft het weinig zin voor organisaties als Doorbraak om te mobiliseren voor SP-activiteiten omdat men daartoe bij de partij zelf ruim voldoende middelen heeft. Het is overigens niet onvoorstelbaar dat Doorbraak ooit activiteiten zou organiseren tegen iets van de SP, bijvoorbeeld op het gebied van de gedwongen inburgering

of het "humane" uitzetten, zeker wanneer de SP in de toekomst regeringsverantwoordelijkheid zou nemen.

Doorbraak zal over de opvattingen van de SP geen blad voor de mond nemen. Zeker als het gaat om de opstelling rond migratie, inburgeringsplicht en het rechts-populisme is het belangrijk om helderheid te scheppen, maar nooit op zo'n manier dat de kritische leden de deur voor Doorbraak dicht gooien. Kritiek moet zo concreet en praktisch mogelijk zijn, want op zware ideologische discussies zitten momenteel maar weinig mensen te wachten. In de praktijk is het wellicht het beste om te laten zien dat het SP-standpunt over inburgering kan leiden tot failliete gezinnen en een soort tweederangsburgerschap, dat verscherpte migratiebeheersing onvermijdelijk leidt tot nog grotere aantallen doden aan de grenzen, uitzetgevengissen vol onschuldigen, en gewelddadige uitzettingen. Zo kan Doorbraak de linkse critici binnen de SP voorzien van effectieve argumenten. Idealiter zou de SP op den duur ook een mening moeten gaan hebben over Doorbraak, en zich gedwongen gaan voelen om minimaal de standpunten over migratiebeheersing en racisme naar links bij te stellen om de geloofwaardigheid (en de kritische leden) niet kwijt te raken.

Hoe kijkt Doorbraak aan tegen het dubbellidmaatschap van Doorbraak en de SP?

Een flink aantal Doorbraak-leden is ook SP-lid. Degenen die actief lid zijn vormen een soort voelhorrens van Doorbraak binnen de partij, en proberen tegelijk een steviger en consequenter links geluid te laten horen binnen de partij. Dat is erg belangrijk, gegeven de centrale positie van de partij binnen links. Het is echter geen Doorbraak-strategie om zoveel mogelijk leden de SP binnen te loodsen. SP-lid worden, zijn of blijven blijft principieel een individuele keuze.

Bij Doorbrakers die tevens lid zijn van de SP, of een andere linkse partij of groepering, zou voorop moeten staan dat ze de uitgangspunten van Doorbraak naar buiten toe uitdragen, en niet de ideeën van hun andere organisatie bij Doorbraak trachten binnen te brengen. Doorbraak wil niet verworden tot een platform van individuen die allemaal elders actief zijn, en die alleen bij Doorbraak bijeenkomen om hun ervaringen uit te wisselen of om elkaar te overtuigen. Doorbraak wil immers zelf politiek maken, macht opbouwen, en zo'n vrijblijvende ieder-wat-wils houding zou daar niet aan bijdragen. Gedeelde uitgangspunten en een groeiende collectiviteit zijn voor Doorbraak van levensbelang. Aan de andere kant is individuele autonomie binnen Doorbraak ook een groot goed. Diversiteit, uiteenlopende praktijken en opvattingen bij de leden zijn nodig voor een dynamische, progressieve organisatie.

Doorbraak-leden hebben individueel uiteenlopende motieven om actief lid te zijn van de SP, maar de belangrijkste is wel de behoefte aan deelname aan een groter links verband dat er echt toe doet, waar beweging is en allerlei mogelijkheden liggen. Men wil erbij zijn waar het gebeurt. Slechte ervaringen in linkse partijtjes of de buitenparlementaire actiebeweging gaven vaak de doorslag om zich bij de SP aan te melden. Die andere linkse partijen zaten vaak op een dood spoor, waren geïsoleerd en kwamen zodoende niet verder. De actiebeweging is bij wijze van spreken op sterven na dood en die was sowieso niet erg goed in de opbouw van structuren en macht. Door de huidige snelle ontwikkeling van de SP liggen daar nu veel mogelijkheden om kaderlid te worden en daadwerkelijk invloed uit te oefenen, juist ook doordat er meer linkse activisten zijn toegetreden. Ook al is de partij niet zo links als men zou willen, het is toch al heel wat om zoveel linkse mensen bij elkaar te hebben in een politieke structuur.

Sommige andere Doorbraak-leden kiezen ervoor om naast Doorbraak actief te zijn bij de resterende serieuze buitenparlementaire organisaties. Die bieden op hun beurt meer vrijheid om nieuwe ideeën te ontwikkelen, los van partijpolitieke belangen. Activisten kunnen daar veel meer autonoom aan politiek en leven vormgeven. Ook in die kringen is het belangrijk om als Doorbraak activisten met voelhorrens te hebben.

Doorbraak

Noten

1. Offensief-website <<http://offensief.sprinterweb.net/joomla/>>.
2. Platform Rosa-webste <www.platformrosa.tomaatnet.nl/>.

Meer "allochtonen" bij de SP: Kamerlid Sadet Karabulut steunt de Schiphol-schoonmakers.

Doorbraak en organizing

Organizing is een nieuwe vakbondsmethode, overgenomen uit de VS. Organizers van de FNV helpen arbeiders aan de onderkant van de arbeidsmarkt zich te organiseren. Het gaat om sectoren die traditioneel moeilijk organiseerbaar zijn en waar relatief veel vrouwen, zwarten en migranten werken. Om de door de arbeiders zelf geformuleerde eisen bij de bazen af te kunnen dwingen, proberen organizers in het kader van het "social unionism" of "direct action unionism" ook andere progressieve organisaties bij de strijd te betrekken, bijvoorbeeld uit de hoek van migranten, activisten, religieuzen, en natuurlijk iedereen uit de sociale omgeving van de arbeiders. Ook Doorbraak doet mee, tot nu toe vooral bij de activiteiten in de schoonmaaksector. Welke gedachten zitten daar achter?

Hoe kijkt Doorbraak aan tegen vakbonden? Vakbonden zijn heel belangrijke organisaties. In een kapitalistische maatschappij is het overgrote deel van de mensen in loondienst, en zonder vakbonden zouden ze elk voor zich overgeleverd zijn aan de grillen van hun bazen. Vakbonden zorgen ervoor dat er collectief gestreden en onderhandeld kan worden over onder meer de arbeidsomstandigheden en de hoogte van de lonen. Eendracht maakt macht.

Maar tegelijk zijn vakbonden niet tegen het kapitalisme. Klopt. In het buitenland bestaan er wel bonden die tegen het kapitalisme zijn, maar de grote Nederlandse bonden maken gewoon deel uit van de kapitalistische normaliteit. Ze vormen in de praktijk een onmisbaar onderdeel van moderne kapitalistische economieën. De Nederlandse bonden functioneren als een soort personeelsbeheer van de BV Nederland door loonarbeiders te integreren in het systeem, en hun klachten te kanaliseren richting 'realistische' eisen. En daarover kan de vakbondstop dan netjes volgens het poldermodel onderhandelen met de bazen. Net als de sociaal-democratie zijn vakbonden er voor om de scherpe kantjes af te vijlen van de kapitalistische uitbuiting, en tevens van eventueel verzet tegen die uitbuiting. Dat kan doordat vakbonden een bureaucratische top-down structuur kennen en verreweg de meeste leden daarmee weinig moeite lijken te hebben. De meeste leden lijken momenteel weinig behoefte te hebben aan een collectieve strijdpraktijk, en laten het bondsbestuur liever over aan professionele bondsbestuurders waar ze aan kunnen kloppen voor individuele belangenbehartiging. De bonden zijn wat dat betreft gewoon een afspiegeling van de rest van de maatschappij met zijn verregaande verrechtsing en individualisering.

Wat heeft een socialistische organisatie als Doorbraak dan te zoeken bij zulke reformistische vakbonden?

Doorbraak ziet de bonden als een enorm strijdtoneel dat de meeste linkse activisten veel te lang rechts hebben laten liggen. In de loop der tijd kunnen vakbonden onder invloed van allerlei strijden dan weer wat linkser en dan weer wat rechtser worden, en dat heeft een enorme invloed op de samenleving. Alleen daarom al is het belangrijk dat activisten zich daar roeren. Doorbraak wil dat doen door de strijd van de organizers te steunen. Die proberen namelijk niet alleen de onderkant van de arbeidsmarkt te organiseren, maar vormen tegelijk ook een nieuwe inspirerende kracht binnen de bond zelf. De nog kleine groep strijdbare en sympathieke organizers tast heel voorzichtig van onderop de traditionele witte oudere mannenmacht binnen de bonden aan. En dat is een klein stapje richting wat linksere en strijdbardere bonden. Deelname aan de organizingcampagne binnen de schoonmaaksector heeft Doorbraak zo een flink aantal waardevolle contacten opgeleverd binnen de bonden, en tegelijk kennis, inzicht en contacten gegeven aan de onderkant van de arbeidsmarkt. Een terrein waar de witte linkse actiebeweging de voorgaande jaren niet bepaald sterk bij betrokken was. En dat allemaal door een bijdrage te leveren aan de succesvolle campagne met de schoonmakers, die voor 150 duizend arbeiders onder meer het uurloon opvijzelde tot 10 euro.

Welk belang heeft de vakbondstop dan bij de organizingcampagnes?

Vakbonden lopen al heel lang beetje bij beetje leeg, zeker in bepaalde sectoren. Op den duur zullen bonden zo geen vertegenwoordiger zijn van de mensen op de werkvloer. Dat wordt deels veroorzaakt door de gewillige deelname van de vakbonden aan het poldermodel. Nu hebben vakbonden altijd wel nieuwe arbeiders weten aan te trekken, maar dat wordt door de neo-liberalisering en flexibilisering van de arbeid steeds

moeilijker. De methode van organizing lijkt een goed antwoord te bieden op de nieuwe neo-liberale werkelijkheid. De bondstop heeft gezien dat organizers heel effectief zijn en met hun strijd de bonden doen groeien, juist in die kwetsbare sectoren. Dus daar zien een aantal bestuurders wel brood in. Andere topmensen tonen zich huiverig voor de organizers met hun radicale ideeën van strijd van onderop. Het spanningsveld tussen de bureaucratische bestuurscultuur van de FNV en de autonome werkwijze van de organizers zal blijven bestaan, en zal in de toekomst bij concrete campagnes waarschijnlijk tot conflicten leiden binnen de bond. Doorbraak wil daarbij zijn en solidair aan de kant van de organizers en de mensen op de werkvloer staan.

Er zijn wel eens klachten van arbeiders en activisten dat de organizers zelf in de praktijk ook top-down werken.

Dat kan ook eigenlijk niet anders. De organizers nemen het initiatief, hebben veel kennis en een gigantische organisatie met veel geld achter zich staan, terwijl de arbeiders die ze benaderen en ideeën aanreiken in veel gevallen nog weinig ervaring hebben bij het organiseren. Natuurlijk is daar sprake van een machtsverschil, en dat zal in concrete gevallen leiden tot minder zeggenschap van de betrokken arbeiders. Maar de methode van het organiseren is er juist op gericht om die ongelijke beginsituatie om te draaien, en er mag niet te makkelijk geoordeeld worden over het ontzettend moeilijke werk van de organizers. Het streven naar maximale democratisering van besluitvorming en uitvoering is voor Doorbraak een principieel punt bij alle activiteiten. En dat moet na enige tijd ook daadwerkelijk terug te zien zijn in elke sector waar organizers zich actief inzetten voor de rechten van arbeiders. Het mag dan in de beginstadia moeilijk te verwezelijken zijn, maar er moet in principe altijd naar kritiek geluisterd worden, en er moet altijd de openheid zijn om erover te kunnen praten en te discussiëren, juist ook bij aanvang van het organizingsproces. De organizers waar Doorbraak tot nu toe mee te maken heeft gehad, zijn er in elk geval heel gedreven mee bezig. Het is echter geen makkelijke opgave in deze rechtse tijden om mensen zelfvertrouwen te geven en te trainen in het autonome vakbondswerk. Hoewel in sommige gevallen - bijvoorbeeld bij migranten - aangehaakt kan worden bij eerdere strijdervaringen op andere terreinen. Tijdens het organizingsproces doen arbeiders veel ervaringen op. Ze leren heel veel door de strijd aan te gaan tegen onrecht. Het doel moet zijn om de arbeiders die naar voren treden tijdens de acties te stimuleren om ook hun eigen acties te organiseren en zelfstandig op te komen voor hun rechten. Het gaat erom hen te stimuleren en te ondersteunen zodat ze in hun eigen sector blijvende structuren en eigen bonden kunnen opbouwen. Ze moeten in de gelegenheid gesteld worden zichzelf meer en meer te gaan politiseren. Gebeurt dat niet, dan zal organizing slechts een leuk project van de bond blijven om meer leden te werven. Maar van de zo hard nodige essentiële veranderingen binnen de bond zelf en binnen de arbeidersstrijd zal dan geen sprake zijn.

Op welke manier is Doorbraak precies betrokken bij het organiseren?

Doorbraak is nog maar een kleine club, en kan dus maar een verhoudingsgewijs geringe bijdrage leveren. Doorbraakleden overleggen regelmatig met de organizers, hebben deel genomen aan een reeks van acties in het kader van de schoonmakerscampagne en roepen andere linksen op om dat ook te doen. Daarnaast is een aantal organizers ook lid van Doorbraak.

In hoeverre heeft Doorbraak inspraak in de campagnes? Of worden actievoerders alleen door de vakbond ingezet als goedkope hulpstroepen?

De activisten en andere maatschappelijke betrokkenen hebben over het algemeen niet erg veel inspraak. Meestal wel over de organisatie van

een concrete actie of een wat langere strategie, maar niet bij het formuleren van de eisen, bij de onderhandelingsprocessen of bij beslissingen om een aanbod van de bazen al dan niet te accepteren. Maar die keuzen moeten ook door de arbeiders zelf gemaakt worden. Daar moeten activisten zich ook niet mee willen bemoeien. Maar de vakbondstop ook niet. Te verwachten valt dat die in de toekomst vast en zeker wel eens roet in het eten zal gooien, en de regie van de arbeiders en organizers over zal proberen te nemen op cruciale momenten van de strijd. Dan zullen activisten en anderen zich moeten uitspreken en de arbeiders en organizers bij moeten staan.

Volgt Doorbraak steeds de stappen van de bond of neemt het zelf ook initiatieven?

Doorbraak heeft ook allerlei eigen contacten, bijvoorbeeld met migranten in het schoonmaakwerk, en probeert de misstanden waarover zij vertellen bekend te maken via de eigen media en aan te kaarten bij de bond. Doorbraak is een politieke organisatie en wil en kan geen vervanger van de vakbond zijn. Organiseren is iets van de lange adem en Doorbraak heeft dan ook geen overspannen verwachtingen van het organiseren, maar vindt het wel een belangrijke ontwikkeling waar linkse activisten deel van uit zouden moeten maken.

Wat kunnen linkse bewegingen leren van organizing?

Links is er de afgelopen jaren vooral goed in geweest om de vinger te leggen op de zere plekken in de samenleving. Maar naast dat leveren van vaak goed gefundeerde kritieken, zouden er ook grotere groepen mensen moeten worden georganiseerd om collectief veranderingen af te kunnen dwingen. En daar is links helaas niet erg goed meer in. Dat is waarschijnlijk een van de belangrijkste redenen waardoor links in de loop der tijd steeds verder is gemarginaliseerd. Door te participeren in organizingcampagnes, als activist of als organizer, kan links veel kennis en vaardigheden opdoen. Die zijn onmisbaar om mensen op hun belangen en politieke verlangens te kunnen organiseren, om strategische keuzen te kunnen maken, om te leren eisen stap voor stap te radicaliseren, om effectief campagne te kunnen voeren en te werken richting politieke overwinningen. Dat heeft links hard nodig na jarenlang in het defensief te hebben gezeten. Organizing kan de hele linkse beweging in de toekomst sterker maken omdat het handvaten biedt waaraan het links nu ontbreekt. In de VS hebben veel organizers het vak begin jaren 60 geleerd bij de vakbond van Mexicaanse fruitplukkers in Californië, en later hun kennis en ervaringen gedeeld in een hele reeks van andere linkse bewegingen.

Doorbraak

Schiphol-schoonmakers hebben er schoon genoeg van

Schoonmaker in discussie met Schiphol-bobo.

Schoonmakers vallen CSU-kantoor binnen op 1 april 2009. In het midden met megafoon: Judy Lock.

Klein van stuk, groots in verschijning stapt Judy Lock op een meegebrachte, als zeepkist dienende toiletpot. Het is 16:00 uur, 16 maart 2009. Locatie: voor de deur van het hoofdkantoor van de Schiphol Group. Aanwezig: 300 boze leden van de vakbond van schoonmakers, FNV Bondgenoten. Judy, de voorzitter van de kadergroep, neemt de megafoon ter hand.

“We willen gewoon waar we recht op hebben! Recht en waardering! Recht voor het werk en waardering als mens! Wij geven Schiphol glans. En dat mogen ze wel eens gaan belonen! Wij gaan niet eeuwig wachten. Het is niet veel wat we vragen. Gewoon ons recht. En als je het respect niet krijgt, dan ga je het halen! En voor Schiphol en onze werkgevers: de volgende stap is dat ze eens een keer gaan zien wat er gebeurt, als er helemaal niet schoongemaakt wordt!”

In de schoonmaak op luchthaven Schiphol zijn de rollen volledig omgedraaid. Het zijn de bazen die bang zijn voor hun eigen schoonmakers. De controle zijn ze kwijt, de wanhoop nabij. Op 24 maart zaten de vijf bazen van Asito, GOM, CSU, HAGO en EW naast elkaar bij een kort geding dat ze hadden aangespannen tegen de aangekondigde staking van de vakbond van schoonmakers. Nooit hadden de bij het kort geding aanwezige schoonmakers zich zo belangrijk gevoeld als in de woorden van hun eigen directeuren.

ZIELIG

Volgens de advocaat van de bazen betekende staken nog niet het einde van de wereld, maar in geval van een staking zou Schiphol “stil komen staan” en “de infrastructuur worden uitgeschakeld”. De vertegenwoordiger van de vliegtuigschoonmaak van Asito maakte het wel heel bont met zijn “mondiale consequenties” als vliegtuigen niet schoongemaakt zouden worden. De bazen vertelden over de boetes die Schiphol hen zou opleggen, over de consequenties voor de reizigers en de veiligheid. Het was een zielig verhaal in een strak pak. Het kort geding was hun laatste strohalm, maar daar ging wel het een en ander aan vooraf.

Op Schiphol vindt momenteel een contractwisseling plaats. De Schiphol Group, de onderneming die de scepter zwaait over de luchthaven, heeft de schoonmaak opnieuw uitbesteed. Nieuwe bedrijven komen er in, al aanwezige bedrijven verliezen alles of winnen een beetje terrein of nemen andere taken over. Het moet weer goedkoper. Bedrijven kwartetten onderling met werknemers. Er is onzekerheid bij die werknemers, verlies van werkgelegenheid, nieuwe uniformen, taken en soms locaties buiten Schiphol. Het is de gebruikelijke dynamiek in de schoonmaak, waarbij bedrijven elkaar en vooral de schoonmakers door concurrentie de vernieling in helpen.

De georganiseerde schoonmakers eisen dat het allemaal op een eerlijke en respectvolle manier verloopt, met behoud van rechten, taak en werkgelegenheid, ook voor uitzendkrachten die 9 maanden of langer op Schiphol werken. Daar komen nog enkele eisen bij: volledige reiskosten, schone kantines, behoud van pauzetijden, vakbondsfaciliteiten en een oplossing voor een geschil over de eindejaarsuitkering uit de vorige cao.

ORGANIZING

De verantwoordelijkheid van Schiphol als opdrachtgever is belangrijk in dit geheel. Die onderneming moet betere contracten afsluiten met de schoonmaakbedrijven. Bovendien heeft Schiphol als opdrachtgever macht en kan men de schoonmaakbedrijven in beweging brengen. Daarom klopte enkele maanden geleden een eerste delegatie van schoonmakers aan bij Jos Nijhuis, de nieuwe Schiphol-directeur. Ook hij kreeg hun eisen gepresenteerd en de vraag of hij hun ‘vriend’ wilde worden. Ondertussen waren de leiders onder de schoonmakers samen met de organizers van FNV Bondgenoten druk in de weer om de organisatiegraad te verhogen. De kantines, rookplekken, en huizen van schoonmakers werden vaak bezocht, de kadergroep

uitgebreid en de organizing-methode uitgerold. Inmiddels zijn er van de circa duizend Schiphol-schoonmakers ruim 500 lid van de bond.

Maar op Schiphol weten ze het: lid zijn is niet genoeg. Op 26 februari demonstreerden meer dan 120 schoonmakers op Schiphol Plaza voor hun eisen, een geslaagde test van de mobilisatiemogelijkheden. Op 16 maart, om 11:00 uur, ging opnieuw een kleine delegatie naar directeur Nijhuis om te horen of hij daadwerkelijk een ‘vriend’ wilde zijn van de schoonmakers. Dat er om 16:00 uur diezelfde dag 300 boze schoonmakers 2 uur het werk onderbraken en voor zijn kantoor stonden, laat zien dat zijn ‘vriendschap’ uitbleef. Toch werkten de strategie, de acties, de daarop volgende ‘driekwartsvergadering’ en het ultimatum aan de werkgevers. Ze zorgden ervoor dat de Schiphol Group de druk op de schoonmaakbazen verhoogden. Bij de driekwartsvergadering, waar driekwart van de aanwezigen voor een staking moest stemmen, werd unaniem vóór gestemd. Het gejang van de bazen over boetes tijdens het kort geding op 24 maart was het resultaat.

STAKEN

Voor het kort geding kwam er nog een halfslachtig bod van de werkgevers. Het was niet genoeg. Per sms ontving ieder lid een oproep tot staken op 25 maart. In paniek haastten sommige directeuren zich de kantines in, een uitzonderlijke aanwezigheid. Bij Asito werden ze verjaagd, “ga maar met de FNV-bestuurder praten, wij gaan staken”. De HAGO-directeur verkocht leugens over de bond, zwaaide boos met een cao-boekje en legde uit dat staken niet goed zou zijn voor het bedrijf. Bij Gom nam de directie niet eens de moeite om te komen.

Door het vonnis in het kort geding moest er vóór 30 maart 12:00 uur opnieuw onderhandeld worden en daarmee was de staking voorlopig uitgesteld. Maar de werkgevers kwamen niet over de brug. Dus werd er op 31 maart en 1 april gestaakt. De bazen huurden direct andere schoonmakers in, wat wettelijk verboden is. De stakers gingen de invallers flink voor de voeten lopen. Schoonmaakkarretjes werden geblokkeerd. Pas uren later, nadat de marechaussee eraan te pas was gekomen, konden de stakingsbrekers echt aan de slag.

Het Schiphol Plaza vervuilde langzaam. Stakers konden toezien hoe hun voormannen zelf eens aan de bak moesten. Kijk ze eens zweten, werd er gelachen. Het management beende ook rond op het Plaza. Ze dreigden stakers hun vakantiedagen af te nemen. Regelmatig liepen de stakers met z’n allen het Plaza rond, om herrie te maken en hun eisen kracht bij te zetten. Op de tweede stakingsdag gingen vier bussen stakers langs bij de schoonmaakbedrijven CSU en Asito. Die lagen het meest dwars bij de onderhandelingen. Binnenkomen was makkelijk. Want er is geen gebouw bij Schiphol of er is wel een schoonmaker met een sleutelkaart. Binnen werd met lawaai gemaakt. En werden de directies ter verantwoording geroepen.

De schoonmakers straalden onverzettelijkheid uit. Na de staking kregen de bazen twee dagen om de juiste beslissing te nemen. Daarna zouden de acties weer hervat worden. Want de schoonmakers hadden er genoeg van. De rollen zijn omgedraaid. We zullen zien wat er gebeurt als er helemaal niet wordt schoongemaakt. Om met Judy te spreken: “Als je recht en waardering niet krijgt, dan ga je het halen!”
Voor meer informatie over het arbeidsconflict zie: *Schoon Genoeg*-website <www.fnvbondgenoten.nl/schoongenoeg> en *Betere Toekomst*-website <www.beteretoeekomst.org>.

Willem Dekker

Dit artikel is deels eerder verschenen in het webzine *Solidariteit* <www.solidariteit.nl>.

Justitie probeert verzet van vluchtelingen in Schipholgevangenis te breken

Op 18 februari 2009 belde een aantal in detentiecentrum Schiphol opgesloten vluchtelingen de steunorganisatie PRIME op om te melden dat ze een hongerstaking waren begonnen uit protest tegen het keiharde deportatiebeleid. Justitie zette daarop isolatie, intimidatie en grof geweld in om hun wil te breken.

Een groep van 40 vluchtelingen in Blok L van de grensgevangenis was die dag in opstand gekomen. Ze gingen op de grond van de luchtkooi zitten en weigerden om terug te gaan naar hun cellen. Ze eisten opheldering over hun lot. "Is het een misdad om asiel te vragen? Hoe lang houden ze ons hier vast?", vroegen ze zich af. De vluchtelingen gingen in hongerstaking en eisten een gesprek met de gevangenisdirectie en met de IND. Op die eis werd niet ingegaan. Toen bleek dat de vluchtelingen hun protest niet wilden opgeven, zette de gevangenisleiding de marechaussee in, die met maskers en knuppels op de vluchtelingen afstormden. De gevangenen werden met grof geweld een voor een geboeid naar hun cellen gebracht. De oproerpolitie schopte de Soedanese vluchteling Ibrahim Hassan in zijn nek en zijn kruis, en sloeg de Georgische vluchteling Sorab Kirzadze onder de ogen van 20 andere vluchtelingen in elkaar. Kirzadze lijdt aan hepatitis C, een levensbedreigende en besmettelijke ziekte. Hij kreeg daarvoor geen medicijnen, omdat hij gedeporteerd moest gaan worden. Door geweld tegen hem te gebruiken nam de oproerpolitie het risico dat Kirzadze zou gaan bloeden en daardoor anderen zou kunnen besmetten. De dag erna waren nog 20 vluchtelingen in hongerstaking. Die werden in isolatiecellen gegooid. Om het verzet nog verder te breken werd een aantal gevangenen overgeplaatst naar illegalenbajessen in Zeist en Rotterdam.

CORRIGERENDE TIK

De gevangenen voerden letterlijk geïsoleerd actie, waardoor het lastig was om betrouwbare informatie over hun situatie te krijgen. Zonder organisaties als PRIME zou vrijwel niemand buiten de gevangenis iets te weten zijn gekomen over de hongerstaking. De staat werkte actief mee aan het verspreiden van desinformatie. Zo loog een Justitie-woordvoerder vier dagen na het begin van de actie dat de hongerstaking voorbij zou zijn. De overheid ontkende eerst ook dat er sprake was geweest van politiegeweld. Het ministerie van Justitie had het alleen over "enige onrust". Op 28 februari moest Eric Nijman, directeur van de Dienst Justitiële Inrichtingen van het ministerie van Justitie, toch toegeven dat er "proportioneel" geweld was gebruikt in de vorm van een "corrigerende tik, niet meer dan dat". Er zou ook "een keer met een korte wapenstok geslagen zijn en daarna niet meer", aldus Nijman.

Op 17 maart was de Iraniër Ali Reza Imani als enige nog in hongerstaking. Hij lag toen in het penitentiair ziekenhuis in Scheveningen. Hij was inmiddels 11 kilo afgevallen en was er vreselijk aan toe. Toch werd hij toen nog steeds in isolatie gehouden en mocht hij zelfs geen tv in zijn cel. Wel kreeg hij wat boeken, maar door de uitputting en de stress kon hij zich niet concentreren en dus niet lezen. Imani was al drie keer benaderd door de IND om hem verder te intimideren en zijn wil te breken. "Heb jij nog steeds contact met PRIME-woordvoerder Ahmed Pouri?", vroeg de IND hem. De dienst beseft maar al te goed dat contacten met de buitenwereld van levensbelang zijn voor het verzet van de vluchtelingen.

Op 23 maart viel Imani twee keer flauw. Ook kreeg hij een paar keer een bloedneus. Zijn haar was aan het uitvallen en hij had vaak erge buikpijn, hoofdpijn en pijn in zijn botten. "Het kritische punt is zeer nabij", liet PRIME weten. Imani's lichaam dreigde onherstelbare schade op te lopen. Na 37 dagen niet gegeten te hebben stopte hij op 24 maart met de hongerstaking. Hij had contact gehad met mensen van de Zuid-Azerbeidjaanse Onafhankelijkheidspartij, waar hij lid van is. Zij adviseerden hem om te stoppen. Zijn partij is erg teleurgesteld over de Nederlandse bureaucratie en het onmenselijke vluchtelingenbeleid. Als politiek activist moet Imani bij deportatie naar Iran vrezzen voor zijn leven. Maar de IND betwijfelt of de Iraanse overheid wel voldoende op de hoogte is van zijn activiteiten. Dat noemde advocate Alie Westershuis, die Imani op 13 maart in het ziekenhuis bezocht, "een drogreden, alsof de Iraanse autoriteiten hier in Nederland zitten te slapen".

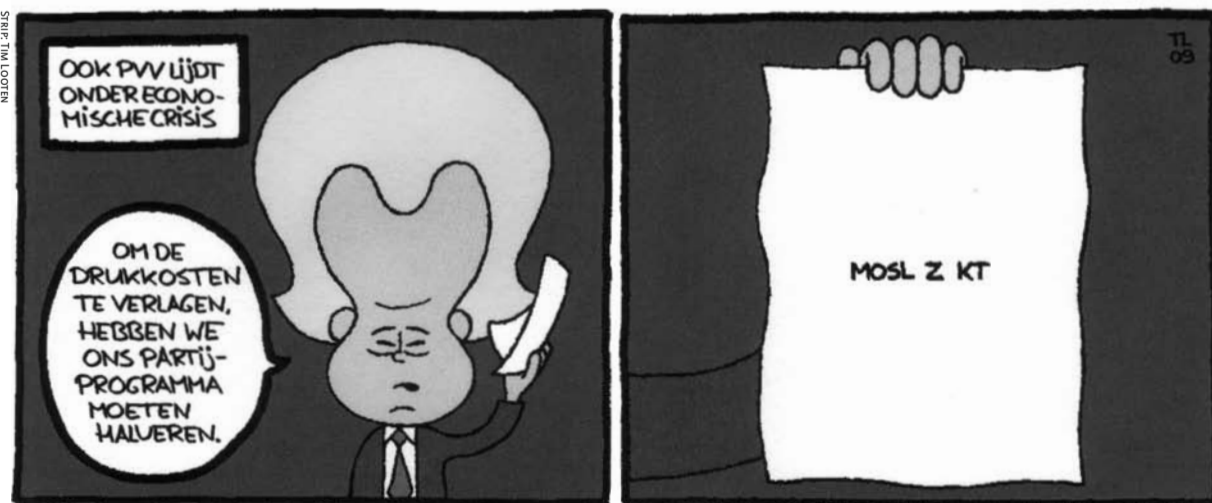
FAÇADE

De gevangenisleiding probeert het contact van actievoerende vluchtelingen met de buitenwereld zoveel mogelijk te beperken. Tijdens solidariteitsacties bij de gevangenis mochten de Schiphol-gevangenen bijvoorbeeld niet meer op de luchtplaats komen, zodat ze geen informatie konden uitwisselen en collectieve strijd moeilijker werd. Ook werden de ramen van de cellen gesloten en geblindeerd. Het verzet van opgesloten vluchtelingen tegen het deportatiebeleid kan alleen effect hebben als aan die strijd aandacht wordt gegeven door media, steungroepen en activisten. Door bekendheid aan hun strijd te geven worden de vluchtelingen waarschijnlijk wat minder makkelijk afgetuigd en in isolatiecellen gegooid. In illegale gevangenisstrafrepressieve praktijken aan de orde van de dag, maar naar de buitenwereld toe houdt de overheid graag een façade van mensenrechten en beschaving op.

Voor actuele informatie over het verzet van de vluchtelingen en over protesten buiten de gevangenis zie: PRIME-website <www.prime95.nl>, M2M Radio-website <m2m.streamtime.org>, en Vertrokken gezichten-website <www.vertrokkengezichten.net>.

Sandor Schmits
Harry Westerink

BORN 2b WILDers

Meer strips in deze reeks op <www.maroc.nl>.

Wat schrijft rechts?

In de obscure blaadjes van extreem- en populistisch rechts komt hun ware aard naar boven. Haat tegen niet-westerse migranten en Joden voert de boventoon. Daarbij geven de publicaties een aardig kijkje in het verknijpte leven van menig bruinhemd: onderlinge ruzies zijn aan de orde van de dag. Voorposters zijn dol op uniformen en marcherende laarzen, en raken er zelfs helemaal van in extase. Voorpost bezoekt dan ook graag bijeenkomsten die aan dit fetisjisme gewijd zijn. Zo toog, volgens het lijfblad Revolte, eind 2008 een delegatie naar Hongarije. Daar werd de Hongaarse opstand van 1956 herdacht door de extreemrechtse partij Jobbik en de aan haar verbonden knokploeg Hongaarse Garde. Die geüniformeerde garde werd bij de herdenking opgesteld in "militaire colonnes". Daarna marcheerden de gardisten - tweeduizend man sterk - wat rond. De Voorpost-delegatie kirde het uit van blijdschap en zwijmelde bij de gedachte dat bruinhemden in Vlaanderen ook ooit weer zo'n kunstje zouden kunnen flikken. Lees verder: <www.doorbraak.eu>, thema anti-fascisme

De radicale actiebeweging van de jaren 80

Waarom speciaal aandacht voor de radicale actiebeweging van de jaren 80?

Daar zijn verschillende redenen voor. Die beweging komt regelmatig terug in het nieuws, zoals bij de 'Duyvendak-affaire' van augustus 2008. En nu er een kraakverbod dreigt, worden ook stevast weer de schijnwerpers op de beweging van destijds gericht. Daarnaast hebben enkele leden van Doorbraak hun politieke wortels in die tijd, en zijn sommige anderen later actief geworden in organisaties die ideologisch geïnspireerd zijn door die autonome beweging van de jaren 80. Doorbraak wil proberen te leren van de ervaringen van actievoerders van toen, maar hun praktijken en ideeën niet van een veilig afstandje beoordelen, laat staan veroordelen. Dat zou ook absurd zijn, omdat de beweging actief was in volledig onvergelykbare politieke, economische en sociale omstandigheden. Zelfs actievoerders van toen, die er dus bij waren, kunnen makkelijk bekropen worden door een gevoel van vervreemding als ze terugkijken naar die tijd.

Maar als die beweging zo duidelijk een product van zijn tijd was, hoe kunnen huidige linkse activisten daar dan nog wat van opsteken?

De beweging van de jaren 80 ontstond tegen de achtergrond van de toenmalige economische herstructurering van de massa-industrie van het fordisme naar het post-fordisme met zijn enorme dienstensector. Dat leidde onder meer tot een enorme jeugdwerkloosheid. Onder veel afgeschreven jongeren heerste het gevoel er niet bij te horen, en een groeiend deel van die "no future"-generatie wilde op den duur ook niet meer deelnemen aan de maatschappij. Voorzien van uitkering of studiefinanciering, die bevochten was door de generatie van hun ouders, begonnen ze te experimenteren met eigen sociale, culturele en politieke initiatieven. Wereldwijd schiep de Oost-West confrontatie destijds ook wel enige ideologische ruimte voor verzetsbewegingen en alternatieve ideeën en levenswijzen. Maar het lukte de beweging helaas nooit om verder te komen dan de zijlijn van de maatschappij. Het einde van de Koude Oorlog eind 1989, de algehele verrechtsing en de economische opgang begin jaren 90 maakten grotendeels een einde aan de hoogtijdagen van "de beweging". De omstandigheden anno 2009 zijn heel anders - hoewel er ook nu een economische crisis groeit - en de praktijken van toen zijn dus niet zomaar over te plaatsen. Toch kunnen we wel leren van de ervaringen van de autonomen en anti-impis, van hun sterke en zwakke punten. Om zichzelf opnieuw uit te kunnen vinden en vooruitgang te kunnen boeken, moet links immers ook zijn eigen verleden goed kennen, en de radicale beweging van de jaren 80 maakt daar zeker deel van uit.

De beweging kwam razendsnel op in de tweede helft van de jaren 70. Wat maakte hem zo aantrekkelijk?

Links was in die tijd veel nadrukkelijker aanwezig in het publieke debat, en dat schiep ook ruimte voor een relatief positieve pers over buitenparlementair links. Beelden van krakers, of van actievoerders tegen kerncentrales of militarisme, hadden een grote mobiliserende werking op jongeren. Velen raakten begeistert door het vrijheidsgevoel dat de nieuwe beweging uitstraalde, de spontaniteit, de creativiteit, de bluf, het plezier, het enthousiasme en het vooral anti-autoritaire levensgevoel. Vanuit zijn do-it-yourself-mentaliteit bood de beweging ruimte aan ontelbare initiatieven. Naast woongroepen en politieke organisaties werden er ook allerlei eigen linkse bandjes, muziekpodia, media en bedrijfjes opgezet. Verder begon men, mede onder invloed van het feminisme, ook het persoonlijke als iets politieks te zien, en zo politiseerde de beweging feitelijk het hele leven. In woongroepen wilde men alvast zoveel mogelijk experimenteren met gelijkwaardiger manieren van samenwonen. Bij wonen en werken in de beweging was het nadrukkelijk de bedoeling dat collectiviteit en verantwoordelijkheid voor elkaar voorop stonden.

Maar het bleef bij een beweging van werkloze jongeren?

De beweging was veel gevarieerder dan nu vaak voorgesteld wordt. Naast krakers en werklozen deden er zeker ook veel huurders en werkenden mee. Maar wel waren ze inderdaad vrijwel allemaal relatief jong en gezond van lijf en leden. Om echt mee te kunnen doen in de beweging, en er echt bij te horen, moest een actievoerder zich er feitelijk volledig in onderdompelen. Actievoeren was voor velen een fulltime job, en zoveel tijd hadden eigenlijk alleen de werklozen en studenten. En er ontstond langzamerhand steeds meer een naar binnen gerichte subcultuur met eigen omgangsvormen, dresscodes en muzieksmaken. Het werd voor buitenstaanders moeilijker om aan te haken en tegelijk zag een groeiend aantal actievoerders geen perspectief meer voor zichzelf binnen de beweging. Juist die aanvankelijke aantrekkingskracht legde zo op termijn helaas de verdere groei van de beweging aan banden.

Hoe waren al die initiatieven onderling georganiseerd?

De vele kleine groepen en individuen waaruit de beweging feitelijk bestond, hadden vaak zeer uiteenlopende opvattingen over de onderwerpen waarmee ze aan de slag wilden gaan, en ook over de manier waarop dat dan moest gebeuren. De eenheid van de beweging was meer een gevoel dan een realiteit. En het is dus ook eigenlijk niet goed mogelijk algemene uitspraken te doen over 'de' beweging. Die diversiteit aan opvattingen en werkwijzen werd door veel actievoerders als een groot goed beschouwd, huiverig als ze waren voor ieder centraal gezag. De beweging werd voornamelijk bijeen gehouden door sterke onderlinge sociale en subculturele banden. Lokale autonomie was het uitgangspunt bij de meeste gezamenlijke activiteiten. Regionale en landelijke samenwerking op bepaalde issues verliep meestal via min of meer open en tijdelijke platforms die soms jaren konden blijven bestaan. Een andere vorm van structuur waren de vele landelijke en lokale actiebladen waarin discussies gevoerd werden en acties besproken. Maar tot degelijke openbare lokale en landelijke structuren met een gedeelde politieke visie is het tragisch genoeg nooit gekomen, hoewel daartoe wel diverse keren pogingen zijn ondernomen. Er was veel zelfkritiek binnen de beweging, juist ook op dat gebrek aan organisatie. Maar die kritieken en de discussies waren gedoemd zich iedere paar jaar te herhalen doordat er geen formele structuren waren om samen conclusies mee te trekken en besluiten te nemen, en doordat steeds meer actievoerders ermee stopten omdat ze voor zichzelf geen perspectief meer zagen binnen de beweging. Dat leidde tot stagnering, tot een voortdurende herhaling van zetten, tot een soms rituele cultuur van acties en ontruiming. Actievoerders haastten zich vaak van actie naar actie en van campagne naar campagne, zonder veel evaluatie achteraf, zonder er gezamenlijk van te leren. Praten over serieuze machtsvorming was voor velen taboe en daar kwam het dan ook nauwelijks van, terwijl er gedurende de hoogtijdagen mogelijk toch wel duizenden en duizenden actievoerders waren.

Waren de autonomen dan een soort anarchisten?

Nee, in sommige kringen van autonome actievoerders had men zelfs een uitgesproken hekel aan anarchisten, vanwege hun vermeende optimisme, vrijblijvendheid en spontanisme. Anarchisten werden soms voor de gein "hippies" genoemd. Maar in de beweging heerste wel een proletarische houding van principieel wantrouwen tegen alle autoriteiten en autoritaire politieke bewegingen en figuren. Met name tegen alle soorten deskundigen, tegen orthodoxe communisten en hun hiërarchieën en bureaucratieën, tegen sociaal-democraten en andere linkse parlementariërs met hun zogenaamde verheffing van de arbeidersklasse. De beweging keek in principe van onderop, wat ook vanzelfsprekend en noodzakelijk is voor iedere beweging die serieus streeft naar bevrijding. Van oorsprong komt het autonome gedachtengoed

uit Italië, waar arbeideristische groepen zich afsplitsten van de communistische vakbonden en partijen vanwege hun autoritaire, dogmatische en sociaal-conservatieve instelling. Op de Nederlandse actievoerders was echter vooral de Duitse radicale actiebeweging van invloed, waarin autonome en anti-imperialistische ideeën samengekomen waren. De autonome anti-autoritaire houding maakte in de Nederlandse beweging helaas ook de weg vrij voor enig anti-intellectualisme, en voor de arrogante houding die sommigen zich aanmaten die altijd alles al meenden te weten. Daardoor zat bij een deel van de actievoerders de radicaliteit vooral in hun heftige actievormen en veel minder in de inhoud van hun ideeën. Zo mondde het terechte wantrouwen tegen de autoriteiten bij tijd en wijle uit in een doelloze fysieke strijd tegen de politie.

Op welke thema's was de beweging actief en welke liet ze links liggen?

De radicale beweging hield zich door de jaren heen vooral bezig met kraken, anti-fascisme, militarisme, kernenergie, repressie, en internationale solidariteit. Stuk voor stuk belangrijke thema's. Voor een deel volgden de radicale actievoerders daarbij de opkomst van allerlei gematigder sociale bewegingen. Ze trachtten die te radicaliseren via scherpe acties, en door hun thema's in een breder kader te plaatsen en inhoudelijke verbanden te leggen met andere kwesties. Die radicalisering kwam helaas zelden van de grond, maar de pogingen ertoe zorgden er wel voor dat de beweging zelf niet direct in een dodelijk isolement belandde. Op meer alledaagse strijdthema's, die in het leven van het gros van de bevolking een grote rol spelen, gaven de radicale actievoerders vaak niet thuis. Gezondheidszorg, psychiatrie, scholing, kinderopvang en werk wisten bijvoorbeeld nauwelijks hun aandacht te trekken. Dat kwam deels doordat strijd vaak voortkwam uit het persoonlijke leven en dit soort thema's voor de meeste actievoerders niet direct speelde, maar deels ook vanwege het minder spectaculaire karakter van de strijd daar omheen. Anti-kapitalisme was een terecht veel gebruikt begrip, maar helaas had het in de ogen van veel actievoerders voornamelijk betrekking op grote wereldwijde bedrijven, banken en instellingen. Zelden werd de tegenstelling arbeid-kapitaal concreet gemaakt in het eigen leven. De strijd voor het behoud van de uitkering, bijvoorbeeld, voerde ieder voornamelijk voor zich bij "de soos". Er bestond wel een beweging van uitkeringsgerechtigden, maar het thema stond bij de meeste radicale actievoerders niet erg hoog op de agenda. Wel werd bijvoorbeeld actie gevoerd tegen de toen ingevoerde voordeurdelerskorting, maar dat was eerder omdat men die maatregel zag als een aanval op het wonen in groepen. Het werd verder in de beweging breed geaccepteerd dat actievoerders probeerden financieel rond te komen via onder meer proletarisch winkelen, het bestellen bij Wehkamp zonder daarvoor te betalen, het kantelen van gasmeters zodat de teller stopte en het oplichten van de verzekering. Jatten van het systeem werd niet als probleem gezien.

Hoe keken de radicale actievoerders aan tegen internationale solidariteit?

De van origine marxistische analyse van het anti-imperialisme speelde een belangrijke rol in de beweging. De actievoerders zagen goed in dat de bevrijdingsbewegingen in het Zuiden het best te steunen waren door hier in "de imperialistische metropolen" ook de strijd aan te gaan tegen instituten en bedrijven die huis hielden in de voormalige koloniën, zoals de NAVO, de IMF, de Wereldbank en allerlei multinationals. Later kwam in dat kader ook de Europese Eenwording nog even in beeld.

Welke bevrijdingsbewegingen werden er dan vooral gesteund door de autonomen en anti-imperialisten? De belangrijkste was waarschijnlijk wel de anti-apartheidsstrijd in Zuid-Afrika. In de jaren 70 wisten communisten, sociaal-democraten en kerken het probleem van de apartheid eindelijk ook in

FOTO: VERONICA HEEMKER

In de jaren 80 kende Nederland een aanzienlijke buitenparlementaire en deels anti-parlementaire actiebeweging. De radicale vleugel daarvan kwam met name voort uit de kraakbeweging, en bestond grotendeels uit actievoerders die zichzelf omschreven als autonomen en anti-imperialisten. Doorbraak probeert te leren van hun ideeën en praktijken, en van hun opkomst en ondergang.

het behoorlijk racistische Nederland op de agenda te krijgen. Daarna werd apartheid ook een belangrijk thema van de actiebeweging die op zijn beurt probeerde de strijd in woord en daad te radicaliseren. Zo werden multinationals als Shell en Makro op veel manieren onder druk gezet om niet langer te investeren in het apartheidregime, soms met succes. Ook nationale bevrijdingsbewegingen in onder meer Midden-Amerika, Turkije, Koerdistan en Palestina konden op de welwillende aandacht van de beweging rekenen. Helaas had de steun voor het bevrijdingsnationalisme nogal eens een vrij onkritisch karakter, waardoor soms ook zeer autoritaire bewegingen op steun vanuit Nederland konden rekenen. Bij een enkele activist leek het wel alsof ze een vervangend "volk" in "de drie continenten" (Azië, Afrika en Latijns-Amerika) hadden uitgezocht om solidair mee te zijn, uit politieke armoede en gebrek aan serieus strijdende bevolkingsgroepen hier. Geïnspireerd door Duitse voorbeelden beseften sommige groepen actievoerders tegen het einde van de jaren 80 dat ze ook hier steun konden opbouwen voor geïlegaliseerde vluchtelingen en migranten uit die "drie continenten". Uitgangspunt daarbij was het ondermijnen van de staat, en met name dan de controle van de staat over migratie. Zo brachten ze het anti-imperialisme weer thuis, en raakte het sterk vervlochten met anti-racisme en anti-fascisme.

Waren er eigenlijk ook zwarten, migranten of vluchtelingen actief betrokken bij de autonome beweging?
Erg weinig. En dat was niet erg goede reclame voor een beweging die nadrukkelijk beweerde anti-racistisch te zijn. Wel waren er regelmatig contacten met Surinaamse, Marokkaanse en Turkse organisaties in Nederland, maar die waren vaak nog voornamelijk gericht op de strijd in hun land van herkomst. Daarbij waren de meeste migranten en vluchtelingen niet erg bekend met het verschijnsel van het kraken van huizen. Maar de hoofdoorzaak van het witte karakter van de autonome beweging was waarschijnlijk voornamelijk demografisch: er waren destijds simpelweg nog relatief weinig "allochtone" jongeren, zoals ze vandaag de dag genoemd worden. Maar van degenen die er wel degelijk waren, woonde bijvoorbeeld in Amsterdam een deel ook gekraakt. Maar meestal behoorden ze niet tot de activistische kern van de beweging.

Naast anti-racisme stond de beweging ook voor vrouwenstrijd.

Een deel van de beweging vond feminisme van groot belang. In de anti-imperialistische theorieën werd het patriërchaat tot een van de kernproblemen gemaakt. Dat leidde onder meer tot aandacht voor vrouwenhandel en nieuwe voortplantingstechnologieën. De beweging werd daarbij geïnspireerd door strijdbare feministische voorbeelden uit Duitsland. Ook bijvoorbeeld pornografie en de paus werden aangepakt vanuit een feministisch standpunt. En militarisme werd in verband gebracht

met machismo. Maar net als elders in de samenleving bleef in de beweging de machtsverhouding tussen mannen en vrouwen in de praktijk behoorlijk scheef. Er waren sowieso minder vrouwen actief, en degenen die dat wel waren, moesten regelmatig opboksen tegen een macho grote bekken-cultuur waarin bepaalde mannelijke bonzen het hoogste woord hadden. Er werden al snel krachtige vrouwengroepen opgericht die dat voortdurend aan de kaak stelden. Homo's kwamen er over het algemeen niet of nauwelijks aan te pas, ofschoon er later wel een radicale flikkerbeweging opkwam.

De autonome beweging grossierde in kleine en grotere illegale acties. Wat zat daar achter?

De beweging weigerde heel terecht zich de wet te laten voorschrijven door de heersende klasse. Actievoerders wilden hier en nu politieke verantwoordelijkheid nemen, en onderdrukking en uitbuiting daadwerkelijk direct tegengaan, onder meer via het saboteren en op kosten jagen van de tegenstander. Ze wilden niet lijdzaam toezien, en zich beperken tot demonstraties en discussies en dan hopen dat er veranderingen komen. De vaak nachtelijke activiteiten moesten ook het gevoel van machteloosheid doorbreken bij de activisten zelf en bij links in het algemeen. Het ging er vaak om anderen tot vergelijkbare daden te inspireren en daarom moesten de acties liefst eenvoudig en voor iedereen begrijpelijk blijven. Over geweld en militant verzet werd in de beweging terecht veelvuldig en diepgaand gediscussieerd. Geweld tegen personen werd door vrijwel iedereen afgekeurd, maar daarvan werd wel afgeweken in noodgevallen, zoals wanneer kraakpanden werden aanvallen door nazi's of knokploegen. Er is best wat te zeggen voor inspirerende illegale acties als aanvulling op een sterke goed georganiseerde beweging. Maar wanneer ze los daarvan komen te staan, of zelfs de plaats ervan innemen, dan verliezen ze hun waarde en worden ze mogelijk zelfs contraproductief vanwege repressie. Uiteindelijk moeten veranderingen gezamenlijk afgedwongen en ingevoerd worden door grote groepen mensen, en niet door een kleine voorhoede.

Welk gevoel overheerst zo'n 20 jaar later?

Een gevoel van inspiratie vanwege veel van het ontwikkelde radicale ideeëngoed en de getoonde daadkracht, en tegelijk een gevoel van hopeloosheid vanwege het gebrek aan organisatie en machtsopbouw. Een deel van de leden van Doorbraak heeft zoals gezegd zijn wortels in die beweging, en ook zijn er op allerlei terreinen nog steeds kleine groepjes actief in de tradities daarvan. Doorbraak werkt in de regel graag met hen samen.

Doorbraak

> Zonder Papieren# Ziekmakende medische bureaucratie

Fethullah, een vluchteling zonder verblijfsrecht, heeft al enige jaren knieklachten. Tijdens een aantal orthopedische behandelingen blijkt dat hij blijvend kruisbandletsel heeft. Zijn huisarts zegt dat hij daaraan echt geopereerd moet worden. Gewapend met een verwijfsbrief bezoekt Fethullah vervolgens het inloopsprekeuur van De Fabel van de illegaal, een illegalensteungroep in Leiden. Daar maakt een medewerkster voor hem een afspraak bij het Leidse Diaconessenziekenhuis. Maar dan zegt dat ziekenhuis dat hij wel alle operatiekosten zelf moet betalen. Men heeft namelijk geen contract afgesloten met het College van Zorgverzekeringen (CVZ). Dat is de uitvoerende instelling van de nieuwe financiële regeling voor medische zorg aan illegalen, die begin 2009 is ingegaan. Het ziekenhuis kan zodoende de kosten van deze "planbare zorg" niet declareren bij dat college. Bij navraag blijkt dat geen enkel Leids ziekenhuis zo'n contract heeft met het CVZ. Leidse illegalen moeten hun zorg dus maar in ziekenhuizen buiten Leiden gaan zoeken.

De Fabel-medewerkster neemt vervolgens contact op met het CVZ en vraagt welk ander ziekenhuis in de regio dan wel een contract afgesloten heeft. Genoemd wordt het Medisch Centrum Haaglanden (MCH) in Den Haag. Daarop schrijft Fethullahs huisarts een nieuwe verwijfsbrief. Maar wat blijkt tijdens het maken van een afspraak? Ook bij het MCH moeten illegalen zelf opdraaien voor de kosten. Hoewel Fethullah uitlegt dat hij geen geld heeft, weigert het MCH hem te helpen. Opnieuw belt de Fabel-medewerkster naar het CVZ. Dat college legt uit dat ziekenhuizen weliswaar verplicht zijn om een financiële bijdrage te vragen van de onverzekerbare illegale patiënt, maar dat dat geen motief mag zijn om niet te helpen. Wel mag een ziekenhuis na onderzoek van de patiënt bepalen dat de zorg "niet noodzakelijk genoeg" is. Maar aan zo'n onderzoek is Fethullah niet eens toegekomen.

De polikliniek orthopedie van het MCH blijkt sowieso helemaal niets van de CVZ-regeling af te weten. En van een contract met het CVZ dus ook niet. Een afspraak maken voor een behandeling blijkt simpelweg onmogelijk. En dat is ook volkomen logisch, volgens een uiterst onvriendelijke medewerkster van de polikliniek. "Ik ga ook niet naar het buitenland om me als illegaal gratis te laten opereren!", merkt ze nijdig op, zonder ook maar iets te weten van Fethullahs moeilijke leven als afgewezen vluchteling. Na veel telefoontjes, gezeur en gedoe meldt de MCH-debiteurenafdeling dat "meneer" eerst een bewijs van "een instantie, bijvoorbeeld een advocaat" moet overhandigen aan het ziekenhuis om aan te tonen dat hij geen geld heeft. Fethullah moet dus een advocaat gaan lastig vallen met de vraag om op papier te zetten wat hij zelf al talloze malen heeft verklaard. Maar veel illegalen hebben geen advocaat en geen geld om er een te betalen. En wat zegt zo'n verklaring nu eigenlijk? Maar door deze irritante paternalistische en bureaucratische aanpak loopt Fethullah nog steeds met flinke pijn in zijn knie rond. De Fabel blijft zich inzetten om deze door het ziekenhuis opgelegde bewijslast van tafel te krijgen.

Harry Westerink

Wat te doen met islamitisch fundamentalisme?

Doorbraak publiceerde begin 2009 het artikel "Doorbraak tegen het moslimfundamentalisme". Daarin werd onder meer geprobeerd om de opmars van het islamitische fundamentalisme te verklaren en de contouren te schetsen van een linkse strategie tegen deze ronduit reactionaire politieke stroming. De tekst was tevens bedoeld als inleiding voor de door Mehmet Kirmaci en Eric Krebbers geschreven brochure "Linksom tegen het moslimfundamentalisme", die onder nummer 32 is verschenen in de Gebladerte-reeks. In die brochure analyseerden zij het gedachtegoed van moslimfundamentalistische groeperingen, intellectuelen en geestelijke voorgangers die in Nederland actief zijn. De publicatie is niet alleen informatief bedoeld: Doorbraak hoopt er ook een discussie mee te openen binnen links in Nederland. Peter Storm bijt het spits af en daarna reageert Mehmet Kirmaci.

"Doorbraak tegen het moslimfundamentalisme", Doorbraak.
Zie: <www.gebladerte.nl>, Gebladerte-reeks 32.

nummer 1 > april 2009

Afwijzing alléén volstaat niet

Doorbraak heeft begin december 2009 een tekst gepubliceerd over de verhouding tussen links en het islamisme ("moslimfundamentalisme" in het woordgebruik dat Doorbraak hanteert). Doorbraak snijdt hiermee een belangrijk thema aan, en doet dat in de vorm van een aantal vragen rond het onderwerp. Maar ik ben niet overtuigd van de antwoorden.

Wat is volgens Doorbraak "fundamentalisme"? Een echte definitie krijgen we niet, wel een omschrijving. "Veel orthodoxe moslims doen ook aan machtsvorming in het publieke domein. Dan zijn ze in onze ogen te kenschetsen als fundamentalisten." Fundamentalisme is de stroming die politieke en maatschappelijke machtsvorming nastreeft op basis van een orthodoxe islam, zo kan de werkdefinitie luiden. In dezelfde alinea noemt Doorbraak het streven naar een islamitische staat, opvattingen en praktijken waarin vrouwen, homo's en lesbo's, andersdenkenden worden onderdrukt, opheffing van de scheiding tussen georganiseerde religie en staat, aantasting van seculiere politieke verhoudingen, als kenmerk.

Deze definitie is hanteerbaar, maar wel opvallend breed. Niet alleen harde salafisten die soms in Nederland voor heisa onder AIVD en Kamerleden zorgen, vallen eronder, maar - neem ik aan - ook een groepering als Millis Görüs. Niet alleen Al Qaeda en Taliban, maar ook Hamas en Moslimbroederschap, en de politieke elite van geestelijk leiders in Iran. Hezbollah? Die heeft het streven naar een islamitische staat opgegeven, omdat ze ziet dat haar basis - de sjiiitische bevolking van Libanon - daarvoor te smal is. Fundamentalisme? Of niet? Doorbraak vindt vermoedelijk van wel. Zelf vind ik het, voor deze discussie, best - als er maar de erkenning bij zit van de veelvormigheid, en veranderlijkheid, van het fundamentalisme. Die erkenning mis ik in het artikel.

Doorbraak heeft gelijk in haar afwijzing van wezenlijke elementen van de fundamentalistische ideeënwereld. Seksisme, onderdrukking van homoseksualiteit, afwijzing van gelijke rechten ongeacht geloofsovertuiging, afwijzing van democratie als beginsel, van de scheiding tussen geloof en staat - links is er tegen, terecht. De vraag is hoe je dat bent.

Waar Doorbraak de plank mislaat is het idee dat bovenstaande ideeën het belangrijkste zijn van wat fundamentalisten willen. Maar mensen worden lid van Hamas of Taliban om een veelheid van redenen. De allerbelangrijkste, in veel gevallen: die clubs véchten tenminste tegen de bezetter van hun land! Dat ze tegelijk een ideologie hebben die aansluit bij geloofsopvattingen die potentiële leden en sympathisanten al hadden, is meegenomen. Maar zijn mensen werkelijk aangesloten bij Hamas of de Taliban omdat ze een hekel hebben aan vrouwen, homoseksuelen van gebouwen willen smijten of andersdenkenden in de cel willen gooien? Ik betwijfel het.

Hiermee is hun reactionaire gedachtegoed niet verdwenen. Maar er is wél een opening voor links om, soms, samen te werken tegenover een gemeenschappelijke tegenstander. Doorbraak vindt echter zelfs discussie met fundamentalisten geen goed idee. Reden: "Niet omdat we daarvoor terugschrikken, maar omdat het zinloos is, gezien de principiële tegenstellingen tussen hen en Doorbraak." Nee! Als er geen geschilpunten waren,

dán was discussie pas zinloos, want dan was je het eens. Dat geschilpunten principieel zijn, maakt discussie moeilijker, maar niet onmogelijk, en evenmin onnodig.

Gaat Doorbraak er bij voorbaat van uit dat mensen niet te overtuigen zijn van haar denkbeelden? Is er besmettingsgevaar, waardoor mensen in discussie van links naar rechts gaan, niet andersom? Ik vind dat links moet discussiëren met iedereen die serieus wil discussiëren. Hoe en wanneer je dat doet, is een tactiek, geen principe.

Er is een aanknopingspunt voor discussie tussen links en fundamentalisten: allebei verwerpen ze westers imperialisme en zionistische bezetting. Vanuit dat aanknopingspunt kun je duidelijk maken hoe de reactionaire filosofie van islamisten dat doel blokkeert. Je krijgt geen vrij Palestina als vrouwen in de strijd daarvoor geen volwaardig aandeel hebben. Je verslaat de staat Israël niet als je alle burgers ervan tot vijanden maakt, en christenen, joden, atheïsten en niet-orthodoxe moslims een tweederangs burgerschap van het vrije Palestina in het vooruitzicht stelt. De elementen van antisemitisme die Hamas helaas heeft, zijn kwalijk; ze zijn tevens contraproductief voor het doel van Hamas zelf. Maar mensen zullen pas naar zulke argumenten luisteren als links beklemtoont dat zo'n vrij Palestina, zo'n Midden-Oosten bevrijd van imperialisme, doel is van beide stromingen, als links bereid is zij aan zij te staan met fundamentalisten tegen de gezamenlijke vijand.

Maar Doorbraak gaat ervan uit dat in dit soort samenwerking links bij voorbaat de verliezer is. "Maar kan links niet beter het gras voor de voeten van de moslimfundamentalisten wegmaaien, en zich verder onthouden van kritiek op die stroming? Bijvoorbeeld door vooral strijd te gaan leveren voor een vrij Palestina, Irak en Afghanistan." En dan het antwoord: "Dat soort voorstellen komt meestal van linksen die de tegenstellingen met fundamentalisten niet willen benoemen, en die de mogelijkheid van bondgenootschappen willen openhouden." Maar waarom zou je geen gezamenlijke demonstratie voor een vrij Palestina kunnen houden waarin Millis Görüs iets beweert over de rol van de islam, en Doorbraak iets anders? Wie zijn trouwens die "linksen die de tegenstellingen niet willen benoemen, en die de mogelijkheid van bondgenootschappen willen openhouden"? Denkt Doorbraak aan specifieke organisaties of personen? Voor een polemiek is het zinnig om degenen waar je kritiek op levert, aan te duiden.

"Maar het overnemen van de mobilisatiethema's van de fundamentalisten leidt er niet automatisch toe dat hun potentiële achterban de linkse kant op komt. Het valt eerder te verwachten dat die zal kiezen voor het fundamentalistische origineel en niet voor het linkse afgietsel." Links afgietsel, fundamentalistisch origineel? Mobilisatiethema's van de fundamentalisten? Sinds wanneer laat links zich de kaas zo beschamend van het brood eten, en dat met terugwerkende kracht!? Sinds wanneer zijn afwijzing van bezettingen - van welk land dan ook - geen linkse thema's, maar slechts afgietsels?! Links wijst de bezetting van Palestina, Irak en Afghanistan af uit principe, omdat de internationale solidariteit dat van ons eist. Dat fundamentalisten, om hun eigen redenen, ook tegen deze drie bezettingen zijn, geeft aanknopingspunten voor een tactisch bondgenootschap. Niet meer, niet minder.

Fundamentalisten hebben zich met toenemend succes op deze thema's geworpen. Maar dat zou er, in de logica van Doorbraak, op duiden dat zij een afgietsel van een links thema hanteren, eerder dan andersom. In werkelijkheid is geen van beide het

geval: beide stromingen hanteren deze thema's om eigen redenen. Maar het zijn wél thema's die onder sommige omstandigheden gemeenschappelijke acties mogelijk maken en soms zelfs vereisen.

Links heeft het echter, juist op dit thema, laten afweten, vooral in het Midden-Oosten zelf, om redenen die ik hier niet adequaat kan uitleggen. Maar de behoefte onder mensen om te vechten tegen westerse overheersing en zionistische bezetting was niet weg. Die zocht andere kanalen. Die vond ze in fundamentalistisch-islamistische stromingen. Dáárom is Israël uit Libanon getrap - terecht uit Libanon getrap - door de fundamentalistische Hezbollah, en niet door de rode arbeiders- en boerenmilities van Libanon die zowel Doorbraak als ik ongetwijfeld liever hadden gezien.

Links heeft tot taak het verloren gegane terrein te herwinnen. Vanwege de inhoud van de bevrijding die links voorstaat: niet alleen nationale, maar tegelijk democratische, sociale en culturele bevrijding. Een vrij Palestina, Irak, waarin de meerderheid het gezamenlijk voor het zeggen heeft, waar homo's en lesbo's gelijke rechten hebben, waar vrouwen gelijke rechten hebben als mannen, waarin je mag geloven wat je wilt, inclusief helemaal niets. Bij de invulling van het begrip "bevrijding" staan we dan ook lijnrecht tegenover de islamistische invulling ervan.

Doorbraak gaat verder in op de vraag naar prioriteiten. "Ook in westerse kringen worden vrouwen en homo's onderdrukt. Is het niet beter om eerst de hand in eigen boezem te steken?" In haar antwoord wijst Doorbraak erop dat haar leden "uit allerlei landen, ook uit landen met een moslimmeerderheid, komen. Doorbraak kent dus geen nationale of culturele 'eigen boezem' en wil onderdrukking tegen gaan, (...) met welke cultuur het zich ook afficheert." Maar de 'eigen boezem' is niet zozeer de achtergrond van Doorbraak-leden; de eigen boezem is de maatschappij waarin Doorbraak haar werk doet: westers, imperialistisch, islamofob. Islamisten en links hebben hier een beperkt, maar reëel belang gemeen dat soms beperkte, maar reële vormen van samenwerking, mogelijk en nuttig maakt.

Doorbraak schrijft: "Links moet niet één van beide benoemen tot 'het grotere gevaar' maar juist laten zien dat beide stromingen haaks staan op de richting die het uit wil." Waarom kun je niet laten zien dat beide stromingen tegenover linkse opvattingen staan, maar toch één van beide stromingen als gevaarlijker - want invloedrijker en verbonden aan de heersende machten alhier - beschouwen?

Het grappige is dat Doorbraak dat verderop in zekere zin ook eigenlijk wel erkent, zij het indirect. "Links zal in deze rechts-populistische tijden in ieder geval strategisch en behoudzaam moet opereren bij acties en campagnes..." Precies die verwijzing naar 'rechts-populistische' tijden maakt veel duidelijk: Nederland wordt niet verscheurd door twee reactionaire stromingen, 'rechtspopulisme' en de politieke islam, die op min of meer gelijke voet tegenover elkaar staan. Nederland ziet een groeiende uiterst-rechtse dreiging, waartegen protest en verzet nodig is. Islamisme is hier een verkeerde reactie op islamofobie en uitsluiting. Maar het is verkeerd om een onjuiste reactie op een gevaar op één lijn te zetten met dat gevaar zelf.

Peter Storm

Peter Storm publiceert een zeer lezenswaardig weblog: "Rooieravotr" <<http://peterstormschrijft.wordpress.com/>>.

Fundamentalisme geen hand reiken

Peter Storm was een van de eerste linkse activisten die op een serieuze en consistente wijze heeft gereageerd op ons bondige artikel "Doorbraak tegen het moslimfundamentalisme". Waarvoor onze dank. Wat mij persoonlijk overigens erg bevalt aan Storms reactie is de kameraadschappelijke stijl waarin hij schrijft. In dit artikel wil ik reageren op zijn inhoudelijke kritieken. Tevens wil ik de mogelijkheid aangrijpen om een aantal formuleringen in het Doorbraak-artikel te verduidelijken.

Storm merkt in zijn reactie op dat de door Doorbraak gehanteerde definitie van het islamitische fundamentalisme "opvallend breed" is. Wij kenschetsen moslims die aan maatschappelijke machtsvorming doen vanuit een wereldbeeld waarin de islamitische geschriften naar de letter worden gevolgd en deze geschriften universele en absolute geldigheid worden toegedicht, inderdaad als fundamentalisten. Dat binnen het fundamentalistische kamp diverse stromingen actief zijn met hun eigen programma, tactieken en strategieën is voor Doorbraak evident. Dat is een eerste reden waarom we deze brede definitie hanteren.

Een tweede reden voor het gebruik van deze brede omschrijving ligt in onze opvatting dat fundamentalisten niet per definitie op de totale staatsmacht uit hoeven te zijn. Vaak wordt dit echter als kernelement van de definitie van fundamentalisme gehanteerd. In onze ogen zijn alle gelovigen die vanuit een orthodox-religieuze wereldbeschouwing de vrijheid van anderen proberen in te perken, eigen geografische invloedskringen proberen op te bouwen waarin hun wil wet of bijna wet is, en invloed proberen uit te oefenen op wet- en regelgeving – denk bijvoorbeeld aan de anti-abortusbeweging – te kenschetsen als fundamentalisten. De Libanese Hezbollah is nu een typisch voorbeeld van een fundamentalistische beweging die weliswaar niet uit is op de gehele nationale staatsmacht, maar heer en meester is in de door haar gedomineerde gebieden, wat ook gewoon stadswijken kunnen zijn. Daar kun je - zeg maar - niet even gezellig een biertje pakken, om maar te zwijgen van de acties van Hezbollah tegen stakende arbeiders en onbedekte vrouwen.

Waar ik het grondig oneens ben met Storm is zijn stelling dat het islamitische fundamentalisme vooral is gefundeerd op verzet tegen het imperialisme en zionisme, en niet zozeer op ideeën als seksisme, seksuele segregatie, onderdrukking van homoseksualiteit, religieuze apartheid en afwijzing van de volkssoevereiniteit (dus de democratie). Storm ziet naar mijn mening niet in dat het moslimfundamentalisme een coherente en systematische politieke ideologie is die het totaal van haar politieke programma wil realiseren. Dit programma wordt omkaderd door de letterlijk geïnterpreteerde islamitische geschriften die over elk aspect en detail van het mensenleven een oordeel vellen. Dat het fundamentalisme op dit moment in bepaalde delen van de wereld mensen echter vooral mobiliseert op basis van anti-imperialisme, dat geloof ik wel. Maar het is nogal naïef om te denken dat moslimfundamentalisten een totalitaire omvorming van de maatschappij in naam van God achterwege zullen laten wanneer, om met Storms woorden te spreken, de "gemeenschappelijke tegenstander" is verslagen. Sterker nog, met die transformatie beginnen ze al tijdens de strijd in gebieden die onder hun controle staan. Dat kan een heel land zijn, maar ook een buurt.

Het valt me overigens op dat Storm al snel in zijn reactie zijn focus verplaatst naar het Midden-Oosten, terwijl wij in onze brochure "Linksom tegen het moslimfundamentalisme" juist trachten de opmars van het fundamentalisme onder jongeren in Nederland te doorgronden. In die zin is de dynamiek achter de fundamentalistische bewegingen in elke maatschappelijke context weer een andere. In Tsjetsjenië kan dat de Russische bezetting zijn, maar in Europa drijven uitsluiting, racisme, islamofobie en perspectiefloosheid een deel van de "allochtone" jongeren in de armen van de moslimfundamentalisten, hoewel ook de invloed van de strijd in het Midden-Oosten niet ontkend moet worden. Het fundamentalisme biedt deze jongeren de mogelijkheid om hun onder vuur genomen identiteit te

herstellen, én een vehikel om zich te verzetten tegen racisme en marginalisering.

Ik ben het eens met Storm dat het succes van de politieke islam in het Midden-Oosten en Europa vooral ook is te verklaren uit het falen van links in het bieden van een geloofwaardig politiek alternatief. Links heeft tot taak om tegen de stroom in dat alternatief op te bouwen. Doorbraak ziet het bieden van een alternatief aan boze en teleurgestelde jongeren in Nederland dan ook als een belangrijke opdracht voor zichzelf. De vraag is echter hoe. En daar scheiden zich de wegen tussen Storm en Doorbraak weer.

Storm staat nadrukkelijk open voor bondgenootschappen tussen links en het islamitische fundamentalisme tegen het "westerse imperialisme" en de "zionistische bezetting". Sterker nog, hij ziet een dergelijke coalitie als een construct dat "een aanknopingspunt" biedt "voor discussie tussen links en fundamentalisten". Hij wil samenwerken "tegenover een gemeenschappelijke tegenstander" en roept op om "zij aan zij te staan met fundamentalisten tegen de gezamenlijke vijand". Storm redeneert duidelijk vanuit een filosofie van "de vijand van mijn vijand is mijn vriend". Een gedachte die Doorbraak niet deelt, en zelfs nadrukkelijk verwerpt.

Politieke bondgenootschappen vereisen van de samenwerkende partijen altijd een zekere mate van wederzijds respect, vertrouwen en erkenning. Coalities legitimeren bovendien het bestaan en de activiteiten van de deelnemende partners. Om als links in die positie te kunnen geraken met de fundamentalisten moet links het op kunnen brengen om reactionaire standpunten van de politieke islam (tijdelijk) voor lief te nemen en zich helemaal te concentreren op een "gezamenlijke vijand". In het nabije verleden hebben we gezien tot welke "strategische" uitwassen dit kan leiden binnen de kleine linkse familie in Nederland: van herdenkingen van de seksist en antisemiet sjeik Ahmed Yassin tot kritiekloze steun aan de communistendoders van Hezbollah en de stakingsonderdrukkers van Hamas. In onze ogen zijn dat typische voorbeelden van een opportunistische, linkse afgietselpolitiek. In ons door Storm bekritiseerde artikel beweren wij overigens absoluut niet dat de strijd voor een vrij Palestina een van origine fundamentalistisch of niet-links thema is. We stellen juist het volgende: "Het is lonender om te laten zien dat links betere alternatieven heeft, ook met betrekking tot oorlogen, onderdrukking en bezettingen in het Midden-Oosten en Afghanistan." Met andere woorden: wij vertikken het om het fundamentalistische discours over deze kwesties en zijn symbolen over te nemen of te doen alsof we deze overnemen uit tactische overwegingen.

Doorbraak weigert kortom fundamentalisten de hand te reiken, of de "gezamenlijke vijand" nu het imperialisme is of het Europese rechts-populisme. Wij weigeren het existentiële, dodelijke gevaar dat de politieke islam in zich herbergt voor links weg te moffelen: totalitarisme, onderdrukking van homo's, seksuele segregatie, vervolging van atheïsten, de vestiging van de heerschappij van God, etc. Opvattingen die lijnrecht indruisen tegen onze basisideeën over die andere wereld waar we over dromen, maar die we wel degelijk willen realiseren. Storm zou bovendien toch moeten weten dat links en onafhankelijke arbeidersorganisaties een van de eerste slachtoffers worden van de fundamentalistische macht. Dat hebben we in Iran gezien, maar dat laat ook de praktijk van de anti-imperialistische Hamas zien in de Gazastrook. Een opvallende overeenkomst tussen de politieke islam en het fascisme overigens. Bovendien, het feit dat een beweging zich verzet tegen "het imperialisme" en "het zionisme" kan toch nooit het doorslaggevende criterium zijn voor links om positief te staan tegenover een bondgenootschap met haar? Ook Turkse fascistische bijvoorbeeld trekken fel van leer tegen de VS en het zionisme. Zijn ze daarmee onze potentiële bondgenoten?

Doorbraak keert zich tegen wezensvreemde coalities met (moslim)fundamentalisten, ook in het land waarin we leven en actief zijn. Dat betekent echter niet dat we jongeren afschrijven die aan de basis van fundamentalistische groepen actief zijn of in de invloedssfeer van deze organisaties verkeren. Juist niet. Wij denken echter een geloofwaardiger alternatief te kunnen opbouwen als wij eigen, linkse antwoorden formuleren op vragen en problemen waarmee deze jongeren zitten en ons niet committeren aan fundamentalistische leiders, maar hen openlijk bekritisieren vanwege hun reactionaire opvattingen. Wij zien de

leiding van fundamentalistische organisaties in onze pogingen om "allochtone" jongeren te mobiliseren en te organiseren dus als tegenstanders en concurrenten. En als mensen die we echt niet nodig hebben als brug om met boze moslimjongeren in discussie te geraken. Temeer daar de meerderheid van de teleurgestelde "allochtone" jongeren zich niet in de richting van het fundamentalisme beweegt. Een discussie willen we dus heel graag aangaan en achten we zinvol, maar dan met zoekende seculiere en islamitische jongeren en niet met de leidende baardmannen. Dat links daarin nog veel te leren heeft, geef ik overigens meteen toe.

Tot slot wil ik opmerken dat wij ons wel degelijk realiseren dat het witte racisme en het rechts-populisme in Nederland in kwantitatieve zin een groter gevaar vormen dan het moslimfundamentalisme. Maar dit houdt niet in dat Doorbraak het moslimfundamentalisme in ideologische zin ziet als een kleiner gevaar. Het islamitische fundamentalisme is voor links een vijandige ideologie die helaas ook hier terrein wint en daarom bestreden moet worden, net als het rechts-populisme. Storm ziet het fundamentalisme vooral als een "verkeerde reactie" op islamofobie en uitsluiting. Als een intellectuele vergissing zeg maar. Daarom vindt hij het verkeerd om deze "onjuiste reactie op een gevaar op één lijn te zetten met dat gevaar zelf". Daarmee onderschat hij het gevaar dat in het islamitische fundamentalisme schuilt enorm. Het moslimfundamentalisme in West-Europa spint heel bewust garen bij het opkomende racisme, maar is niet enkel een reactieve beweging. Het is een volwassen, omvattende en reactionaire ideologie die een breed politiek programma wil realiseren. In Europa met name binnen de islamitische gemeenschappen zelf, in landen met een overwegend islamitische bevolking in de volle breedte van de maatschappij. De slachtoffers ervan volgen over de hele wereld hetzelfde patroon: vrouwen, atheïsten, polytheïsten, "afvalligen", homo's, marxisten, anarchisten...

Mehmet Kirmaci

Britse moslimfundamentalisten willen de staatsmacht.

Nederland schendt mensenrechten

Overal ter wereld worden mensenrechten geschonden. Nederland staat daarbij vaak voorop om dat te bekritisieren. Maar wat doen Nederlandse politici als een vooraanstaand Europees instituut stelt dat ook hier de mensenrechten geschonden worden? Dan ontkent men dat gewoonweg.

De Raad van Europa (RvE) is een Europees verbond van 47 landen dat zich inzet voor de rechten van de mens. De mensenrechtencommissaris van de RvE, de Deen Thomas Hammarberg, bezoekt alle aangesloten lidstaten en onderzoekt er in hoeverre de mensenrechten worden nageleefd. In september 2008 deden Hammarberg en zijn gevolg Nederland aan. Hij sprak met ministers, parlementariërs, mensenrechtengroeperingen en rechters. Op basis van zijn bevindingen publiceerde de RvE in maart 2009 een rapport waarin Nederland er flink van langs krijgt.

Hammarberg stelt dat in Nederland racisme en intolerantie tegen moslims aan de orde van de dag zijn. Vooral de haatproepen tegen moslims en Marokkanen op internet baren de commissaris grote zorgen. Volgens hem worden moslims en Marokkanen het slachtoffer van "stereotypering, stigmatisering en een soms overduidelijk racistisch politiek discours", daarmee indirect verwijzend naar Geert Wilders. Ook sommige media zouden zich "vooringenomen" opstellen en zich schuldig maken aan een hetze. Volgens Hammarberg is ook op de Nederlandse arbeidsmarkt het racisme onverwijld groot. Vooral Nederlanders van Marokkaanse en Turkse afkomst, met name vrouwen met een hoofddoek, hebben daarmee te kampen. Ook maakt hij zich zorgen over het antisemitisme in Nederland. De commissaris merkt verder op dat de registratie van racisme en raciaal geweld door politie, Justitie en anti-discriminatiebureaus "serieuze tekortkomingen" kent.

GEHAKT

Hammarberg maakt ook gehakt van het Nederlandse asielbeleid. De 48-uursprocedure, waarin verhalen van vluchtelingen in een razend tempo beoordeeld worden, is te kort en biedt vluchtelingen te weinig bescherming. Verder zitten volgens hem afgewezen vluchtelingen en illegalen te lang opgesloten in detentiecentra, zonder dat ze ook maar een strafbaar feit hebben begaan. De medische verzorging in die centra zou gebrekkig zijn en er zijn te weinig mogelijkheden voor scholing, recreatie en werk. Hammarberg roept de regering op om per direct een einde te maken aan het opsluiten van illegale kinderen. Ook eist hij dat de overheid een einde maakt aan het standaard detineren van vluchtelingen die per vliegtuig in Nederland arriveren. Tussen die vluchtelingen zitten mensen die traumatische gebeurtenissen hebben meegemaakt, slachtoffers van mensenhandelaren en onbegeleide minderjarigen.

Hammarberg kraakt ook de inburgeringstoets die migranten af moeten leggen voordat ze in het kader van gezinshereniging of gezinsvorming naar Nederland mogen komen. Die heeft volgens hem "discriminatoire elementen" in zich, omdat alleen niet-westerse migranten daartoe zijn verplicht. Daarbij moet er veel geld voor het afleggen van de toets betaald worden, en vormt het een groot obstakel voor migranten uit landen met gebrekkige scholingsmogelijkheden.

GEHEIME RAPPORTEN

Hammarberg vindt verder dat de Nederlandse staat zich teveel bevoegdheden heeft toegeëigend in "de strijd tegen terrorisme". Dat werkt willekeurig in de hand. Ook laakt hij het uitzetten van "ongewenst verklaarde vreemdelingen" die een bedreiging zouden vormen voor de nationale veiligheid. Die "vreemdelingen" hebben namelijk geen mogelijkheden om de geheime rapporten van de veiligheidsdiensten aan te vechten die aan zo'n draconisch besluit ten grondslag liggen. Verder druist het stelselmatig af luisteren van gesprekken tussen gedetineerden en advocaten, en het niet vernietigen van deze opnamen, in tegen de mensenrechten. Hammarberg dringt er voorts op aan dat verdachten bij een eerste verhoor bijgestaan worden door een advocaat, zoals al in veel andere landen de regel is. Ook vindt hij dat er een extern en onafhankelijk klachtenmeldpunt over politieoptreden moet komen.

Het rapport verwerpt ook het instellen van een avondklok voor jongeren, zoals in een aantal gemeenten het geval is. En het gebruik van een "mosquito" om jongeren van hangplekken te weren moet per direct gestaakt worden. Mosquito's zijn apparaten die ultrasone geluiden produceren waar jongeren pijn van ondervinden. Verder hekelde het rapport de steeds hogere straffen die in Nederland aan kinderen opgelegd worden. En wie denkt dat het met de gelijkberechting van man en vrouw in Nederland wel snor zit, komt ook bedrogen uit. Volgens Hammarberg is het verschil in loon tussen man en vrouw voor hetzelfde werk nog steeds 11,8 procent.

Het rapport van Hammarberg is alarmerend. Maar Nederlandse politici laten zich niet graag de les lezen en willen niet morrelen aan het mantra dat Nederland een voorbeeldige verdediger van mensenrechten zou zijn. Een eerste veelzeggende reactie op het rapport kwam van CDA-Kamerlid Wim van de Camp, verantwoordelijk voor de portefeuille vreemdelingenbeleid. Hij vindt de uitkomst overdreven: "Volgens mij is er niks mis met de mensenrechten in Nederland". En dat is veelzeggend. Het is overigens niet de eerste keer dat Nederland van een internationale mensenrechtenorganisatie een flinke tik op de vingers krijgt. Het VN-Kinderrechtencomité, de UNHCR, Human Rights Watch en Amnesty International gingen Hammarberg voor. "Report by the Commissioner for Human Rights mr. Thomas Hammarberg on his visit to the Netherlands". Zie: Centrum voor Mondiaal Onderwijs-website <www.cmo.nl>.

Gerrit de Wit

Op 1 maart 2009 demonstreerde de fascistische organisatie Voorpost in Maastricht tegen drugs, maar vooral om zeltjes te winnen voor het eigen extreem-rechtse gedachtegoed. Anti-Fascistische Aktie organiseerde een tegenprotest. Doorbraak ondersteunde dat en was van de partij. Zo'n 500 anti-racisten, waaronder inwoners van Maastricht, betoogden luid en duidelijk tegen de fascistten.

De actie van Voorpost was de grootste extreem-rechtse demonstratie in jaren in Nederland. Er kwamen 200 fascistten opdagen, waarvan het merendeel uit Vlaanderen. Onder hen bevonden zich ook mensen van het Vlaams Belang. Tegendemonstranten werden op een grote afstand gehouden, maar zo nu en dan wisten kleine groepjes de extreem-rechtsen te bereiken. Op de foto is te zien hoe de 200 Voorposters zich een hoedje schrikken en subiet inhaken op het moment dat 8 anti-racisten met een spandoek hun mars blokkeren.

Doorbraak

Doorbraak is een linkse basisorganisatie die strijdt voor een ecologisch duurzame wereld zonder uitbuiting, onderdrukking en uitsluiting. Daarom vechten we van onderop tegen het kapitalisme, het patriërchaat, racisme, nationalisme, religieus fundamentalisme en militarisme. Doorbraak is een gezamenlijk initiatief van zogenaamde "allochtonen" en "autochtonen", juist om het denken in zulke etnische verdelingen te doorbreken.

Doorbraak wil af van de gecreëerde scheidslijnen en streeft naar een rechtvaardiger wereld. Hoe die er precies uit moet gaan zien? En hoe we daar willen komen? Dat willen we gaandeweg en samen met anderen bedenken en bevechten. Daarbij halen wij onze inspiratie uit de strijdbare traditie van socialistische bewegingen. Doorbraak staat daarbij symbool voor de wens om vastgeroeste indelingen in allerlei hokjes te doorbreken.

Klinkt dat goed? Heb je interesse? Wil je meedoen? Bel of mail ons dan gerust.

ADRES

Website: <www.doorbraak.eu>
Mail: <doorbraak@doorbraak.eu>
Adres: Postbus 901, 7400 AX Deventer
Telefoon: 06 4120 6167
Giro: 33.89.627, t.n.v. Doorbraak.eu, Deventer

LOKALE CONTACTEN

amsterdam@doorbraak.eu
denhaag@doorbraak.eu
deventer@doorbraak.eu
leeuwarden@doorbraak.eu
leiden@doorbraak.eu
nijmegen@doorbraak.eu
oss@doorbraak.eu
rotterdam@doorbraak.eu
wageningen@doorbraak.eu

KRANT

De Doorbraak-krant verschijnt tweemaandelijks en wordt uitgegeven door stichting Gebladerte <www.gebladerte.nl>. Abonnee worden? Maak 25 euro over op giro 95225 t.n.v. stichting Gebladerte te Leiden o.v.v. "abonnee". Vermeld duidelijk je adres. Minima kunnen volstaan met 13 euro. Losse nummers kosten 3 euro. Lay-out: Zwart op Wit, Delft
Drukkerij: Albani, Den Haag
ISSN: 1877-8186

MAIL-LIJST

Wil je in de tussentijd op de hoogte blijven van Doorbraak-activiteiten? Mail dan "Doorbraak Info" naar <doorbraak@doorbraak.eu>